

การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

แม่ฮ่องสอน เขต 1

ACADEMIC LEADERSHIP OF EDUCATIONAL INSTITUTION
ADMINISTRATORS IN EDUCATIONAL OPPORTUNITY
EXPANSION SCHOOLS IN KHUN YUAM DISTRICT
UNDER THE MAEHONGSON PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE 1

กมล ภูมิชัยเสถียร

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

พ.ศ. 2568

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ : การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบางบาล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน
เขต 1

ผู้วิจัย : กมล ภูมิชัยเสถียร

สาขาวิชา : การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

: รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์
ดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษา
แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษาในอำเภอบางบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน และข้าราชการครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ในอำเภอบางบาล จำนวน 56 คน และมีกลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์
จากโรงเรียนที่มีผลปฏิบัติเป็นเลิศด้านวิชาการ จำนวน 7 คน การค้นคว้าอิสระนี้เป็นแบบผสมผสาน
(Mixed Methods) เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสำรวจห้วงค์ประกอบ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์
การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา สรุปบรรยายแบบพรรณนาและ
การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
และดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็น

ผลการศึกษา พบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และดัชนีการจัดลำดับความต้องการ
จำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในอำเภอบางบาล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 สภาพปัจจุบัน
ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และดัชนี
การจัดลำดับความต้องการจำเป็นเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การวัดและประเมินผล การส่งเสริม

บรรยากาศการเรียนรู้ การนิเทศ กำกับ ติดตาม การพัฒนาหลักสูตรและการสอน และการกำหนด เป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุชนวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ตามดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นที่สูงสุด ในแต่ละด้าน มีดังนี้ 1) ด้านการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีภาวะผู้นำทางวิชาการในการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะผู้นำทางวิชาการในการ พัฒนาหลักสูตรและการสอน 3) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะผู้นำ ทางวิชาการในการนิเทศ กำกับ ติดตาม 4) ด้านการวัดผลประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีภาวะผู้นำทางวิชาการในการวัดผลประเมินผล และ 5) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะผู้นำทางวิชาการในการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางวิชาการ, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุชนวม

The Title : Academic Leadership of Educational Institution Administrators
in Educational Opportunity Expansion Schools in Khun Yuam
District under the Maehongson Primary Educational Service
Area Office 1

The Author : Kamon Phoumchaisatein

Program : Educational Administration

Independent Study Advisor

: Associate Professor Dr. Praphan Thumachai Advisor

ABSTRACT

This independent study aimed to (1) examine the current and desired states of academic leadership among administrators of extended opportunity schools in Khun Yuam District under the Office of Mae Hong Son Primary Educational Service Area 1, and (2) explore approaches for enhancing the academic leadership of these administrators. The sample group consisted of 56 school directors and government teachers from extended opportunity schools in Khun Yuam District. Additionally, seven experts from academically outstanding schools were interviewed. This study employed a mixed-methods approach, utilizing questionnaires and interviews as research instruments. Qualitative data were analyzed through content analysis and descriptive narration, while quantitative data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and a modified priority needs index.

The study found that :

1. The study found that the overall current state of academic leadership among school administrators was at a high level, while the desired state was at the highest level. The modified priority needs index ranked the key areas from highest to lowest as follows: assessment and promotion of the learning environment, supervision and monitoring, curriculum and instructional development, and the establishment of school goals, vision, and mission.

2. The proposed strategies for developing academic leadership among school administrators, based on the highest-ranked priority needs, included: 1) setting school goals, vision, and mission: Administrators should exhibit academic leadership in defining and establishing clear goals, vision, and mission for the school. 2) Curriculum and instructional development: administrators should demonstrate leadership in enhancing curriculum and teaching strategies. 3) Supervision and monitoring: administrators should take an active role in supervising, monitoring, and guiding academic activities. 4) Assessment and evaluation: administrators should ensure effective assessment and evaluation of student learning outcomes. 5) Promoting a learning environment: administrators should foster an engaging and conducive learning environment.

Keywords : Academic Leadership, Extended Opportunity Schools in Khun Yuam District

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พูนชัย ยาวีราช ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระและรองศาสตราจารย์ ดร.สุชานาฏ สิตานุรักษ์ กรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาให้ความรู้ ให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไขและวิจารณ์ผลงาน ทำให้การศึกษานี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ รวมทั้งให้คำแนะนำ แก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาให้มีคุณภาพ

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่าน ที่เสียสละเวลาอันมีค่า ที่ให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ และมีคุณค่าต่อวงการศึกษายิ่งแก่ผู้วิจัย ตลอดจนผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม และครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวมทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ทำให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณที่ครอบครัว เพื่อนร่วมงานทุกคนที่ให้กำลังใจ และสนับสนุน การศึกษารั้งนี้มาโดยตลอด คุณค่าและประโยชน์ของการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาจะขออุทิศ เป็นเครื่องกตัญญูทดแทนบิดาแม่บิดา มารดา บุรพจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการค้นคว้าอิสระนี้จะเป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษาและผู้สนใจต่อไป

กมล ภูมิชัยเสถียร

สารบัญ

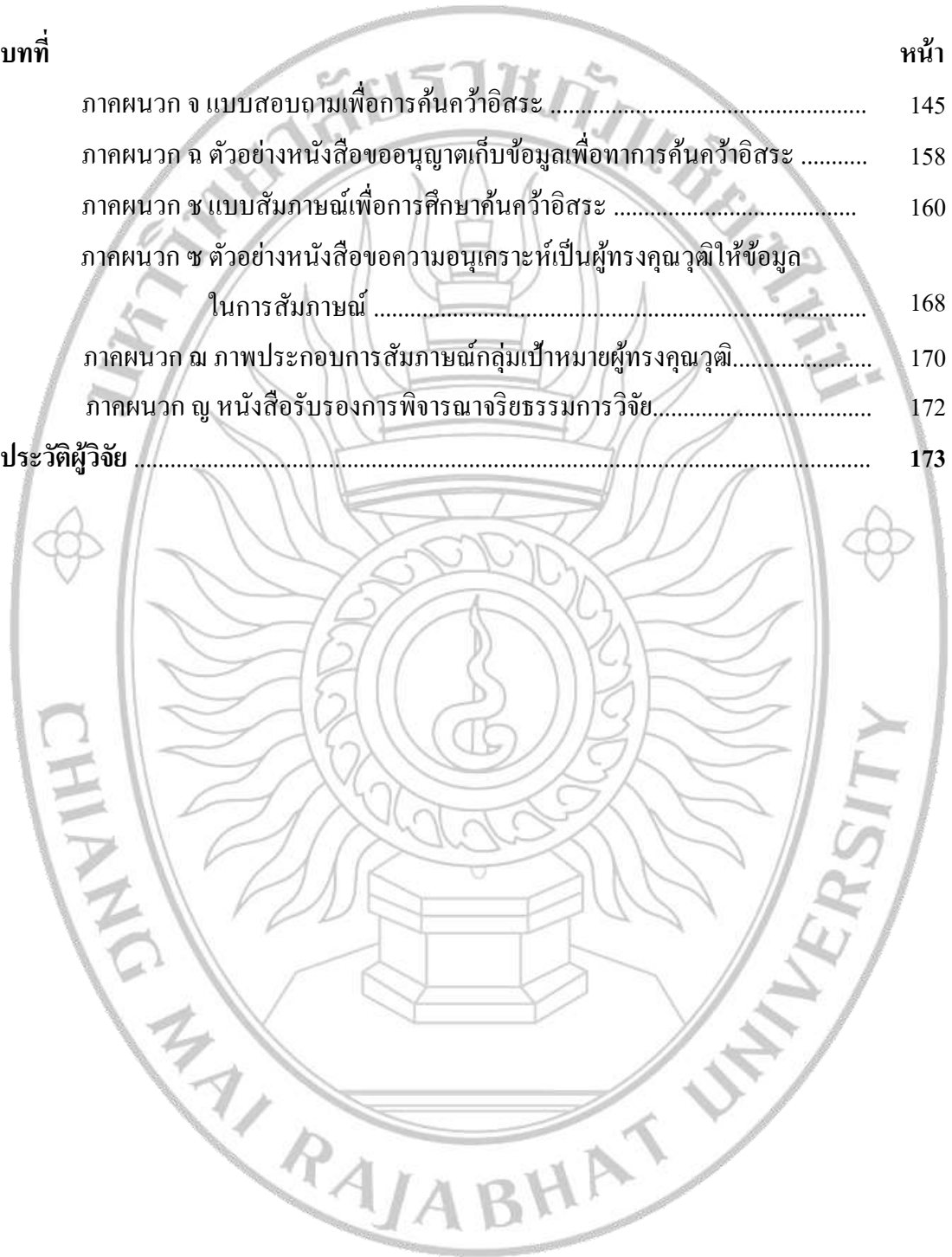
	หน้า
บทคัดย่อ	๖
ABSTRACT	๗
กิตติกรรมประกาศ	๘
สารบัญ	๙
สารบัญตาราง	๑๐
สารบัญภาพ	๑๑
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา	11
ภาวะผู้นำ	15
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	20
การสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	34
บริบทของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่	
การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	46
กรอบแนวคิดในการวิจัย	53
3 วิธีดำเนินการวิจัย	54
รูปแบบการวิจัย	54

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
	การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีการจัดลำดับความ ต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบางบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1..... 55 การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบางบาล สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 61
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 64 ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไป 64 ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีการจัด ลำดับความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบางบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 67 ตอนที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบางบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 95
5	สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 104 สรุปผลการศึกษา..... 104 อภิปรายผล..... 113 ข้อเสนอแนะ..... 121
บรรณานุกรม	123
ภาคผนวก	132
	ภาคผนวก ก ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ 133 ภาคผนวก ข สรุปการพิจารณาความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบสอบถาม 135 ภาคผนวก ค ตัวอย่างหนังสือขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือ 141 ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษา 143

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก จ แบบสอบถามเพื่อการค้นคว้าอิสระ	145
ภาคผนวก ฉ ตัวอย่างหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำการค้นคว้าอิสระ	158
ภาคผนวก ช แบบสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	160
ภาคผนวก ซ ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อมูล ในการสัมภาษณ์	168
ภาคผนวก ฌ ภาพประกอบการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิ.....	170
ภาคผนวก ญ หนังสือรับรองการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย.....	172
ประวัติผู้วิจัย	173

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	ตารางสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา.....	36
2.2	องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา.....	40
2.3	จำนวนประชากรผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอยุวมสังักัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1	46
3.1	จำนวนประชากรผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอยุวมสังักัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1	57
4.1	จำนวน และร้อยละสถานภาพของประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม.....	65
4.2	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอยุวมสังักัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยรวม.....	68
4.3	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอยุวมสังักัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ด้านการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน.....	69
4.4	สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอยุวมสังักัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอน.....	72
4.5	สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอยุวมสังักัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม.....	75

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.6	สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุณยฆยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ด้านการวัดและประเมินผล.....	77
4.7	สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุณยฆยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้.....	80
4.8	ดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุณยฆยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยรวม.....	83
4.9	ดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุณยฆยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ด้านการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน.....	84
4.10	ดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุณยฆยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แม่ฮ่องสอน เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอน.....	86
4.11	ดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุณยฆยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม.....	89

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.12	ดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุณยฆัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ด้านการวัดและประเมินผล.....	91
4.13	ดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุณยฆัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้.....	93
4.14	ผลการสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุณยฆัม สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1.....	96

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่		
2.1	แผนที่แสดงพื้นที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในอำเภอนวม...	42
2.2	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	53
4.1	แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษาในอำเภอนวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1	103

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยต้องเผชิญกับความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 ทั้งในส่วนที่เป็นแรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และแรงกดดันจากภายในจากสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านประชากร สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ล้วนส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาทั้งสิ้น ซึ่งระบบการศึกษาเป็นกลไกหลักที่สำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นพื้นฐานบนความก้าวหน้าของประเทศ จึงต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับความท้าทายดังกล่าว นอกจากนี้ในระบบการศึกษาไทยมีจุดบกพร่องหลายประการซึ่งเกิดขึ้นจากระบบทั้งคุณภาพและมาตรฐานในการจัดการศึกษา และการบริหารทางการศึกษาไม่เหมาะสมกับปัจจุบัน รวมทั้งการดำเนินการจัดการศึกษาไม่ตอบสนองต่อเป้าหมายในการพัฒนาของประเทศ แม้ว่าช่วงเวลาที่ผ่านมาจะมีการพัฒนาการศึกษาเกิดผลความสำเร็จของการจัดการศึกษาปรากฏให้เห็นบ้าง แต่ส่วนใหญ่เป็นผลสำเร็จในเชิงปริมาณมากกว่าเชิงคุณภาพ การเพิ่มขึ้นของอัตราการเข้าเรียนของนักเรียนในระดับชั้นต่าง ๆ ที่มีค่าใกล้เคียงหรือสูงกว่าระดับสากล จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น การกระจายโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา ภายใต้ต้นนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ของรัฐบาล การผลิตและพัฒนากำลังคนระดับกลางที่เชื่อมโยงตลาดแรงงานภายใต้ระบบการศึกษาแบบทวิภาคี โดยภาพรวมระบบการศึกษายังมีปัญหาด้านคุณภาพและมาตรฐานในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และการผลิตกำลังคนตามความต้องการของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกุญแจสำคัญในการนำไปสู่ความสำเร็จของสถานศึกษา เป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษาเพราะในการจะประสบผลสำเร็จของสถานศึกษานั้น จำเป็นต้องมีผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีประสบการณ์สามารถจูงใจผู้ร่วมปฏิบัติงาน มีคุณธรรมจริยธรรม และมีความทุ่มเทให้กับการพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

(นพพล ศุภวิทยาเจริญกุลม, 2560) และผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำงานของบุคลากรและมีความสำคัญต่อผลงานโดยรวมทั้งหมดของสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะผู้นำหรือผู้บริหารนั้นเป็นผู้ควบคุมดูแลและมีอิทธิพลต่อการดำเนินงาน ซึ่งทำให้ผลการปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบต่อประสิทธิผลของงาน ความสำเร็จของสถานศึกษาจะเกิดขึ้นอยู่คู่กับความตระหนักรู้ในความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำที่จะเป็นผู้เปลี่ยนแปลงสถานศึกษา ปรับภูมิทัศน์ให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อม สภาพชุมชนและเป็นผู้สนองความต้องการทางการศึกษาของชุมชน (เพ็ญภา ศรีเปลก, 2563)

ภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อคุณภาพการสอนของครูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่จะต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ใช้โอกาสใช้ความเป็นผู้นำอย่างเต็มศักยภาพและหันมาทุ่มเทให้กับงานบริหาร โรงเรียนเป็นหลัก ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำจะสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพส่งผลต่อบรรยากาศขององค์กร เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรได้ (ปริยาภรณ์ เรืองเจริญ, 2560) และภาวะผู้นำทางวิชาการนับว่ามีความสำคัญและจำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการเน้นกิจกรรมการเรียนการสอน แกะไขการจัดการเรียนการสอน เป็นความสามารถโน้มน้าวใจหรือชี้นำบุคลากรในโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย นำความรู้ทักษะต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่กำกับติดตามให้บุคคลทำงานเป็นระบบ แน่แนว ประสานงานให้ความสะดวก สร้างความเชื่อมั่น ความนับถือ กำลังใจและความอบอุ่นในการร่วมงาน ดูแลให้ความช่วยเหลือให้ผู้ร่วมงานสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (เพ็ญภา พลัฒิม, 2559) และการจัดการศึกษาโดยเฉพาะคุณภาพการเรียนการสอนควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข โดยการใชภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในการให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการ และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ โดยทำหน้าที่เป็นผู้นำในกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น (ลัดดาวรรณ นัคดาเทพ, 2557) และภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จ ทำให้งานมีคุณภาพ ซึ่งในปัจจุบันการพัฒนาคุณภาพของผู้บริหารในยุคปฏิรูปการศึกษาต้องมีคุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้บริหารที่ให้ความสำคัญในด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ คือ ความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารเพราะผู้บริหารสถานศึกษาคนเดียว ไม่สามารถดำเนินการทุกอย่างให้สำเร็จได้จะต้องอาศัยผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายการที่ผู้บริหารจะได้รับความร่วมมือด้วยดีนั้นจะต้องดำเนินบทบาทและพฤติกรรมที่เหมาะสมในการรวมพลังครูทำให้งานกิจกรรมด้านการเรียนการสอนเกิด

ประสิทธิภาพผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประสบผลสำเร็จเป็นที่พึงพอใจนั้นจะมีคุณลักษณะโดดเด่นเฉพาะอยู่หลายประการ โดยดำเนินงานในการกำหนดภาวะผู้นำทางวิชาการให้เป็นไปตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการปฏิบัติไว้ 5 ด้านคือ มุมมองต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การประเมินผลนักเรียน การจัดโครงการด้านรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การประเมินผล การสอนของครู และการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพของครู โดยผู้บริหารต้องทำงานร่วมกับครูกระตุ้นครูให้คำแนะนำครู และประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมมือกันด้วยเทคนิควิธี ที่มีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลให้การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเกิดประสิทธิผลสูงสุดการบริหารงานวิชาการเป็นงานสำคัญของสถานศึกษา เนื่องจากงานวิชาการจะเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จของผู้บริหาร (พิมลพรรณ เพชรสมบัติ, 2560)

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของอำเภอบุณฑล จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีทั้งสิ้น 4 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนชุมชนบ้านเมืองปอน โรงเรียนชุมชนดอแพวิทยา โรงเรียนบ้านปางตองและโรงเรียนบ้านหนองแห้ง ส่วนมากเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่สูง ทิศทางห่างไกล นักเรียนส่วนใหญ่เป็นชาวไทยภูเขา มีปัญหาด้านภาษาในการสื่อสาร ขาดครูที่ชำนาญในสาขาวิชาเอก และวิชาชีพ การจัดครูเข้าสอนไม่ตรงกับวิชาเอก หรือความถนัด ขาดประสบการณ์ในการสอน และยังไม่มีความเข้าใจเรื่องหลักสูตรอย่างชัดเจน ขาดแคลนสื่อ วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี ประกอบการเรียนการสอนครูมีภาระหน้าที่ต้องรับผิดชอบงานอื่นมากนอกเหนือจากการสอน ไม่มีเวลาในการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มที่รวมทั้งมีบรรจุแต่งตั้งและโยกย้ายครูบ่อย เพราะครูส่วนมากไม่ใช่คนในพื้นที่ ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง ส่งผลกระทบโดยตรงกับคุณภาพการศึกษา (จิรารัตน์ กระจำนงค์, 2562) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุณฑล ทั้ง 4 โรงเรียน ยังมีจุดที่ควรพัฒนาหลากหลายด้าน โดยภาพรวมมีจุดที่ควรพัฒนา ดังนี้ 1) คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาท ไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ 2) งบประมาณที่ได้รับจัดสรร ไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา 3) อาคารและอุปกรณ์บางส่วนชำรุด 4) พัฒนาริเวณโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ 5) บูรณาการกับชุมชนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพ 6) พัฒนากิจกรรมส่งเสริมความสามารถของนักเรียนด้านดนตรี 7) ระบบประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ และ 8) พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน อีกทั้งโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทั้ง 4 โรงเรียน พบปัญหาการบริหารด้านวิชาการที่คล้ายคลึงกัน คือ ครูมีภาระงานอื่นนอกเหนืองานสอนจำนวนมาก จึงทำให้บางครั้งจัดการเรียนการสอนได้ไม่เต็มที่ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน มีการสลับสับเปลี่ยนบุคลากรบ่อยครั้งส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ไม่ต่อเนื่อง มีการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning และ การใช้สื่อเทคโนโลยีใน

การจัดการเรียนการสอน ค่อนข้างน้อย และมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายและจุดเน้น สฟฐ.บ่อยครั้ง ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงานด้านวิชาการ และมีผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2565 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 พบว่า ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้านการอ่านออกเสียง และด้านการอ่านรู้เรื่อง ผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียน ระดับชาติ (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษาไทย ผลการทดสอบ การศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระ การเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มีผลการประเมินต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละของระดับเขตพื้นที่ การศึกษา และระดับประเทศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1, 2566)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา แสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษา เพราะมีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครู และนำมาซึ่งความมีประสิทธิภาพในสถานศึกษา โดยเฉพาะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่แสดงออกให้ครูได้รับรู้อย่างชัดเจน ช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับครูและนักเรียน ทำให้ครูเชื่อถือ ยอมรับ ศรัทธาและให้ความร่วมมือปฏิบัติงาน นำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ ผู้เรียนและคุณภาพของสถานศึกษา ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ต้องเป็นผู้รอบรู้ในด้านวิชาการอย่างลึกซึ้ง การที่สถานศึกษามีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการนั้น ส่งผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนอย่างมาก และพัฒนาผู้เรียนให้มี ประสิทธิภาพสูงขึ้น ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม โดยศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพ ที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในอำเภอขุนยวม เพื่อนำข้อมูลจากผลการวิจัยที่ได้เป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีการจัดลำดับความต้องการ จำเป็น ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุขบวร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. ได้ข้อมูลสภาพปัญหาปัจจุบันที่เป็นจริง สภาพที่พึงประสงค์ที่อยากให้เป็นและดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุขบวร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำข้อมูลไปปรับใช้ตามบริบทของสถานศึกษา
2. ได้แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุขบวร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาในการวางแผน และพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

1. ข้อมูลและแหล่งข้อมูลในการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุขบวร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ได้แก่ เอกสาร หนังสือ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการ
2. ประชากรในการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุขบวร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุขบวร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำนวน 4 โรงเรียน มีประชากรทั้งหมด จำนวน 56 คน โดยการศึกษาครั้งนี้จะศึกษาข้อมูลจากประชากรทั้งหมด
3. กลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุขบวร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครูหัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการ จำนวน 3 คน และข้าราชการครู จำนวน 1 คน รวม

ทั้งหมด จำนวน 7 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยคัดเลือกจากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการหรือด้านวิชาการ โดยเลือกโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการหรือด้านวิชาการ โดยเรียงลำดับ 5 ลำดับแรก ได้แก่ โรงเรียนบ้านป่าลาน โรงเรียนบ้านปางคาม โรงเรียนบ้านถ้ำลอด โรงเรียนชุมชนบ้านผาบ่อง และโรงเรียนชุมชนบ้านหมอกจำแป่

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหาในการศึกษานี้ได้มาจากการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยนางงานวิจัยของ พิศมัย ชุมภู (2557) เป็นหลักในการสังเคราะห์ร่วมกับเอกสาร งานวิจัยของนักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผศ.กรรอง ศรีประไพ (2558), พัทธภรณ์ จันทพล (2559), เพ็ญภา พลัฒิม (2559), เสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ (2560), กรรณิการ์ วีระวงศ์ (2564), กิ่งกาญจน์ สุขสำราญ (2565), ธนิต รัตนศักดิ์ (2565), เบญจมาภรณ์ คุ่มทรัพย์ (2565), ปณิดา สะร่าคำ (2565) รวมจำนวน 10 แหล่งข้อมูล โดยนำมากำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ประกอบด้วย

- 1.1 การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน
- 1.2 การพัฒนาหลักสูตรและการสอน
- 1.3 การนิเทศ กำกับ ติดตาม
- 1.4 การวัดและประเมินผล
- 1.5 การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้

2. การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างปีการศึกษา 2567

ขอบเขตด้านสถานที่

1. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม จำนวน 4 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ได้แก่ โรงเรียนชุมชนบ้านเมืองปอน โรงเรียนชุมชนต่อแพวิทยา โรงเรียนบ้านปางตอง และโรงเรียนบ้านหนองแห้ง

2. โรงเรียนบ้านป่าลาน อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน

3. โรงเรียนชุมชนบ้านผาบ่อง อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

4. โรงเรียนชุมชนบ้านหมอกจำแป๋ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

5. โรงเรียนบ้านปางคาม อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

6. โรงเรียนบ้านถ้ำลอด อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้นิยามศัพท์เฉพาะ ไว้ดังนี้

1. **ภาวะผู้นำทางวิชาการ** หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกเพื่อจูงใจครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ร่วมกันปฏิบัติงานวิชาการที่ได้รับมอบหมาย โดยเน้นกิจกรรมการเรียนการสอนและทำให้การบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 สำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

2. **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา** หมายถึง พฤติกรรมการบริหารที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกตามบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อพัฒนางานทางวิชาการ 5 องค์ประกอบหลักของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ดังนี้

2.1 การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน หมายถึง กระบวนการสำคัญที่ช่วยให้โรงเรียนมีเสถียรภาพ และทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์หรือผลลัพธ์ที่ต้องการให้มียู่ในระยะเวลาที่กำหนด และสร้างวิสัยทัศน์เป็นภาพที่โรงเรียนต้องการที่จะเป็นในอนาคต รวมถึงระบุว่าโรงเรียนจะทำอะไรเพื่อให้สามารถบรรลุวิสัยทัศน์และเป้าหมายได้ เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน

2.2 การพัฒนาหลักสูตรและการสอน หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันการออกแบบและปรับปรุงหลักสูตรการเรียนรู้และวิธีการสอนในระดับต่าง ๆ ของการศึกษา เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน แล้วนำหลักสูตรไปใช้

ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดประเมินผลการเรียนรู้ และการประเมินผลหลักสูตร เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2.3 การนิเทศ กำกับ และติดตาม หมายถึง กระบวนการที่ใช้เพื่อควบคุมและบริหารการดำเนินงานในสถานศึกษา ที่มีการตั้งเป้าหมายหรือกำหนดนโยบายต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการทำงาน การนิเทศเน้นการให้คำแนะนำและแนวปฏิบัติต่าง ๆ ให้กับครูผู้สอน เพื่อให้วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กรได้รับการปฏิบัติตามและบรรลุผลลัพธ์ที่ต้องการ การกำกับเป็นกระบวนการที่ใช้เพื่อควบคุมการดำเนินงาน โดยการกำหนดมาตรฐานตัวชี้วัด หรือกฎระเบียบที่จะช่วยให้ครูหรือบุคลากรทำงานในทิศทางที่ถูกต้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา การติดตามเป็นกระบวนการที่ใช้เพื่อตรวจสอบและประเมินผลผลลัพธ์การดำเนินงานหรือการทำงาน เพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน

2.4 การวัดและประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่สำคัญในการปรับปรุงและพัฒนางานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นการเก็บข้อมูลและวัดผลลัพธ์เทียบกับเป้าหมายหรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ เพื่อให้สามารถทำการปรับปรุงหรือแก้ไขตามความต้องการของสถานศึกษาได้อย่างมีมาตรฐาน

2.5 การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ หมายถึง การสร้างและสนับสนุนสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และการพัฒนาทางวิชาการภายในสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข และบรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา

3. ดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็น หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากกระบวนการวิเคราะห์ความแตกต่าง ระหว่างสภาพปัจจุบันกับสภาพที่พึงประสงค์ เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดอันดับความต้องการจำเป็นในการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอยุวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

4. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ผลการสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอยุวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ใน 5 ด้าน ได้แก่ การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน การพัฒนาหลักสูตรและการสอน การนิเทศ กำกับ และติดตาม การวัดและประเมินผล และการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้

5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตั้งอยู่เลขที่ 98 อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน เป็นหน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ จัดสอนในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา มีโรงเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบ จำนวน 127 โรงเรียน 5 สาขา แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มอำเภอ ได้แก่ กลุ่มอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน, กลุ่มอำเภอขุนยวม, กลุ่มอำเภอปางมะผ้า และกลุ่มอำเภอปาย

6. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน หมายถึง โรงเรียนของรัฐในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ที่ตั้งอยู่ในกลุ่มอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง ประกอบด้วย 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนชุมชนบ้านเมืองปอน โรงเรียนชุมชนต่อแพวิทยา โรงเรียนบ้านปางตอง และโรงเรียนบ้านหนองแห้ง

7. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ข้าราชการครูที่ได้รับคำสั่งแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ปีการศึกษา 2567

8. ครู หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานหลักด้านการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ปีการศึกษา 2567

9. หัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการ หมายถึง ข้าราชการครูที่ได้รับคำสั่งแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ปีการศึกษา 2567

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุณยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา
 - 1.2 ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา
 - 1.3 กระบวนการบริหารสถานศึกษา
2. ภาวะผู้นำ
 - 2.1 ความหมายของภาวะผู้นำ
 - 2.2 คุณลักษณะของผู้นำ
 - 2.3 บทบาทหน้าที่ของผู้นำ
3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 3.1 ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ
 - 3.2 ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการ
 - 3.3 องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
4. การสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
5. บริบทของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุณยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

การบริหารนั้นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานขององค์การที่มุ่งไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งในที่นี้ได้กล่าวถึงความหมาย ความสำคัญ และกระบวนการบริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

มีนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้กล่าวถึง ความหมายของการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

กัญจน์รัตน์ สินธุรัตน์ (2559) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาครู นักเรียน บุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม บุคลิกภาพ ค่านิยม และคุณธรรมอย่างเหมาะสม โดยจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ของผู้บริหาร ในการวินิจฉัยสั่งการ ควบคุม การจัดการ และอำนวยความสะดวกเพื่อให้การบริหารงานบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง (2561) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา คือ กระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมภายในสถานศึกษาโดยมีแบบแผน วิธีการและขั้นตอนในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบและบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความสามารถ มีทักษะมีคุณธรรมและนำไปปฏิบัติในการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข ผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการร่วมกัน โดยอาศัยทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาให้ได้มากที่สุดให้เป็นไปด้วยความถูกต้องเหมาะสมมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

ภาธรณ์ สิริวรรณกุล (2561) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การนำและการควบคุมที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพโดยใช้ศาสตร์และศิลป์ เพื่อให้การบริหารงานในสถานศึกษابรรลุผลตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้

ขวัญพิชชา มีแก้ว (2562) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการทำงานโดยมีผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบในสถานศึกษาที่ดำเนินการ 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

สุนิสา มุ้ยจิ้น (2563) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การร่วมมือกันทำงานของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพโดยใช้

ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์กับการศึกษามากที่สุด ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทศนคติ ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรม โดยผ่านวิธีการของสถานศึกษา การสั่ง การอำนวยความสะดวกและการปรับปรุงการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่สถานศึกษา กำหนด

เจสส์ (1999) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานที่เป็นหน้าที่ที่ ต้องกระทำเพื่อการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กับงานสอนนักเรียนที่เข้ามาเรียนใน สถาบันการศึกษา

ฮอย และมิสเกล (2008) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการ ที่มุ่งไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ด้วยองค์ประกอบหลายประการ เช่น การตัดสินใจ องค์กร แรงจูงใจ ภาวะผู้นำ โดยการบริหารต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมาและสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น

สรุปความหมายของการบริหารการศึกษาได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำทีมผู้บริหารทำงานในสถานศึกษา เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ ที่ดีที่สุดในการพัฒนาการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน และเป็นการปฏิบัติภารกิจ ของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบในด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้

ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

มีนักวิชาการ ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

ภารดี อนันต์นาวี (2557) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาของ ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเป็นสิ่งที่ช่วยในการขับเคลื่อน นโยบายและกำหนดทิศทางในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย และก่อให้เกิดศักยภาพ ในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด โดยต้องอาศัยการกำหนดขั้นตอน วิธีการอย่างเป็นระบบ มีการจัดการทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรด้านอื่น ๆ ให้คุ้มค่าที่สุด รวมถึง การประเมินผลเพื่อนำผลที่ได้ นำกลับมาแก้ไขปรับปรุงให้สอดคล้องและเหมาะสม อีกทั้งยังต้อง คอยช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนและแก้ปัญหาของผู้ได้บังคับบัญชาที่เกิดขึ้น จากการปฏิบัติงาน ตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา

ภาธรณ์ ศิริวรรณกุล (2561) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อคุณภาพผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตทางการศึกษาในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า โดยมีผู้รับผิดชอบในการงานตามนโยบายทางการศึกษาของประเทศไทย

ขวัญพิชา มีแก้ว (2562) ได้กล่าวว่า การให้ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งสถานศึกษาต่าง ๆ จะมีประสิทธิภาพตรงตามวัตถุประสงค์ได้นั้น

จำเป็นต้องอาศัยภาวะผู้นำที่เป็นมืออาชีพ มีการจัดการเรียนการสอนอย่างมีวัตถุประสงค์ และมีสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ที่มั่นคงถาวรและมุ่งส่งเสริมเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่แท้จริง

สุนิสา มุ้ยจีน (2563) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เป็นกระบวนการดำเนินการร่วมกันอย่างเป็นระบบ การบริหารจัดการที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา มีการพัฒนาทักษะความรู้ในกระบวนการดำเนินงานและการสั่งสมประสบการณ์ การกำหนดเป้าหมาย และการวางแผนในการทำงานอย่างต่อเนื่อง การยอมรับจากบุคคลทั้งภายในและนอกสถานศึกษา รวมทั้งการจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อความเจริญก้าวหน้าและความสำเร็จของสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้ได้

ณัฐ ช่วยงาน (2565) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้ เพราะการบริหารจัดการต้องมีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการติดต่อประสานงาน มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการมีรูปแบบ ขั้นตอน กติกาและวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะพัฒนากระบวนการบริหารให้เป็นไปตามนโยบายและสามารถผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนและสร้างพลังแห่งการร่วมแรงร่วมใจโดยภาพรวม

จากข้อมูลของนักวิชาการแต่ละท่าน ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทางด้านการศึกษา ทำให้สถานศึกษาดำเนินงานได้อย่างมีคุณภาพและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของผลผลิตทางการศึกษาให้เจริญก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

กระบวนการบริหารสถานศึกษา

มีนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้กล่าวถึง กระบวนการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

ศิริ ถิอาสนา (2557) ได้กล่าวว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษา ให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน โดยใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์จัดการกระบวนการบริหารหรือหน้าที่การบริหารประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การจัดคณะทำงาน (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) และการงบประมาณ (Budgeting)

อรุณี ทองนพคุณ (2558) ได้กล่าวว่า กระบวนการบริหารการศึกษาเป็นเรื่องของการตัดสินใจที่มีผลต่อการทำงานของกลุ่มคน เพื่อที่จะทำให้บรรลุตามจุดประสงค์ของกลุ่มสำเร็จได้ โดยเริ่มต้นจากการวางแผนการจัดองค์การ การสั่งการ และการควบคุม ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะมีความเกี่ยวข้องกันไป

สัมมา ธนินิธิ (2560) ได้กล่าวว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษา เป็นการประยุกต์ กระบวนการบริหารเข้ามาใช้ในวงการการศึกษา ประกอบด้วย การตัดสินใจ การวางแผน การนำแผนสู่การปฏิบัติ การจัดองค์กร การจัดคนเข้าทำงาน การอำนวยการ การจัดสรรทรัพยากร การติดต่อสื่อสารการประสานงาน การควบคุมงาน การประเมินผลงานและการปรับปรุง รวมทั้ง การกระตุ้นหรือการจูงใจ กระบวนการบริหารการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้บริหารทุกระดับ ซึ่งรวมถึงผู้บริหารการศึกษาด้วย การบริหารงานที่ดีจะช่วยให้งานบริหารดำเนินไปอย่างราบรื่น มีระบบไม่สับสน และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีจะต้องมีทักษะในการใช้กระบวนการบริหารทุกขั้นตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นตอนการตัดสินใจมีความสำคัญมาก หากผู้บริหารตัดสินใจไม่ถูกต้อง การดำเนินการในขั้นต่อไปจะเกิดปัญหาและอุปสรรคตามมา ผู้บริหารควรเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีแนวคิดและข้อมูลครบถ้วนในการตัดสินใจและอาศัยกระบวนการบริหารเป็นหลักในการบริหารงาน กระบวนการบริหารสถานศึกษาจะทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้

ภาธรณ์ สิริวรรณกุล (2561) ได้กล่าวว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษาเริ่มต้นจากการวางแผน โดยศึกษาสภาพของปัญหาเพื่อกำหนดทิศทางองค์การ พร้อมตั้งเป้าหมาย การจัดองค์กร การปฏิบัติงานตามแผนการประสานงาน การสั่งการและการควบคุม การประเมินผล และการทบทวนผลการปฏิบัติงานเพื่อนำผลลัพธ์มาใช้ปรับปรุงแก้ไขและกำหนดวัตถุประสงค์ใหม่ในครั้งต่อไป

อนุพงษ์ วงศ์เหิม (2565) ได้กล่าวว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษา คือ กระบวนการที่เกี่ยวกับปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งมีกระบวนการหลัก ๆ ดังนี้ การร่วมคิดวางแผน การร่วมตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติงาน การร่วมประเมินผล และการร่วมรับผลประโยชน์

เจสส์ (Jessc, 1999) ได้กล่าวถึง การบริหารสถานศึกษานั้นจะต้องดำเนินการไปตามกระบวนการบริหาร ซึ่งมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) คือ การกำหนดแผนงานและโครงการไว้ล่วงหน้า
2. การจัดองค์กร (Organizing) คือ การกำหนดตำแหน่งและหน้าที่ในหน่วยงานให้
3. การสั่งการ (Directing) คือ การพิจารณาสั่งการและมอบหมายงาน
4. การประสานงาน (Coordinating) คือ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานและตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงาน
5. การควบคุมงาน (Controlling) คือ เป็นการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน

โอดอนเนล (Odonnell, 2001) ได้กล่าวถึง กระบวนการบริหารสถานศึกษา 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. การวางแผน (Planning) คือ ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กรและการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
 2. การจัดองค์กร (Organizing) แผนงานจะดำเนินการไปได้ด้วยดีก็ด้วยการจัดองค์กรที่ดีซึ่งประกอบด้วย การนำปัจจัยทางการบริหาร เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการบริหารที่จะทำให้เกิดสัมฤทธิ์ผล การจัดองค์กรจึงหมายถึง การนำเอาทรัพยากรการบริหารทุกประเภทมาบูรณาการเพื่อดำเนินการ
 3. การจูงใจ (Motivating) คือ การจูงใจที่จะช่วยให้พนักงานทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ การจูงใจในที่นี้หมายถึง การอำนวย (Directing) การติดต่อสื่อสาร (Communicating) และการเป็นผู้นำในการดำเนินการ (Leading)
 4. การควบคุมงาน (Controlling) เป็นการติดตามและประเมินผลเพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับแผนที่ได้กำหนดไว้ว่า มีความเบี่ยงเบนไปจากความคาดหวังมากน้อยเพียงใด
- จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษา เริ่มต้นจากการวางแผนโดยการศึกษาสภาพของปัญหาเพื่อกำหนดทิศทางของสถานศึกษาพร้อมตั้งเป้าหมายการปฏิบัติงานตามข้อตกลง การประสานงาน การสั่งการ และการควบคุม การประเมินผล และการทบทวนผลการปฏิบัติงานเพื่อนำผลมาปรับปรุงแก้ไข และกำหนดวัตถุประสงค์ใหม่ในครั้งต่อไป

ภาวะผู้นำ

ผู้นำที่ดีจะเป็นผู้ที่ทำให้ผู้อื่นติดตาม และทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีขึ้นในองค์กรหรือกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ดังนั้นในการศึกษาภาวะผู้นำนี้ จะนำเสนอเกี่ยวกับความหมายของภาวะผู้นำ คุณลักษณะของผู้นำ และบทบาทหน้าที่ของผู้นำ ไว้ดังนี้

ความหมายของภาวะผู้นำ

มีนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้กล่าวถึงความหมายของภาวะผู้นำ ดังนี้

ยศวดี คำทรัพย์ (2559) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำเป็นการแสดงออกในการใช้อำนาจหน้าที่หรืออิทธิพลที่มีอยู่ต่อผู้ร่วมงานในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยการจูงใจผู้ร่วมงานให้เกิดแรงจูงใจภายใน เพื่อให้ผู้ร่วมงานพึงพอใจให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันด้วยความเต็มใจ และใช้ความพยายามของคนในการปฏิบัติงาน โดยทุ่มเทกำลังความคิด กำลังกาย ความรู้ความสามารถในการช่วยกันแก้ปัญหาเพื่อให้ปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

สัจจะพร วิริยะจรรยา (2559) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง การที่บุคคลสามารถใช้ อิทธิพลของตนในตำแหน่งหน้าที่เพื่อโน้มน้าว จูงใจ ให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ปฏิบัติตามแนวคิด ความต้องการของตนด้วยความยินดี เต็มใจที่จะให้ความร่วมมือ ประสานงาน ในอันที่จะก่อให้เกิดการทำการกิจกรรม การเปลี่ยนแปลง อันนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ร่วมกัน

สุมนา ศรีกงพาน (2560) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการทางศิลปะ ในการพุดโน้มน้าวกลุ่มบุคคลให้ปฏิบัติตาม เพื่อนำไปสู่จุดหมายเดียวกัน โดยปราศจากการใช้อำนาจ แต่เน้นการปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างผู้นำและผู้ตาม

ณัฐพล วรรณศรี (2564) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง การที่บุคคลคนหนึ่งสามารถใช้ ศิลปะในการโน้มน้าวจิตใจ หรือใช้อิทธิพลของบุคคลในตำแหน่งหน้าที่เพื่อให้ผู้ตามปฏิบัติตาม เพื่อบรรลุในเป้าหมายของส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลด้วยความเต็มใจ และทุ่มเททั้งกายใจ สมาชิกในกลุ่มให้การยอมรับในความสามารถและยินยอมให้เป็นตัวแทนของกลุ่ม

สมเดช ไสสิน (2564) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมหรือบทบาท กระบวนการที่แสดงออกในการบังคับบัญชาในการใช้กลยุทธ์ทางการเป็นผู้นำการบริหาร การใช้ อำนาจ การกระตุ้น จูงใจ การชักชวน และการโน้มน้าวผู้ใต้บังคับบัญชาให้เกิดความพึงพอใจ ในการร่วมมือปฏิบัติงานอย่างเต็มใจ พร้อมใจ ให้กระทำการกิจกรรมด้านวิชาการ มีความกระตือรือร้น ในการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามเป้าหมาย ขององค์กร และสามารถบริหารจัดการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการสร้าง บรรยากาศในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร อันจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ทรงวุฒิ มงคลดี (2565) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง การสื่อสาร การถ่ายทอดให้ ผู้อื่นทราบถึงคุณค่าและศักยภาพของตนเองอย่างถ่องแท้ จนเข้าใจและมั่นใจด้วยตนเองเพื่อให้ เกิดกระบวนการเตรียมการสั่งการหรืออำนวยการ และการใช้อิทธิพลเพื่อให้บุคคลหรือกลุ่มทำตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งการเตรียมการดังกล่าว ได้แก่ การจูงใจผู้ร่วมงาน การติดต่อสื่อสาร การคาดการณ์ล่วงหน้า การเตรียมการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง รวมทั้งการพัฒนาเพื่อสร้างมิตรภาพ อันดีร่วมกันระหว่างสมาชิกในองค์กร

ยูคท์ (Yulk, 1998) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง

1. กระบวนการใช้อิทธิพลโน้มน้าวที่มีต่อการตัดสินใจของกลุ่มหรือวัตถุประสงค์ขององค์การหรือกระบวนการใช้อิทธิพล
2. กระบวนการกระตุ้นพฤติกรรมการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์
3. กระบวนการโน้มน้าวหรือใช้อิทธิพลต่อกลุ่ม
4. กระบวนการรักษาภาพและวัฒนธรรมของกลุ่ม

นอร์ทเฮาส์ (Northouse, 2013) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลโน้มน้าวกลุ่มบุคคล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่มีร่วมกัน ซึ่งนิยามนี้แสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการ ไม่ใช่คุณลักษณะที่อยู่ภายในตัวผู้นำ แต่เป็นเหตุการณ์การแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้นระหว่างผู้นำกับผู้ตาม ซึ่งเน้นให้เห็นว่าความเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำไม่ใช่สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจากด้านเดียว แต่เป็นสถานการณ์ที่ต้องมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน

สรุปความหมายของภาวะผู้นำได้ว่า ภาวะผู้นำ คือ กระบวนการที่ผู้นำพยายามใช้อิทธิพลของตนหรือกลุ่มตน โดยได้รับการยอมรับและยกย่องจากบุคคลอื่นให้เป็นผู้นำในกลุ่มและมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มบุคคลนั้นสามารถกระตุ้น ชี้นำ ผลักดันให้บุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่น มีความเต็มใจ และกระตือรือร้นในการทำสิ่งต่าง ๆ ตามต้องการโดยมีความสำเร็จของกลุ่มหรือองค์การเป็นเป้าหมาย

คุณลักษณะของผู้นำ

มีนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำ ดังนี้

สุมมา ศรีกงพาน (2560) กล่าวว่า ว่าคุณลักษณะสำคัญของภาวะผู้นำที่ผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วย การรักและศรัทธาในวิชาชีพของตน รักการเป็นผู้นำ มีความพร้อมในการเผชิญและแก้ปัญหาในทุก ๆ สถานการณ์ มีการบริหารงานโดยเน้นการมีส่วนร่วมและมีบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือสามารถทำให้ผู้อื่นไว้วางใจได้

ทัศนาวรรณประภา (2560) กล่าวว่า ว่าคุณลักษณะสำคัญของผู้นำที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. คุณลักษณะด้านวิชาการ ได้แก่ มีความรู้ทั่วไปและความรู้ด้านวิชาการเป็นอย่างดีและมีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารและการเป็นผู้นำ
2. คุณลักษณะด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน ได้แก่ รับผิดชอบและหน้าที่ของตน มีความรับผิดชอบ มีความกระตือรือร้น รู้จักการแก้ปัญหาในการทำงาน กล้าตัดสินใจ มีความสามารถในการประสานงาน และสนใจและสามารถร่วมงานกับบุคคลอื่น ๆ และเป็นที่ยอมรับของร่วมงาน

อัยยวรุช บุญเกิด (2565) กล่าวว่า ว่าคุณลักษณะสำคัญของภาวะผู้นำที่ผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วย การรักและศรัทธาในวิชาชีพของตน รักการเป็นผู้นำมีความพร้อมในการเผชิญและแก้ปัญหาในทุก ๆ สถานการณ์ มีการบริหารงานโดยเน้นการมีส่วนร่วมและมีบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือสามารถทำให้ผู้อื่นไว้วางใจได้

ชาลาบุญเต็ง เจ๊ะมะ (2566) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. ผู้บริหารต้องทำความรู้จักกับการเปลี่ยนแปลง
2. ผู้บริหารต้องสร้างการเปลี่ยนแปลง ด้วยการวางแผน
3. ผู้บริหารต้องเป็นตัวแทนความเปลี่ยนแปลง ด้วยการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง
4. ผู้บริหารต้องเป็นนักปฏิรูป เป็นนักคิด นักพัฒนา
5. ผู้บริหารต้องส่งเสริมประชาธิปไตย บริหารงานแบบประชาธิปไตย
6. ผู้บริหารต้องเป็นผู้ประสานงานในองค์กรให้เกิดการทำงานที่ราบรื่น
7. ผู้บริหารต้องเป็นผู้ประนีประนอม พยายามไม่ให้ผู้บังคับบัญชา
8. ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์
9. ผู้บริหารเป็นนักประชาสัมพันธ์
10. ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการแก้ปัญหา

อิวานเซวิช โคโนพาสก และแมททีสัน (Konopaske and Matteson, 2008) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำที่มีประสิทธิผลไว้ ดังนี้

1. ผู้นำกำหนดทิศทางและแนวทางการปฏิบัติให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา โดยการทบทวนให้เห็นว่าอะไรคือสิ่งที่สำคัญและทำให้สิ่งที่ผู้ใต้บังคับบัญชาทำ ถึงนำไปสู่การสร้างการเปลี่ยนแปลง
2. ผู้นำสร้างความไว้วางใจ
3. ผู้นำชอบลงมือปฏิบัติและกล้าเสี่ยง หมายความว่า ผู้นำชอบทำงานเชิงรุกและพร้อมที่จะเสี่ยงเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ ผู้นำเป็นผู้ให้ความหวังทั้งในเชิงของรูปธรรมและสัญลักษณ์ เพื่อเสริมแรง มีความเชื่อว่าจะได้รับการบรรลุในที่สุด

สรุปได้ว่าคุณลักษณะสำคัญของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ลักษณะที่ทำให้บุคคลสามารถเป็นผู้นำได้ดี ซึ่งมีความสำคัญในการสร้างและบริหารงานของทีมหรือสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ คุณลักษณะสำคัญอย่างเช่น มีทักษะการสื่อสาร มีทักษะการบริหารจัดการมีความเข้าใจและมีความรับผิดชอบ นอกจากนี้ยังรวมถึงคุณลักษณะทางบุคลิกภาพที่สามารถสร้างความเชื่อมั่นและความเข้าใจต่อบุคลากร

บทบาทหน้าที่ของผู้นำ

มีนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ของผู้นำ ดังนี้

สุขฤทัย จันทรทรงกรด (2558) ได้สรุปว่า บทบาทและหน้าที่ของผู้นำนั้นครอบคลุมไปถึงการบริหารงานในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นบทบาทด้านวิชาการ บทบาทระหว่างบุคคล บทบาททางด้านข่าวสารข้อมูล บทบาทในการตัดสินใจ บทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร โดยพยายามประสานและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

สุชาติร์น ลูกเมือง (2564) ได้สรุปว่า บทบาทและหน้าที่ของผู้นำ เป็นหน้าที่ที่สำคัญ เนื่องจากเป็นหน้าที่ที่ต้องวางแผนในการปฏิบัติงานครอบคลุมไปถึงการบริหารงานในทุก ๆ ด้าน เพื่อการวางแผนไปเป็นตามลำดับขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นบทบาทด้านวิชาการ บทบาทระหว่างบุคคล บทบาททางด้านข่าวสารข้อมูล บทบาทในการตัดสินใจ บทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร โดยพยายามประสานและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

ชาฮาบูเค็ง เจ๊ะมะ (2566) ได้สรุปว่า บทบาทหน้าที่ของผู้นำนั้น หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้นำแสดงออกในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์กรโดยเป็นศูนย์รวมใจลูกน้อง ช่วยเสนอแนะและกระตุ้นให้กำลังใจ ยกย่องสรรเสริญ เป็นตัวแทนของกลุ่มเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป บทบาทหน้าที่ของผู้นำก็จะต้องเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์นั้นด้วย

อูลริช (Ulrich, 1996) กล่าวว่าไว้ว่า 5 บทบาทของผู้นำ เพื่อให้ผู้นำเข้าใจบทบาทของผู้นำที่จะขับเคลื่อนองค์กรให้ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนี้

บทบาทที่ 1 ผู้นำต้องเป็น นักกลยุทธ์ “เป้าหมายในอนาคต คือ อะไร” ผู้นำต้องมองเห็นภาพในอนาคตและวางแผนกลยุทธ์ ที่จะทำให้องค์กรไปถึงภาพนั้น โดยการเสนอแนวทางที่ท้าทายและเป็นไปได้ ต้องมั่นใจว่าทุกคนในองค์กรมองเห็นภาพและไปในทิศทางเดียวกัน

บทบาทที่ 2 ผู้นำต้องสามารถผลักดันให้งานสำเร็จ “ทำอย่างไรให้มั่นใจว่าพวกเรา กำลังก้าวไปสู่เป้าหมาย” ผู้นำต้องหาวิธีการเทคนิคต่าง ๆ ในการแปลงกลยุทธ์ออกมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ให้ทุกคนปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน และยังคงกำหนดความรับผิดชอบผู้มีอำนาจตัดสินใจ มอบหมายงาน และที่สำคัญต้องมีทีมเวิร์คที่ดี เพื่อร่วมกันผลักดันงานให้เป็นรูปธรรม

บทบาทที่ 3 ผู้นำต้องรู้จักใช้คนเก่งให้เต็มศักยภาพ “เรากำลังก้าวไปในทิศทางเดียวกัน ธุรกิจหรือไม่” ผู้นำต้องสามารถสร้างหรือรักษาคนเก่งไว้ โดยกำหนดทักษะที่ต้องการ หลังจากนั้น

ก็สรรหาคนเก่งและรักษาเอาไว้แต่ตั้ง มั่นใจว่าเขาได้ใช้ความสามารถหรือศักยภาพของเขาอย่างเต็มที่ โดยที่ไม่ลืมที่จะสร้างความเป็นมืออาชีพ และความผูกพันต้ององค์กรให้กับคนเก่งด้วย

บทบาทที่ 4 ผู้นำต้องเข้าใจในการพัฒนาทุนมนุษย์ “เราจะอยู่ได้อย่างไรในยุคสมัยต่อไป” ผู้นำต้องมองเห็นทิศทางมองเห็นอนาคต ต้องมั่นใจว่าการจัดการคนในระยะสั้นตอนนี้จะสามารถพัฒนาทุนมนุษย์ให้องค์กรประสบความสำเร็จได้ในระยะยาว โดยต้องมีการสรรหาคนรุ่นใหม่เพื่อนำมาสร้างและพัฒนาให้เป็นผู้นำขององค์กรรุ่นต่อไป

บทบาทที่ 5 ผู้นำต้องเป็นคนเก่ง หัวใจสำคัญของผู้นำคือ “เก่งคน เก่งงาน” และ “เก่งงาน เก่งคน” มีความเชี่ยวชาญในงานที่รับผิดชอบ พัฒนาตนเองให้เก่งขึ้นตลอดเวลา โดยการเรียนรู้จากช่องทางต่าง ๆ และการเรียนรู้จากประสบการณ์ในการทำงานที่ผ่านมา เพื่อให้มั่นใจว่าตนเองเก่งมากพอสำหรับการทำงานภายใต้สภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

สรุปได้ว่า บทบาทและหน้าที่ของผู้นำมีหลายด้านและขึ้นอยู่กับบริบทและองค์กรที่ต่างกันไป คือ ผู้นำต้องกำหนดแนวทางการดำเนินงานและสร้างวิสัยทัศน์ที่สร้างแรงบันดาลใจให้กับทีมและองค์กร โดยที่เป้าหมายและมุมมองเหล่านี้ต้องชัดเจนและกระตือรือร้นในการบริหาร ผู้นำสามารถบริหารจัดการทีมให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง และมีทักษะในการสื่อสารที่ดีทั้งในด้านการพูดและการฟัง รวมไปถึงผู้นำต้องตัดสินใจอย่างรอบคอบและมีเหตุผล โดยพิจารณาข้อมูลที่มีอยู่และผลกระทบต่อองค์กร และสามารถคิดวิเคราะห์และหาทางแก้ไขปัญหาลำดับนั้นอย่างเชี่ยวชาญ ที่สำคัญผู้นำต้องเป็นตัวอย่างในพฤติกรรมและคุณธรรม และสร้างความเชื่อมั่นและความนับถือในทีมผู้ทำงาน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ถือเป็นคุณสมบัติหรือลักษณะที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา คือผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านวิชาการ เพื่อบริหารในด้านวิชาการของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นในการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการนี้ จะนำเสนอเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ และองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้

ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ

มีนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้กล่าวถึงความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ ดังนี้

วิโรจน์ สารัตนะ (2557) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำความรู้ ทักษะ ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินงานวิชาการ โดยให้บุคลากรในสถานศึกษาร่วมมือปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ธวัชชัย ตั้งอุทัยเรือง (2558) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และการกำหนดข้อตกลงร่วมกันระหว่างครูและนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน การพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนและการสอนของครู โดยใช้การแลกเปลี่ยนความรู้ทั่วทั้งองค์กร มีความหลากหลายในรูปแบบการพัฒนาและการประเมินผล การพัฒนาบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม การมีส่วนร่วมของครูและนักเรียนและความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโรงเรียน

ชฎากาญจน์ เจริญชนม์ (2559) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ ทักษะ ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานวิชาการ สามารถใช้กลยุทธ์ทั้งการเป็นผู้นำและการบริหาร และนำกลุ่มให้กระทำกิจกรรมทางวิชาการ ให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอนและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนในที่สุด

สุมนา ศรีกงพาน (2560) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการสร้างบรรยากาศให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการเพื่อให้เกิดผลดีต่อครูและนักเรียน โดยผู้บริหารต้องมีความรู้ความสามารถในเรื่องของงานวิชาการอย่างลึกซึ้ง สามารถนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ได้

ทัศนาวรรณ ประภา (2560) ได้กล่าวว่า ผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การวัดประเมินผลและวิจัย การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

สมพร เทพสิดา (2560) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ที่ชัดเจน และพฤติกรรมที่มีความสามารถในการชี้นำบุคลากรทางการศึกษาให้มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาการจัดกิจกรรมทางวิชาการของโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพและบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโรงเรียน

กมลทิพย์ บุญโพธิ์ (2561) ได้สรุปว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ชี้นำ ส่งเสริม สนับสนุน และโน้มน้าวใจข้าราชการครูให้เกิดความตระหนักในการรวมพลังและประสานสัมพันธ์กัน เพื่อพัฒนางานวิชาการ

ซึ่งประกอบไปด้วย การบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การวัดประเมินผลและวิจัย การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

ปนัดดา สระคำ (2565) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึงคุณลักษณะและบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ชี้นำส่งเสริม สนับสนุนและโน้มน้าว จูงใจ ข้าราชการครู ให้เกิดความตระหนักในการรวมพลังและประสานสัมพันธ์เพื่อพัฒนางาน วิชาการประกอบด้วยการบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้การวัดประเมินผลและวิจัย การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

วิลดี และดิมมอร์ด (Wildy and Dimmoek, 1993) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทาง วิชาการว่า หมายถึง ภาระงานของผู้บริหารหรือการมอบหมายงานให้ผู้อื่นปฏิบัติแทน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยภาระงานที่สำคัญด้านต่าง ๆ ดังนี้ กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานของสถานศึกษา เตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในกระบวนการ เรียนการสอนกำกับติดตามนิเทศการเรียนการสอน กำกับติดตามการนิเทศครู เป็นคณะกรรมการ อำนวยการหรือประสานงาน ส่งเสริมสัมพันธ์ภาพของบุคลากร

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา คือ พฤติกรรมการแสดงออก ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสามารถในการบริหารงาน วิชาการในการร่วมมือกับคณะครู และบุคลากรทางการศึกษาในการจัดการเรียนการสอน ปรับปรุง พัฒนา ส่งเสริมงานวิชาการ ทำให้การจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการ

มีนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำทาง วิชาการ ดังนี้

การดี อนันต์นาวี (2559) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง เป็นกระบวนการและสถานการณ์ที่บุคคลหนึ่งได้เป็นที่ยอมรับให้เป็นผู้นำในกลุ่ม และมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มบุคคลนั้น สมาชิกในกลุ่มเชื่อว่ามีความสามารถในการแก้ปัญหา ที่กลุ่มเผชิญโดยอาศัยอำนาจหน้าที่หรือการกระทำของผู้นำในการชักจูงหรือชี้นำบุคคลอื่นให้ ปฏิบัติงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ศราวุธ ทองอากาศ (2560) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสำคัญต่อ การบริหารสถานศึกษา เพราะมีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครู และนำมาซึ่งความมีประสิทธิภาพ ในสถานศึกษา โดยเฉพาะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาที่แสดงออกให้ครูได้รับรู้

อย่างชัดเจน ช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับครูและนักเรียน ทำให้ครูเชื่อถือยอมรับศรัทธาและให้ความร่วมมือปฏิบัติงาน นำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและคุณภาพของสถานศึกษา ทั้งนี้ ผู้นำทางการศึกษาจึงต้องมีสมรรถนะของภาวะผู้นำทางวิชาการ ต้องเป็นผู้รอบรู้ในด้านวิชาการอย่างลึกซึ้ง

ปรียาภรณ์ เรืองเจริญ (2560) ได้สรุปว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อคุณภาพการสอนของครูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่จะต้องมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ ใช้โอกาสใช้ความเป็นผู้นำอย่างเต็มศักยภาพและหันมาทุ่มเทให้กับงานบริหารโรงเรียนเป็นหลัก ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำจะสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อบรรยากาศขององค์กร เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรได้

ศุภนา ศรีกงพาน (2560) ได้สรุปว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาสถานศึกษาเพราะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษานั้น สามารถสร้างวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาได้จนนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ของสถานศึกษา โดยกระบวนการโน้มน้าวของผู้บริหารสถานศึกษาในการสร้างเป้าหมายความสำเร็จที่จุดเดียวกันขององค์กร

สุนิสา มุ้ยจีน (2563) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการว่าเป็นกระบวนการดำเนินการร่วมกันอย่างเป็นระบบ การบริหารจัดการที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาทักษะความรู้ในกระบวนการดำเนินงาน และการสั่งสมประสบการณ์ การกำหนดเป้าหมายและการวางแผนในการทำงานอย่างต่อเนื่อง การยอมรับจากบุคคลทั้งภายในและนอกสถานศึกษา รวมทั้งการจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อความสำเร็จก้าวหน้าและความสำเร็จของสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้ได้

พูนันท์ แสงสิริวัฒน์ (2564) ได้สรุปว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสำคัญในการสร้างอิทธิพลหรือการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงานเชื่อถือยอมรับและศรัทธา ให้เกิดความร่วมมือต่อการเปลี่ยนแปลง พัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารและการบริหารงานทั่วไป โดยเฉพาะด้านการเรียนการสอนของครูให้ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้มาตรฐานการศึกษามุ่งบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

รชยา เรือนสอน (2564) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพของการเรียนการสอน ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานหลักในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อนำไปใช้พัฒนาตัวผู้เรียนให้บรรลุผลสำเร็จ

วนิชา ประยูรพันธุ์ (2564) ได้สรุปว่า ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการคือผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล การที่สถานศึกษามีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการนั้น ส่งผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนอย่างมาก และพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

วุฒิชัย สุขสวัสดิ์ (2565) ได้สรุปว่า ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการจะทำให้ผู้ร่วมงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเชื่อถือยอมรับ ศรัทธาและร่วมมือปฏิบัติงานตามภารกิจจนบรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

อัยฉฐาฐฐ ฐญฐญ (2565) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาสถานศึกษา เพราะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษานั้น สามารถสร้างวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาได้จนนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ของสถานศึกษา โดยกระบวนการโน้มน้าวของผู้บริหารสถานศึกษาในการสร้างเป้าหมายความสำเร็จที่จุดเดียวกันขององค์กร

เชลล์ (Chell, 2001) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมีผลต่อความมีประสิทธิภาพเป็นเลิศของโรงเรียน เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ทำหน้าที่บริหารงานภายในโรงเรียน และเป็นผู้ซึ่งมีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครู ตลอดจนมีอิทธิพลต่อความมีประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานภายในโรงเรียน

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญเนื่องจากการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการ เพราะงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุดในการทำให้นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ส่วนงานอื่นๆเป็นงานเสริมและสนับสนุนงานวิชาการเพื่อให้ประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น

องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

มีนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศได้กล่าวถึงองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ ดังนี้

จณิสตา ประทัง (2558) ได้เสนอองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 7 ด้าน คือ

1. การกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์
2. การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
3. การนิเทศและประเมินผลการสอน
4. การส่งเสริมบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้
5. การพัฒนาความเป็นเลิศทางการเรียน

6. การส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพครู

7. การตัดสินใจร่วมกันและการทำงานเป็นทีม

จริยาภรณ์ พรหมมิ (2559) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อพัฒนางานการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การกำหนดภารกิจของโรงเรียน ได้แก่ ด้านการกำหนดเป้าหมายและด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน
2. การจัดการด้านการเรียนการสอน ได้แก่ ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน ด้านการประสานงาน การใช้หลักสูตร และด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน
3. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ได้แก่ ด้านการควบคุมที่ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ และด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้

พัชรภรณ์ จันทพล (2559) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การกำหนดพันธกิจของโรงเรียน หมายถึง การแสดงบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการวางแผนยุทธศาสตร์ทางวิชาการของโรงเรียน โดยการวิเคราะห์สภาพงานวิชาการ กำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ นโยบาย มาตรการและดัชนีชี้วัดคุณภาพผลการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระวิชาต่าง ๆ ตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด
2. การบริหารหลักสูตรและการสอน หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา กำหนดสาระการเรียนรู้ มาตรฐานและดัชนีชี้วัดคุณภาพ กำหนดเวลาเรียน กำหนดเกณฑ์การวัดผลประเมินผล ออกแบบการสอนของแต่ละกลุ่มสาระ จัดทำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดปี
3. การนิเทศการสอน หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการต่อเนื่องจากการบริหารหลักสูตรและการสอน โดยร่วมกับครูในการวางแผนการนิเทศการเรียนการสอนตามหลักการนิเทศแบบสอนแนะ และการนิเทศแบบเพิ่มพูนศักยภาพ
4. การกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนทั้งทางตรงหรือทางอ้อม นำผลการตรวจสอบมาแก้ปัญหาแก่นักเรียนที่เรียนอ่อนและส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนที่เรียนดี โดยใช้เวลาส่วนใหญ่ช่วยเหลือแก่นักเรียนตลอดปีการศึกษา

5. การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน คือ การที่ผู้บริหารโรงเรียนจัดสรรทรัพยากรให้กับครูผู้สอนหรือนักเรียนเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การจัดห้องสมุดและแหล่งค้นคว้าหาความรู้ให้สะดวกในการใช้และมีจำนวนเพียงพอ การจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนให้กับนักเรียน

เพ็ญภา พลับฉิม (2559) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

1. การวางแผน หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดวัตถุประสงค์ แผนงาน นโยบาย ผู้รับผิดชอบ ระยะเวลาและทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้
2. การจัดการ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการวางแผนตัดสินใจ การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด การควบคุมทรัพยากร การจัดการให้บุคลากรทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการควบคุมดูแลและกำกับ เพื่อให้การบริหารบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
3. การนิเทศ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการให้คำแนะนำ การสนับสนุนช่วยเหลือ ติดตาม ประเมินผล พัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูเพิ่มคุณภาพของนักเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของโรงเรียน
4. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางการเรียนการสอน หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความปลอดภัยและเป็นระเบียบ ส่งเสริมและพัฒนาสภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่บุคลากรดูแลเอาใจใส่ครู และนักเรียนอย่างใกล้ชิด ส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพและเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

วัลลภ ปุยสุวรรณ (2560) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการผู้บริหารสถานศึกษา การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ

1. การกำหนดพันธกิจ
2. การบริหารหลักสูตรและการสอน
3. การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน

4. การกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้บริหารดำเนินการตรวจสอบคุณภาพการเตรียมนักเรียน ภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพ การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน โดยพิจารณาผลทดสอบและพิจารณาแบบรายงานพัฒนาการ คุณลักษณะนักเรียน เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนานักเรียน และสื่อสารผลการตรวจสอบให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายทราบว่าการพัฒนากลยุทธ์เพื่อปรับปรุงผลการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษามีความชัดเจนและสนองตอบความคาดหวังของโรงเรียน

5. การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการจัดบรรยากาศของโรงเรียน เป็นบรรยากาศที่แสดงว่าเห็นคุณค่าของการเรียนรู้และเป็นบรรยากาศที่ส่งเสริมให้บรรลุผลสำเร็จ มีการสร้างบรรยากาศการศึกษาทุกระดับ และเป็นบรรยากาศที่จะช่วยดึงพลังงานของนักเรียนและครูออกมา และมีการจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย และเป็นระเบียบ การจัดกิจกรรมที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และมีการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู

ศราวุธ ทองอากาศ (2560) กล่าวว่า วัฏจักรประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย มีการนิเทศ ติดตามผล และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมวิชาชีพครู มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการเสริมสร้างความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับสถานศึกษา เป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อพัฒนางานการจัดการเรียนการสอน

ธีรวิทย์ เมืองสุบาล (2564) ได้สรุปองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ มีดังนี้

1. การกำหนดภารกิจของโรงเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำวิธีการต่าง ๆ นำมาใช้ในการบริหารจัดการ โรงเรียน โดยมีการกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์ ภารกิจของโรงเรียน สร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการกำหนดเป้าหมายทางด้านวิชาการของโรงเรียน การมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษา กำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานของครู กำหนดเป้าหมายผลสัมฤทธิ์และพฤติกรรมทางการเรียนรู้ของนักเรียน กำหนดพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู มีการสร้างเกณฑ์มาตรฐานวิชาการ และสามารถปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. การจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารใช้วิธีการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โดยกระตุ้นให้ครูมีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร การนำปรัชญาและองค์ความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปสู่การพัฒนาการเรียนผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำแผนการสอนของครู การสร้างแรงจูงใจในการบริหารจัดการห้องเรียน และการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

3. การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การควบคุมการใช้เวลาในการสอน การดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู

การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ การพัฒนาและการสร้างมาตรฐานทางวิชาการ และการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้

4. การนิเทศการศึกษา หมายถึงกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการร่วมมือซึ่งกันและกันของผู้นิเทศ ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ผู้นิเทศให้คำปรึกษา ชี้แนะ แนะนำและให้ความช่วยเหลือในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้การดำเนินการจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษา การจัดให้มีระบบนิเทศงานวิชาการและการจัดการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา การให้ความรู้ คำแนะนำแก่บุคลากรด้านวิชาการ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนอย่างใกล้ชิด ติดตามประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครู ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์การสอนระหว่างครูภายในโรงเรียน

ปณัฏดา สระคำ (2565) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ มีดังนี้

1. การกำหนดพันธกิจของโรงเรียน หมายถึง การแสดงบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียน ในการวางแผนยุทธศาสตร์ทางวิชาการของโรงเรียน โดยการวิเคราะห์สภาพงานวิชาการ กำหนด วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ นโยบาย มาตรการและดัชนีชี้วัดคุณภาพผลการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระวิชาต่าง ๆ ตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด
2. การบริหารหลักสูตรและการสอน หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทสำคัญ ในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา กำหนดสาระการเรียนรู้ มาตรฐานและดัชนีชี้วัดคุณภาพ กำหนดเวลาเรียน กำหนดเกณฑ์การวัดผลประเมินผล ออกแบบการสอนของแต่ละกลุ่มสาระ จัดทำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดปี
3. การนิเทศการสอน หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการต่อเนื่องจากการบริหารหลักสูตรและการสอน โดยร่วมกับครูในการวางแผนการนิเทศการเรียนการสอน ตามหลักการนิเทศแบบสอนแนะ และการนิเทศแบบเพิ่มพูนศักยภาพ
4. การกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียน ตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนทั้งตรงหรือทางอ้อม นำผลการตรวจสอบมา แก้ปัญหานักเรียนที่เรียนอ่อนและส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนที่เรียนดี โดยใช้เวลาส่วนใหญ่ ช่วยเหลือนักเรียนตลอดปีการศึกษา
5. การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน คือ การที่ผู้บริหารโรงเรียนจัดสรรทรัพยากร ให้กับครูผู้สอนหรือนักเรียนเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งเสริม

การเรียนรู้ การจัดห้องสมุดและแหล่งค้นคว้าหาความรู้ให้สะดวกในการใช้และมีจำนวนเพียงพอ การจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนให้กับนักเรียน

ฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger & Murphy, 1985) ได้กำหนดองค์ประกอบความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนไว้ 4 องค์ประกอบใหญ่ คือ

1. การกำหนดภารกิจของโรงเรียน เป็นการกำหนดขอบเขตของงานที่โรงเรียนต้องรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการและสร้างความเข้าใจในภารกิจดังกล่าวให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ซึ่งจำแนกเป็น 2 องค์ประกอบ คือ

1.1 การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ต้องมีความชัดเจน โดยเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ให้ทีมงานมีส่วนในการกำหนดเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน ซึ่งต้องรวมถึงความรับผิดชอบของคณะครู เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุด เป้าหมายในด้านการปฏิบัติงาน จะต้องแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดได้ นอกจากเป้าหมายของโรงเรียนจะต้องมีลักษณะที่ง่ายต่อครูในการที่จะนำไปสอนได้ตรงตามจุดประสงค์ในห้องเรียน ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่ที่จะต้องตัดสินใจเกี่ยวกับกำหนดเป้าหมาย ดังนี้

1.1.1 พิจารณาว่าในปีนั้น ๆ ว่าบุคลากรของโรงเรียนควรจะมีงานอะไรและความสนใจและทุ่มเททรัพยากรลงไปในการกิจกรรมใด

1.1.2 กำหนดเป้าหมายของโรงเรียน โดยเน้นที่ผลลัพธ์ทางการเรียนของนักเรียน

1.1.3 กำหนดเป้าหมายที่ระบุวัตถุประสงค์ย่อย และกำหนดขอบข่ายงานที่สามารถจัดการ

1.1.4 นำข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนทั้งในอดีตและปัจจุบันเข้ามาใช้ในการกำหนดเป้าหมาย

1.1.5 จัดสรรหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับครูและบุคลากรอย่างชัดเจน

1.1.6 ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

1.1.7 ดำเนินการให้เป้าหมายในทางปฏิบัติสามารถวัดได้ด้วย เพื่อให้เกิดความเข้าใจเรื่องกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนขึ้น

1.2 การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน จะต้องจัดให้มีขึ้นเพื่อให้ครู ผู้ปกครองและนักเรียนทราบ ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการ เช่น การประชุมชี้แจงคณะครูในหนังสือคู่มือของนักเรียน ฯลฯ โดยในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ เช่น การพูดคุยกับครู เป็นต้น การติดต่อสื่อสารเป็นกระบวนการที่สำคัญในการบริหาร การอำนวยความสะดวกขั้นตอนของการบริหารย่อมมีการติดต่อสื่อสารเข้าไปเกี่ยวข้องอยู่ด้วยเสมอ การติดต่อสื่อสารทำให้เกิดความเข้าใจที่ดี มีเหตุผล

และเป็นการปลูกฝังความสามัคคีในองค์กร การจัดให้มีระบบการสื่อสารที่ดีในองค์กรเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร และเป็นสิ่งสะท้อนถึงความสามารถของผู้บริหารได้เป็นอย่างดี

2. การจัดการด้านการเรียนการสอน เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการดูแลส่งเสริมและสนับสนุนของครู การเรียนของนักเรียน และการประสานงานการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจำแนกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ

2.1 การนิเทศและประเมินผลด้านการสอน คือ ผู้บริหารจะทำงานร่วมกับครูในด้านหลักสูตรและการสอน ผลงานของผู้บริหารจะต้องมั่นใจได้ว่าเป้าหมายของโรงเรียนได้ถูกถ่ายทอดไปสู่การปฏิบัติในห้องเรียน ซึ่งรวมถึงการประสานเป้าหมายของโรงเรียนกับจุดประสงค์ของการเรียนในห้องเรียนให้การสนับสนุนครูด้านการสอนให้ตรงตามจุดประสงค์ควบคุมการสอนในห้องเรียน โดยการเชื่อมโยงอย่างไม่เป็นทางการ การให้ผลย้อนกลับแก่ครูทั้งทางด้านการนิเทศและการประเมินผลโดยมีจุดประสงค์ที่จะทำให้เป็นรูปธรรมและให้ครูเป็นผู้นำวิธีสอนที่เฉพาะเจาะจงไปปฏิบัติ ซึ่งบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการนิเทศภายใน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีหน้าที่หลักอีกประการหนึ่งคือหน้าที่ในการนิเทศการสอน เนื่องจากการนิเทศการสอนเป็นงานที่แนะนำปรับปรุงให้ผู้สอนได้ทำการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ หากผู้สอนไม่ได้ปรับปรุงวิธีการสอนของตนเอง ผู้บริหารซึ่งมีพระเดชก็สามารที่จะลงโทษผู้สอนได้ตามความเหมาะสม เพื่อมิให้บุคคลใดกระทำเป็นแบบอย่างต่อไป

2.2 การประสานงานด้านการใช้หลักสูตร คือ การนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประสิทธิผลนั้น ผู้บริหารจะต้องมีการประสานงานกับครู ในด้านการนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผลตามจุดประสงค์ของหลักสูตร โดยจะต้องสัมพันธ์กับเนื้อหาที่สอนในห้องเรียน และคะแนนการทดสอบและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยตรง ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่สร้างความเข้าใจกับครูในโรงเรียนในด้านการนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผล โดยครูสามารถทำการสอนได้ผลตามความมุ่งหมายและเนื้อหาสาระในหลักสูตรให้มากที่สุด

2.3 การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน คือ ผู้บริหารควรจะใช้ผลจากคะแนนทดสอบในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน การประเมินหลักสูตร การประเมินการสอนและการวัดผล

3. ความก้าวหน้าตามเป้าหมายของโรงเรียน การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนนี้สามารถช่วยให้ครูผู้สอนทราบข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพื่อนำกลับมาพัฒนาการสอนให้เหมาะสมตามศักยภาพของนักเรียน โดยการตรวจสอบอย่างใกล้ชิดโดยดูจากคะแนนการทดสอบ รายงานระดับผลการเรียนการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนสามารถสังเกตได้จาก

3.1 ให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

3.2 กำกับดูแลการเรียนของนักเรียน โดยการสังเกตอย่างไม่เป็นทางการและติดตามดูแลนักเรียนโดยตรง

3.3 การพัฒนาและใช้วิธีการอย่างง่าย ๆ จากการทำงานประจำ การรวบรวมการสรุป และรายงานด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.4 สำนวณนักเรียนที่เรียนอ่อน ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม โดยดูจากคะแนนในห้องเรียนและระดับผลการเรียนเพื่อช่วยเหลือและให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านการเรียนการสอน

3.5 ใช้ผลที่ได้จากการประเมินความต้องการของครูในการประเมินวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพของครู

3.6 ให้ผู้ปกครองช่วยตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน

4. การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียนจะเกี่ยวข้องกับบรรทัดฐานและทัศนคติของบุคลากรและนักเรียนในโรงเรียน ผู้บริหารจะมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ทั้งด้านตัวครู นักเรียน และการเรียนการสอน รวมทั้งมาตรฐานทางวิชาการของโรงเรียน ซึ่งจะจำแนกบทบาทในการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียนเป็น 6 องค์ประกอบ คือ

4.1 การควบคุมการใช้เวลาในการสอน คือ เวลาที่ใช้ในการสอนของครูในห้องเรียนมักสูญเสียไปกับการแนะนำกฎเกณฑ์ในการเรียนให้กับเด็กที่เรียนช้า รวมทั้งคำขอร้องต่าง ๆ จากฝ่ายสำนักงานของโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารต้องหาทางควบคุมกิจกรรมเหล่านั้นให้เกิดขึ้นน้อยที่สุดโดยผลักดันให้เป็นนโยบายของโรงเรียน ผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จในการนำนโยบายนี้ไปใช้โดยการกำจัดสิ่งต่าง ๆ ที่ทำให้การสอนในห้องเรียนหยุดชะงักลงได้ ก็สามารถเพิ่มเวลาในการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและนักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

4.2 การดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน คือ ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสร้างปฏิสัมพันธ์ทั้งกับครูและนักเรียน ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีและเพื่อให้ทราบปัญหาและความต้องการที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการเอาใจใส่และดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดนี้ มีผู้ให้ความเห็นว่ามีประโยชน์มาก เช่น การดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิดเป็นการช่วยเพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับนักเรียนและกับครู ซึ่งปฏิสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการแบบนี้ผู้บริหารจะได้รับข้อมูลมากมายในด้านความต้องการของนักเรียน ซึ่งครูและผู้บริหารจะมีโอกาสสื่อสารเป้าหมายระดับต่าง ๆ ของโรงเรียน

4.3 การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู คือ การสร้างบรรยากาศเชิงบวกด้านการเรียนรู้ รวมทั้ง การให้รางวัล และการให้การยอมรับการทำงานของครูนับเป็นบทบาทที่สำคัญส่วนหนึ่งของผู้บริหารในการที่ทำให้โครงสร้างของการทำงานดีขึ้น รางวัลที่ผู้บริหารสามารถสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับครูอาจไม่ใช่เงินเพียงอย่างเดียวหากแต่อาจจะเป็นคำชมเชยทั้งโดยส่วนตัวหรือการให้สังคมยอมรับ โดยการมอบใบประกาศเกียรติคุณ และการให้รางวัลอย่างเป็นทางการ เป็นต้น

4.4 การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ คือ ผู้บริหารควรให้โอกาสแก่ครูในการพัฒนาวิชาชีพโดยการจัดให้มีการฝึกอบรม รวมทั้งการช่วยครูให้ได้เรียนรู้ถึงการพัฒนาต่าง ๆ ตามโครงการพัฒนาบุคลากร และช่วยให้ครูนำไปใช้ในห้องเรียนได้

4.5 การพัฒนาและเสริมสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ คือ มาตรฐานทางวิชาการที่สูงและมีความชัดเจนจะเป็นสิ่งจำเป็นในการปรับปรุงการเรียนของนักเรียน และมาตรฐานที่สูงขึ้นนี้จะแสดงให้เห็นได้จากจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้นของโรงเรียนในโอกาสต่อไป ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่จะพัฒนาและดำรงไว้ซึ่งบรรยากาศในทางบวกในที่ซึ่งครูทำงาน และในที่ซึ่งนักเรียนเรียน การปรับปรุงบรรยากาศจำเป็นต้องอาศัยทักษะในการสนองตอบต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดการริเริ่มความคาดหวังและสภาพใหม่ ๆ ซึ่งจุดประสงค์สุดท้ายก็คือ การปรับปรุงการเรียนการสอนนั่นเอง

4.6 การจัดให้มีสิ่งเสริมสภาพการเรียนรู้ คือ การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการให้รางวัลและการยอมรับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการสูงขึ้น และเมื่อนักเรียนมีการปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้นอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารต้องให้โอกาสนักเรียนในการที่จะเป็นที่ยอมรับของห้องเรียนในโรงเรียน โดยผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ทำหน้าที่ประสานระหว่างห้องเรียนในโรงเรียนด้านการให้รางวัล เพื่อเป็นการยืนยันว่าผู้บริหารสนับสนุนอย่างจริงจัง

เลดทู้ด และดูค (Leithwood and Duke, 1999) ได้สรุปว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผลต้องประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 6 ด้าน ด้านการเรียนการสอน ซึ่งผู้บริหารควรกำหนดแนวทางเพื่อให้นักเรียนได้ปรับปรุงการเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ที่ดี ด้านการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารต้องเพิ่มขีดความสามารถของครูและเอาใจใส่ครูในการปฏิบัติหน้าที่ ด้านการส่งเสริมคุณธรรมต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่าง ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และด้านความทันสมัยที่เปิดโอกาสให้มีการเปลี่ยนแปลงแบบใหม่ ๆ เกิดขึ้นในโรงเรียน

สรุปได้ว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่จำเป็น มีอยู่ 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน ด้านการพัฒนา

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

แหล่งข้อมูล องค์ประกอบ ภาวะผู้นำทาง วิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งข้อมูล									
	พิศมัย ชุมภู (2557)	ผกากรอง ศรีประไพ (2558)	พัชราภรณ์ จันทพล (2559)	เพ็ญภา พลบดิน (2559)	เสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ (2560)	กรรณิการ์ วีระวงศ์ (2564)	กัญญาจันต์ สุขสำราญ (2565)	ธนิต รัตนศักดิ์ (2565)	เบญจมาภรณ์ คุ่มทรัพย์ (2565)	ปนัดดา สระคำ (2565)
7. การประเมินคุณภาพ การศึกษา		✓							✓	2
8. การวิจัยและนวัตกรรม									✓	✓
9. การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและดิจิทัล									✓	1
10. การสร้างเครื่อง มือช่วย										✓

จากตารางที่ 2.1 พบว่า การสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 รายการ ผู้วิจัยได้เลือกองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยพิจารณาจากความถี่ขององค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ จากผลการสังเคราะห์โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณา คือมีความถี่ซ้ำกันตั้งแต่ระดับ 5 ขึ้นไปหรือร้อยละ 50 ขึ้นไป จึงได้องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน การพัฒนาหลักสูตรและการสอน การนิเทศ กำกับ ติดตาม การวัดและประเมินผล และการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน

มีนักวิชาการและหน่วยงานได้อธิบายการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียนไว้ดังนี้

บาลกีส กาชา (2560) ได้กล่าวว่า การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจของโรงเรียนนั้นหมายถึง การแสดงออกถึงการวางแผนงาน การมีแนวทางการดำเนินงานไปสู่เป้าหมาย มีจุดมุ่งหมายชัดเจน โดยการใช้ความรู้ความสามารถ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ไปสู่สภาพที่ต้องการในอนาคต สามารถทำให้ทุกคนมองเห็นและใฝ่ฝันในจุดมุ่งหมายเดียวกันและสามารถประยุกต์ใช้ประสบการณ์ในอดีตมาปรับปรุงอนาคตได้ โดยเน้นผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเป็นหลัก

ขวัญเรือน พรหมสาขา ณ สกลนคร (2564) สรุปว่า การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของโรงเรียน หมายถึง พฤติกรรมการดำเนินการของผู้บริหารที่แสดงถึงความสามารถในการกำหนดทิศทางการกิจการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้ชัดเจน นำไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน โดยมีการประชุมแบบมีส่วนร่วม วางแผน สื่อสาร สร้างความเข้าใจที่เป็นรูปธรรม ในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง การวางแผน การสื่อสาร การกำหนดนโยบาย การเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การให้ความสำคัญและนำหนักในการบริหารงานวิชาการ สร้างเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการ ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาการ ประมวลผลความก้าวหน้าตามวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียน

ปนัดดา สระคำ (2565) กล่าวว่า การกำหนดพันธกิจของโรงเรียน หมายถึง การแสดงบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการวางแผนยุทธศาสตร์ทางวิชาการของโรงเรียน โดยการวิเคราะห์สภาพงานวิชาการ กำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ นโยบาย มาตรการและดัชนีชี้วัดคุณภาพผลการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระวิชาต่าง ๆ ตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด

อัฐาวุธ บุญเกิด (2565) กล่าวว่า การกำหนดภารกิจของโรงเรียน หมายถึง การกำหนดภารกิจทางด้านวิชาการของโรงเรียน โดยเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และการมีส่วนร่วมของทีมงานใน โรงเรียน ซึ่งได้แก่ผู้บริหาร รองผู้บริหาร คณะครูและคณะกรรมการพัฒนาวิชาการของโรงเรียน

สุทธิศักดิ์ โกลกลาน (2566) กล่าวว่า การกำหนดทิศทางและนโยบาย หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงการสร้างมโนทัศน์ที่ชัดเจนในการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค กำหนดกลยุทธ์สำหรับเอาชนะอุปสรรคและการวิเคราะห์การทำงาน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ด้วยวิธีการสร้างความเข้าใจ ชักจูงให้บุคคลอื่นพิจารณาเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายร่วมกัน

สรุปได้ว่า การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน คือ กระบวนการสำคัญที่ช่วยให้โรงเรียนมีเสถียรภาพ และทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยมี

การกำหนดวัตถุประสงค์หรือผลลัพธ์ที่ต้องการให้มืออยู่ในระยะเวลาที่กำหนด และสร้างวิสัยทัศน์เป็นภาพที่โรงเรียนต้องการที่จะเป็นในอนาคต รวมถึงระบุว่าโรงเรียนจะทำอะไรเพื่อให้สามารถบรรลุวิสัยทัศน์และเป้าหมายได้ เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน

2. การพัฒนาหลักสูตรและการสอน

มีนักวิชาการและหน่วยงานได้อธิบายการพัฒนาหลักสูตรและการสอนไว้ ดังนี้

กรูก (Krug, 1992) ได้กล่าวว่า การจัดการหลักสูตรและการสอน ถือว่าเป็นการบริการเบื้องต้นของโรงเรียน ดังนั้นอย่างน้อยที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรู้ขอบข่ายของรายวิชาที่สอนและรู้ความจำเป็นที่ต้องสอนรายวิชานั้น ๆ การมีพื้นฐานความรู้กว้าง ๆ ที่ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำพาผู้ดำเนินการตามพันธกิจของโรงเรียนได้ ก็ถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารโรงเรียนสามารถให้ข้อมูลสารสนเทศและทิศทางแก่ครูเกี่ยวกับวิธีสอน และผู้บริหารควรใส่ใจและสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรอย่างจริงจัง

วิเชียร ทองคลี (2560) ได้สรุปว่า การบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ให้ความสำคัญทันสมัย ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดประเมินผลการเรียนรู้ และการประเมินผลหลักสูตร เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ขวัญเรือน พรหมสาขา ณ สกลนคร (2564) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรและการสอน หมายถึง ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนเป็นแหล่งข้อมูลทางวิชาการให้แก่ครู มีความสอดคล้องของหลักสูตรการสอน มาตรฐาน ทรัพยากร และการประเมินผลและการบริหารหลักสูตร เพื่อให้ผู้บริหารใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนผ่านกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำแผนการสอนของครูผู้สอน รวมทั้งการวัดและการประเมินผล

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรและการสอน เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันการออกแบบและปรับปรุงหลักสูตรการเรียนรู้และวิธีการสอนในระดับต่าง ๆ ของการศึกษา เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน แล้วนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดประเมินผลการเรียนรู้ และการประเมินผลหลักสูตร เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

3. การนิเทศ กำกับ และติดตาม

มีนักวิชาการและหน่วยงานได้อธิบายการนิเทศ กำกับ และติดตามไว้ ดังนี้

สกล ความบุษย์ (2559) สรุปว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้าน การนิเทศการสอน หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงาน โดยครูและบุคลากรมี ส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศภายใน ครูและบุคลากรมีความเข้าใจและให้ความร่วมมือกับนิเทศ ภายใน ใช้รูปแบบการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร สะท้อนข้อมูลจากการนิเทศภายในให้ครู บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างสร้างสรรค์ เพื่อการปรับปรุงพัฒนาในโอกาสต่อไป และประเมินผลการนิเทศภายในเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนและพัฒนาการนิเทศภายในให้ดีขึ้น

ศุภฤตา วัฒนเกษมสกุล (2562) กล่าวว่า การนิเทศการสอนนั้นผู้บริหารจะทำงาน ร่วมกับครูในด้านหลักสูตรและการสอน ผลงานของผู้บริหารจะต้องมั่นใจได้ว่าเป้าหมายของ โรงเรียนกับจุดประสงค์ของการเรียนในห้องเรียน ให้การสนับสนุนด้านการสอนให้ตรงตาม จุดประสงค์ ควบคุมการสอนในห้องเรียน โดยการเชื่อมโยงอย่างไม่เป็นทางการ การให้ผลย้อนกลับครู ทั้งทางด้านการนิเทศและการประเมินผล โดยมีจุดประสงค์ที่จะทำให้เป็นรูปธรรมและให้ครูเป็น ผู้นำวิธีสอนที่เฉพาะเจาะจงไปปฏิบัติ

เบญจมาภรณ์ คุ่มทรัพย์ (2565) กล่าวว่า การนิเทศและประเมินผลด้านการสอน หมายถึง การนิเทศติดตามและประเมินผลด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้มีความ สอดคล้องกับเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามจุดหมาย ของหลักสูตร ซึ่งได้แก่ การเชื่อมโยงอย่างไม่เป็นทางการ การสนับสนุนด้านการสอน และการให้ ผลย้อนกลับแก่ครูทั้งทางด้านการนิเทศและการประเมินผล

ณัฐพล ธิดา (2565) ได้สรุปว่า ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลด้าน การสอน คือ การนิเทศติดตามและประเมินผลด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ให้สอดคล้องกับเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามจุดหมาย ของหลักสูตร แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถานศึกษาอื่น

สรุปได้ว่า การนิเทศ กำกับ และติดตามเป็นกระบวนการที่ใช้เพื่อควบคุม และบริหารการดำเนินงานในสถานศึกษา ที่มีการตั้งเป้าหมายหรือกำหนดนโยบายต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการทำงาน การนิเทศเน้นการให้คำแนะนำและแนว ปฏิบัติต่าง ๆ ให้กับครูผู้สอน เพื่อให้วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กรได้รับการปฏิบัติตาม และบรรลุ ผลลัพธ์ที่ต้องการ การกำกับเป็นกระบวนการที่ใช้เพื่อควบคุมการดำเนินงาน โดยการกำหนดมาตรฐาน ตัวชี้วัด หรือกฎระเบียบที่จะช่วยให้ครูหรือบุคลากรทำงานในทิศทาง ที่ถูกต้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา การติดตามเป็นกระบวนการที่ใช้

เพื่อตรวจสอบและประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานหรือการทำงาน เพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน

4. การวัดและประเมินผล

มีนักวิชาการและหน่วยงานได้อธิบายการวัดและประเมินผล ไว้ดังนี้

ณัฐพล ธิตา (2565) ได้สรุปว่า ด้านการวัดและประเมินผล คือ การตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และนำผลการทดสอบไปใช้เป็นข้อมูลในการแก้ปัญหาและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

เบญจมาภรณ์ คุ่มทรัพย์ (2565) กล่าวว่า การวัดและประเมินผล หมายถึง การตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างใกล้ชิด และนำผลคะแนนทดสอบไปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน การประเมินด้านการสอน การประเมินหลักสูตร และการวางแผนพัฒนาผู้เรียน

สมเดช ใสสิน (2565) ได้สรุปว่า การวัดผลและประเมินผล หมายถึง กระบวนการวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม เพื่อตรวจสอบว่าการเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่สำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นการเก็บข้อมูลและวัดผลสัมฤทธิ์เทียบกับเป้าหมายหรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ เพื่อให้สามารถทำการปรับปรุงหรือแก้ไขตามความต้องการของสถานศึกษาได้อย่างมีมาตรฐาน

5. การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้

มีนักวิชาการและหน่วยงานได้อธิบายการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

ปารุดา สระทองจันทร์ (2557) กล่าวว่า การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ หมายถึง การจัดการเพื่อให้เกิดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ นั่นคือ ได้ว่า มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเช่นเดียวกับการจัดประสบการณ์ด้านสาระการเรียนรู้ เพราะการสร้างบรรยากาศที่ดี ไม่ใช่มีความหมายแต่เพียงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้เท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อการสร้างความรู้สึที่ดีต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่อการเรียน ทำให้เกิดลักษณะของการเป็นผู้ที่รักการเรียนรู้และมีความต้องการที่จะรู้ในสิ่งต่าง ๆ ต่อไป

เพ็ญภา พลัฒิม (2559) ได้กล่าวไว้ว่า ความสำคัญของการส่งเสริมบรรยากาศทางการเรียนรู้ ช่วยให้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน ช่วยให้ครูและนักเรียนมีแรงจูงใจ ทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุความสำเร็จ

ขวัญเรือน พรหมสาขา ณ สกลนคร (2564) กล่าวว่า ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์การปรับปรุงสถานที่ปรับภูมิทัศน์ในห้องเรียนนอกห้องเรียนให้เกิดบรรยากาศน่าเรียนน่าอยู่ ผู้เรียนรู้สึกอบอุ่นปลอดภัย การสร้างแรงกระตุ้นเสริมแรงด้วยรางวัล การส่งเสริมให้บุคลากรมีพฤติกรรมในการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโรงเรียน ประกอบด้วยการสร้างแรงจูงใจในการสร้างขวัญและกำลังใจ การส่งเสริมให้บุคลากรเรียนรู้และพัฒนาตนเอง การให้ความมั่นคงและปลอดภัย

สุทธิศักดิ์ โคกคาน (2566) ได้สรุปว่า การส่งเสริมหรือการสร้างบรรยากาศทางการเรียนรู้ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และวิพากษ์ แยกแยะระหว่างปัจจัยที่สร้างสรรค์ บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้กับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อปรับปรุง พัฒนา

สรุปได้ว่า การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ หมายถึง การสร้างและสนับสนุนสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และการพัฒนาทางวิชาการภายในสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข และบรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา

ตารางที่ 2.2 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้
1. การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน	1. กำหนดเป้าหมายที่ต้องการในด้านวิชาการของโรงเรียนให้อยู่ในระยะเวลาที่กำหนด 2. สร้างวิสัยทัศน์ที่ต้องการที่จะเป็นในอนาคต กำหนดแนวทางการปฏิบัติด้านวิชาการของโรงเรียน
2. การพัฒนาหลักสูตรและการสอน	1. ออกแบบและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา 2. ออกแบบและปรับปรุงวิธีการสอนในระดับต่างของการศึกษา 3. ประเมินผลหลักสูตร เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
3. การนิเทศ กำกับ ติดตาม	1. กระตุ้น และส่งเสริมครูให้เห็นความสำคัญของการนิเทศ 2. กำกับ ติดตาม ความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานสอนของครู และนิเทศเน้นการให้คำแนะนำและแนวปฏิบัติต่าง ๆ ให้กับครูผู้สอน

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้
	3. ยกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจกับครู 4. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดการเรียนรู้
4. การวัดและประเมินผล	1. กำหนดระเบียบการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา 2. มีนโยบายให้นักเรียนได้ทำการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ 3. พัฒนาเครื่องมือวัดผล ประเมินผล 4. มีโครงการสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียน 5. ชี้แจงความก้าวหน้าด้านการเรียนและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์
5. การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้	1. สร้างและสนับสนุนสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 2. พัฒนาด้านวิชาการ ภายในสถานศึกษา 3. ส่งเสริมการเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์อย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ 4. จัดสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนให้เป็นระเบียบและปลอดภัย 5. สร้างขวัญกำลังใจให้ครูและนักเรียน

บริบทของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุณยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 1

ที่ตั้ง พื้นที่ และอาณาเขต

อำเภอบุณยวมตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน อยู่ห่างจากศาลากลางจังหวัดแม่ฮ่องสอน ระยะทาง 67 กิโลเมตร ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 และอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 1,033 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 2,365 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 1,478,125 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าเขา มีพื้นที่ราบระหว่างภูเขา ประมาณ 260 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 11 ของพื้นที่มีรูปร่างคล้ายกับสี่เหลี่ยมคางหมู อำเภอบุณยวม มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอแม่ลาน้อย

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ทิศตะวันตก พื้นที่ติดชายแดนติดต่อกับ อำเภอแม่เงา จังหวัดลพบุรี ประเทศเมียนมาร์

พื้นที่แสดงอาณาเขตความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในอำเภอ
ขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตามภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 แผนที่แสดงพื้นที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในอำเภอขุนยวม

ที่มา : แผนพัฒนาอำเภอ (พ.ศ. 2561-2565) ฉบับทบทวนปี พ.ศ. 2564

สถานศึกษาในอำเภอขุนยวม

สถานศึกษาในอำเภอขุนยวม สามารถแบ่งตามสังกัดได้ ดังนี้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน จำนวน 1 โรงเรียน
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 แบ่งเป็นโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 26 โรงเรียน โรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 4 โรงเรียน และห้องเรียนในสังกัดโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาอำเภอขุนยวม จำนวน 10 ห้องเรียน
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งเป็นโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 1 โรงเรียน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 21 ศูนย์

4. ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ 336 จำนวน 1 โรงเรียน

5. ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอขุนยวม จำนวน 19 ศูนย์

6. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 1 โรงเรียน

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่สูง มีทั้งสิ้น 4 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนชุมชนบ้านเมืองปอน

ข้อมูลพื้นฐาน

โรงเรียนชุมชนบ้านเมืองปอน ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 บ้านเมืองปอน ตำบลเมืองปอน อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน โรงเรียนชุมชนบ้านเมืองปอนเป็นโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล และเป็นโรงเรียนขนาดกลาง มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 15 คน มีนักเรียน จำนวน 161 คน โดยมีนักเรียนเป็นนักเรียนชนเผ่าชาติพันธุ์ ประกอบด้วย กะเหรี่ยง และไทใหญ่

จุดเด่นของโรงเรียน

มีพื้นที่กว้างขวาง ตั้งอยู่ในชุมชนใหญ่

จุดที่ควรพัฒนา

ต้องพัฒนาบริเวณโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้

ปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานวิชาการ

ปัญหา

การจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning ค่อนข้างน้อย กิจกรรมเสริมค่อนข้างมาก เรียนไม่ทันทำให้ผลสัมฤทธิ์ต่ำ

แนวทางแก้ไข

จัดบูรณาการการจัดการเรียนรู้และเน้นการสอนแบบ Active Learning

2. โรงเรียนบ้านหนองแห้ง

ข้อมูลพื้นฐาน

โรงเรียนบ้านหนองแห้ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 9 บ้านหนองแห้ง ตำบลเมืองปอน อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน โรงเรียนบ้านหนองแห้งเป็นโรงเรียนขนาดกลาง มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 12 คน มีนักเรียน จำนวน 137 คน โดยมีนักเรียนเป็นนักเรียนชนเผ่าชาติพันธุ์ ประกอบด้วย กะเหรี่ยง ไทใหญ่ และคนพื้นเมือง

จุดเด่นของโรงเรียน

1. ดิฉันถนนเส้นหลัก (ทางหลวง 108)
2. มีวัฒนธรรมชนเผ่า และปราชญ์ชาวบ้านที่สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดเป็น

ทักษะอาชีพให้แก่ผู้เรียน

จุดที่ควรพัฒนา

บูรณาการกับชุมชนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทักษะอาชีพ

ปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานวิชาการ

ปัญหา

การจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning และ การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ค่อนข้างน้อย

แนวทางแก้ไข

บูรณาการการจัดการเรียนรู้และเน้นการสอนแบบ Active Learning และส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้

3. โรงเรียนชุมชนต่อแพวิทยา

ข้อมูลพื้นฐาน

โรงเรียนชุมชนต่อแพวิทยา ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 บ้านต่อแพ ตำบลแม่เงา อำเภอนวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน โรงเรียนชุมชนต่อแพวิทยาคือโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล เป็นโรงเรียนนำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และเป็นโรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ (พื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร และพื้นที่เกาะ) โรงเรียนชุมชนต่อแพวิทยาคือโรงเรียนขนาดกลาง มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 14 คน มีนักเรียน จำนวน 145 คน โดยมีนักเรียนเป็นนักเรียนชนเผ่าชาติพันธุ์ ประกอบด้วย กะเหรี่ยง และไทใหญ่

จุดเด่นของโรงเรียน

1. ส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นๆ

2. สถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ชัดเจน และสอดคล้องกับแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ

3. สถานศึกษามีการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานอย่างเป็นระบบ

จุดที่ควรพัฒนา

1. คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาท ไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

2. งบประมาณที่ได้รับจัดสรร ไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา

3. อาคารและอุปกรณ์บางส่วนชำรุด

ปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานวิชาการ

ปัญหา

มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายและจุดเน้น สพฐ. บ่อยครั้งทำให้ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงานด้านวิชาการ

แนวทางแก้ไข

ต้นสังกัดควรเน้นนโยบายที่สอดคล้องกัน เน้นส่งผลต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. โรงเรียนบ้านปางตอง

ข้อมูลพื้นฐาน

โรงเรียนบ้านปางตอง ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 บ้านปางตอง ตำบลแม่อุคอ อำเภอบุณยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน โรงเรียนบ้านปางตอง เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ลักษณะพิเศษ (พื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารและพื้นที่เกาะ) และเป็นโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โรงเรียนบ้านปางตองเป็นโรงเรียนขนาดกลาง มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 15 คน มีนักเรียน จำนวน 184 คน โดยมีนักเรียนเป็นชนเผ่าชาติพันธุ์ ประกอบด้วย กะเหรี่ยง ม้ง และไทใหญ่

จุดเด่นของโรงเรียน

1. บรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนสะอาด ร่มรื่น
2. มีแหล่งเรียนรู้ด้านทักษะอาชีพต่าง ๆ จากกิจกรรมโครงการ “บ้านกาแฟ”
3. ครูมีความรู้ความสามารถ โดยจัดกิจกรรมเชิงรุก Active Learning ส่งเสริมให้นักเรียน ได้เรียนรู้โดยการคิด การปฏิบัติจริง ด้วยวิธีการและแหล่ง เรียนรู้ที่หลากหลาย

จุดที่ควรพัฒนา

1. พัฒนากิจกรรมส่งเสริมความสามารถของนักเรียนด้านดนตรี
2. ระบบประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ
3. ทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ

1. ครูมีภาระงานอื่นนอกเหนืองานสอนจำนวนมาก จึงทำให้บางครั้งจัดการเรียนการสอนได้ไม่เต็มที่ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน
2. มีการสลับ สับเปลี่ยนบุคลากรบ่อยครั้งส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ไม่ต่อเนื่อง

ตารางที่ 2.3 จำนวนประชากรผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

โรงเรียน	ประชากร (คน)		รวม (คน)
	ผู้บริหารโรงเรียน (คน)	ข้าราชการครู (คน)	
โรงเรียนบ้านหนองแห้ง	1	11	12
โรงเรียนชุมชนบ้านเมืองปอน	1	14	15
โรงเรียนชุมชนต่อแพวิทยา	1	13	14
โรงเรียนบ้านปางตอง	1	14	15
รวม	4	52	56

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 (ข้อมูล ณ วันที่ 1 มีนาคม 2567)

จากตารางที่ 2.3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มีจำนวน 4 โรงเรียน โดยมีผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 4 คน และครู จำนวน 52 คน รวมทั้งหมด จำนวน 56 คน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ปราณี พิมพ์จันทร์ (2558) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผลการศึกษา พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน รองลงมาได้แก่ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการและด้านการจัดการด้านการเรียนการสอน ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บุญพา พรหมณะ (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน รองลงมาคือด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด ด้านการจัดสิ่งจูงใจให้กับครู ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ ด้านการประสานงานการใช้หลักสูตร ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครูด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอนของครู 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ตามประเภทของโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

เสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ (2560) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน และด้านการกำหนดพันธกิจ 2) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันและ 3) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้น ด้านการนิเทศการเรียนการสอน ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน และด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน

กมลทิพย์ บุญโพธิ์ (2561) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 2) ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิตามความคิดเห็นของครูผู้สอนจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการที่สูงขึ้น มีการจัดอบรมให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรให้ชัดเจนแก่บุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรเพื่อสนับสนุนให้ครูจัดทำหลักสูตรแบบบูรณาการ หลักสูตรรายวิชาท้องถิ่นที่เอื้อกับบริบทของสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพและเต็มความสามารถควรส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีทักษะด้านการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีมาตรฐาน สนับสนุนให้ครูวัดผลเพื่อปรับปรุงผลการเรียนและตัดสินผลการเรียน อีกทั้งควรส่งเสริมให้ครูได้จัดแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายทางวิชาการของครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และส่งเสริมการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากร

พิพัฒน์พงษ์ วิเศษ (2561) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนใน โรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 จำแนกตามสถานภาพโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ($r = .423$) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ

ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 คือ ภาวะผู้นำวิชาการด้านการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจการเรียนรู้ และภาวะผู้นำวิชาการด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และภาวะผู้นำวิชาการด้านการพัฒนาคุณภาพครูมีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นรัช กักคิตุกผล (2562) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการตามการรับรู้ของครู โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และแต่ละองค์ประกอบมีด้านที่มากที่สุด ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การกำหนดภารกิจของโรงเรียน ด้านการเป้าหมายของโรงเรียน องค์ประกอบที่ 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน และองค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ด้านการส่งเสริม ให้มีการพัฒนาวิชาชีพ 2) ครูที่มีเพศต่างกันมีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน และ 3) ครูที่มีอายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกัน มีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

สุชิน ประสานพันธ์ (2564) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้าน การสร้างบรรยากาศทางวิชาการ รองลงมา ได้แก่ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจของโรงเรียน และด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู จำแนกตามขนาดโรงเรียนและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ยามิละห์ สุกี (2564) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3 ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ยกเว้นด้านการนิเทศการสอน และด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามตำแหน่ง ภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านการนิเทศการสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งคู่ที่มีความแตกต่างกัน ได้แก่ ครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 10-20 ปี 3) ผลการประมวลข้อเสนอแนะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3 ได้แก่ ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำและรู้ลึกในการกำหนดพันธกิจ การบริหารหลักสูตรและการสอน การนิเทศการสอน การกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน และการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน ดำเนินการเป็นระบบต่อเนื่องและสอดคล้องกับวิถีชีวิตใหม่

เบญจมาภรณ์ คุ่มทรัพย์ (2565) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีระดับความคิดเห็นภาวะผู้นำทางวิชาการสูงที่สุด คือด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัล รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร รองลงมา คือ ด้านการบริหารการเรียนการสอน และด้านที่มีระดับความคิดเห็นภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำที่สุด คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ตามลำดับ โดยมีผลสรุปแต่ละด้านดังต่อไปนี้ 1.1) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงที่สุด คือผู้บริหารกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกับบุคลากรในองค์กร รองลงมาคือ ผู้บริหารจัดทำแผนงานวิชาการที่สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมโดยการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และมีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำที่สุด คือผู้บริหารกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน 1.2) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงที่สุด คือ ผู้บริหารนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร รองลงมา คือ ผู้บริหารปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงและมีภาวะผู้นำทางวิชาการ

ต่ำที่สุด คือผู้บริหารสนับสนุน ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียน 1.3) ด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงที่สุด คือผู้บริหารจัดระบบนิเทศอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ รองลงมา คือ ผู้บริหารสังเกตการจัดการเรียนรู้ของครูทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และมีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารยกย่องให้รางวัลครูที่มีการจัดการเรียนรู้ดีเด่นเป็นที่ยอมรับในโรงเรียน 1.4) ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงที่สุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนางานหรือขอเลื่อนวิทยฐานะ รองลงมา คือ ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมและสัมมนาอย่างต่อเนื่อง และมีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารประเมินผลการปฏิบัติงานของครูเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน 1.5) ด้านการวิจัยและนวัตกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงที่สุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเผยแพร่งานวิจัยต่อสาธารณชน รองลงมา คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูสำรวจปัญหาในชั้นเรียนเพื่อวางแผนการวิจัย และมีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำที่สุด คือผู้บริหารให้รางวัลแก่ครูที่สามารถบรรลุเป้าหมายด้านการวิจัยและนวัตกรรม 1.6) ด้านการบริหารการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงที่สุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ รองลงมา คือ ผู้บริหารนำผลการประเมินไปกำหนดแนวทางการพัฒนาครูและนักเรียน และมีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำที่สุด คือผู้บริหาร กำกับ ติดตามและประเมินคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง 1.7) ด้านการวัดประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงที่สุด คือ ผู้บริหารกำหนดรูปแบบวิธีการและเวลาในการประเมินผล รองลงมา คือ ผู้บริหารดำเนินการให้ครูนำผลการประเมินไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และมีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำที่สุด คือผู้บริหารดำเนินการประเมินผลการสอนของครูตามแผนที่กำหนด และเปิดโอกาสให้ครูผู้ถูกประเมินซักถามข้อสงสัย 1.8) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงที่สุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา รองลงมา คือผู้บริหารสนับสนุนให้ครูมีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และมีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท จำแนกตามเพศ พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท โดยภาพรวมมีความไม่แตกต่างกัน 3) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดชัยนาท

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท จำแนกตามอายุ พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท โดยภาพรวม มีความไม่แตกต่างกัน 4) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดชัยนาท โดยภาพรวมมีความไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวิจัยและนวัตกรรม และด้านการวัดประเมินผลมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อนำด้านที่มีความแตกต่างกันทั้ง 2 ด้าน มาพิจารณารายคู่ พบว่า 4.1) ครูที่มีการศึกษาระดับปริญญาโทมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการวิจัยและนวัตกรรม สูงกว่าครูที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4.2) ครูที่มีการศึกษาระดับปริญญาโทมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการวัดประเมินผล สูงกว่าครูที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยในต่างประเทศ

Cavazos (1999) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่ประสบความสำเร็จในโรงเรียน Hispanic Majority Highschools ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ คือผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่เข้มแข็งในการสนับสนุนการพัฒนา เป้าหมาย การปฏิบัติงานทางวิชาการของนักวิชาการ การกำหนดวัฒนธรรมของโรงเรียน และการจัดการเรียนการสอน การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพกับผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งการมอบอำนาจให้ครูร่วมกันเป็นผู้นำของโรงเรียน

Anderson (2000) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพของครู ผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา และศาสตราจารย์ที่เป็นผู้นำทางการศึกษา ผลการศึกษาทางพฤติกรรม ดังนี้ 1) การกำหนดภารกิจของโรงเรียนและการสื่อสารการจัดการหลักสูตรและการสอน 2) การควบคุมดูแลการนิเทศการสอน 3) การตรวจสอบ 4) ความก้าวหน้าของนักเรียน และ 5) การส่งเสริมบรรยากาศ การจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญเพียง 1 มิติ คือ การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน

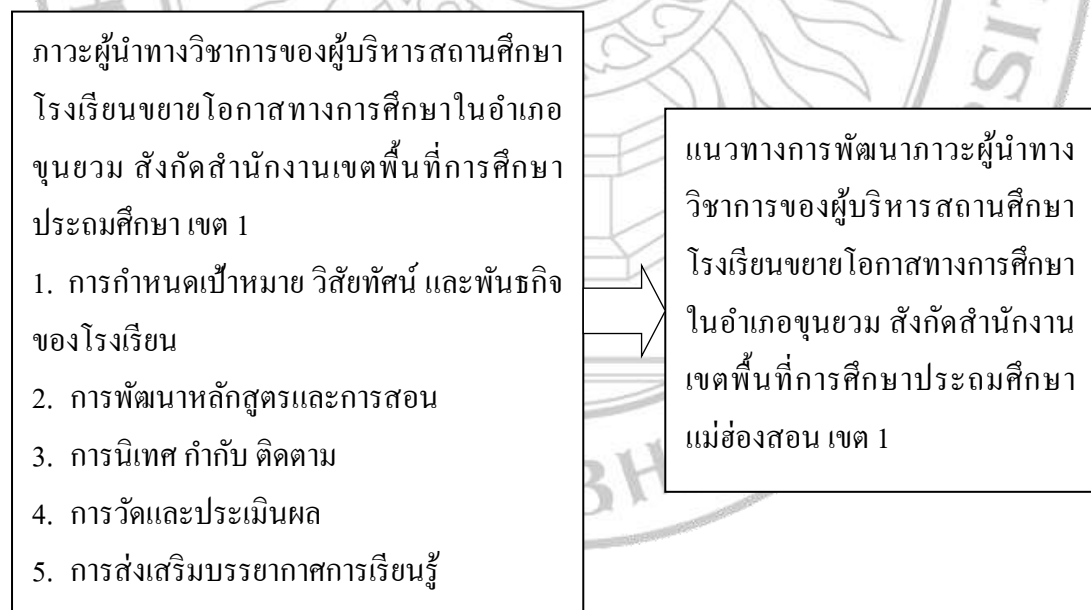
Carter (2019) ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการและภาวะผู้นำในการบริหารงานโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า แนวปฏิบัติในการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนได้แสดงถึงความสามารถในตนเองของผู้บริหารโรงเรียนที่สามารถควบคุมดูแลโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มขึ้นทุก ๆ หนึ่งหน่วยในพื้นที่การกำกับดูแล และการประเมินความสามารถของตนเอง นอกจากนี้ยังมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเรื่องการรับรู้

ความสามารถในตนเองของผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียน ในด้านผู้นำทางวิชาการ ซึ่งองค์ประกอบหลักอาจพิจารณาได้จากผลลัพธ์ของการปฏิบัติงานและการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาทักษะในการปรับปรุงโรงเรียน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศ พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เกิดจากการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอน ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการอย่างยิ่ง ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของสถานศึกษา จำเป็นต้องมีหลักในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ ในการบริหารงานด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการบริหารวิชาการ เพราะเป็นหัวใจหลักของการบริหารสถานศึกษา สิ่งที่สำคัญของผู้บริหารนอกจากความรู้ความสามารถแล้ว ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งถือว่าภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในทุกสถานศึกษา เนื่องจากเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ เป็นหน้าที่หลักที่สำคัญของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มีวัตถุประสงค์การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ในครั้งนี้ เป็นแบบผสมผสาน (Mixed Method) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการวิจัยภายใต้วัตถุประสงค์การวิจัยในแต่ละข้อตามลำดับ

การพิทักษ์สิทธิ์ผู้ให้ข้อมูล

การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการพิทักษ์สิทธิ์ผู้ให้ข้อมูลทุกขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การเก็บรวบรวมข้อมูล จนกระทั่งนำเสนอผลการศึกษาโดยก่อนดำเนินการศึกษาในแต่ละขั้นตอน ผู้ศึกษาได้ขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละขั้นตอน ผู้ศึกษาดำเนินการชี้แจงรายละเอียดการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งขอความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยโดยไม่มีการบังคับ และชี้แจงแก่ผู้ให้ข้อมูลทราบว่าข้อมูลทั้งหมดจะเก็บเป็นความลับ และวิเคราะห์ข้อมูลการนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น

การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุณยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุณยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 แบ่งขั้นตอนการศึกษาออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุณยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

ข้อมูลและแหล่งข้อมูลเอกสารที่ใช้ในการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุณยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ได้แก่ เอกสาร หนังสือ บทความ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนนี้ คือแบบสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุณยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยมีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
2. ออกแบบสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุณยวม
3. นำแบบสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุณยวม ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อพิจารณาความถูกต้อง และความเหมาะสมในการใช้ภาษา
4. ปรับปรุง และจัดทำแบบสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุณยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ให้มีความสมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
การค้นคว้าอิสระ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากหนังสือและงานวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาทั้งใน และต่างประเทศ จำนวน 10 แหล่งข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้ศึกษาใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยอาศัยหลักการจำแนกหรือ
การจัดกลุ่มข้อมูล และสรุปเป็นความเรียงเชิงพรรณนา

ขั้นตอนที่ 2 การสำรวจสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีการจัดลำดับความ
ต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีการจัดลำดับ
ความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน
4 โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูผู้ให้ข้อมูล จำนวน 56 คน โดยจะศึกษาข้อมูล
จากประชากรทั้งหมด ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

โรงเรียน	ประชากร (คน)		รวม (คน)
	ผู้บริหารโรงเรียน (คน)	ข้าราชการครู (คน)	
โรงเรียนบ้านหนองแห้ง	1	11	12
โรงเรียนชุมชนบ้านเมืองปอน	1	14	15
โรงเรียนชุมชนต่อแพวิทยา	1	13	14
โรงเรียนบ้านปางตอง	1	14	15
รวม	4	52	56

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 (ข้อมูล ณ วันที่ 1 มีนาคม 2567)

การสร้าง และการหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนนี้ คือแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยมีขั้นตอนในการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา การสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการ
2. ออกแบบรายการข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยให้สอดคล้องกับองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ของภาวะผู้นำทางวิชาการ
3. สร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

3.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

3.2 ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบางบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.3 ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ข้อเสนอแนะ หรือความคิดเห็นเพิ่มเติม

4. นำแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบางบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระพิจารณาความถูกต้องและความเหมาะสม

5. ปรับปรุง และจัดทำแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบางบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ให้มีความสมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

6. นำแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบางบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยพิจารณาค่าความสอดคล้องที่คำนวณได้ ต้องมากกว่า หรือเท่ากับ 0.60 ขึ้นไป

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นถูกต้อง และมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นถูกต้อง และมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นยังไม่ถูกต้อง และไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ผลปรากฏว่าข้อคำถามของแบบสอบถามส่วนใหญ่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 – 1.00 เป็นค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ มีเพียง 1 รายการ ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผู้ศึกษาได้ตัดทิ้ง (ภาคผนวก ข)

7. นำแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอยุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มทดลอง ที่ไม่ใช่ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ หัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการ และข้าราชการครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำนวน 30 ชุด โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1990) โดยใช้เกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ผลปรากฏว่าค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอยุนยวม เท่ากับ 0.91 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอยุนยวม เท่ากับ 0.98 (ภาคผนวก ง)

8. ปรับปรุงคุณภาพแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอยุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ให้มีความชัดเจน และสมบูรณ์มากขึ้น แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระพิจารณาความถูกต้อง และความเหมาะสมอีกครั้ง

9. ปรับปรุงแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอยุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 (ภาคผนวก จ) ให้มีความสมบูรณ์ และครบถ้วนตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือราชการจากวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 (ภาคผนวก ฉ) เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลสถานศึกษา

2. ส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และขอรับกลับคืน ตามวัน เวลา ที่กำหนดไว้

3. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามก่อน แล้วนำไปวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และเลือกใช้ค่าสถิติ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ และค่าร้อยละ เสนอข้อมูลในรูปของตารางประกอบการพรรณนา

2. การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบางบาล จังหวัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของเบสต์ (Best, 1982) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการพรรณนา สำหรับเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยจากแบบสอบถามได้กำหนดไว้ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบางบาล จังหวัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มาคำนวณหาดัชนีความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index : PNI modified) เพื่อกำหนดอันดับความต้องการในการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส

ทางการศึกษาในอำเภอนูขม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยใช้สูตรในการคำนวณ (สุวิมล ว่องวานิช, 2558) ดังนี้

$$\text{PNI Modified} = (I - D) / D$$

เมื่อกำหนดให้ I คือ ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ (Importance)

D คือ ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (Degree of Success)

เกณฑ์ในการวิเคราะห์ค่าดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็น (PNI Modified) กำหนดไว้ดังนี้

ถ้าดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็น (PNI Modified) ของแต่ละรายการ มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม (PNI Modified) จัดเป็นรายการที่จำเป็นต้องปรับปรุง

การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอนูขม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

กลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิ

กลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอนูขม คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 และเป็นโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการหรือด้านวิชาการ โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการ และข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการหรือด้านวิชาการ คัดเลือกโดยเรียงลำดับโรงเรียน 5 ลำดับแรกที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการหรือด้านวิชาการ ได้แก่ โรงเรียนบ้านป่าลาน โรงเรียนบ้านปางคาม โรงเรียนบ้านถ้ำลอด โรงเรียนชุมชนบ้านผาป่อง และโรงเรียนชุมชนบ้านหมอกจำแป่

2. มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป

3. มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอยุทธยา คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) มีขั้นตอนการสร้าง และการหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

2. การออกแบบแนวคำถามการสัมภาษณ์ในประเด็นที่เกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอยุทธยา โดยนำผลประเมินดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอยุทธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ในแต่ละด้านที่มีค่าความต้องการจำเป็น (PNI Modified) มากกว่าหรือเท่ากับดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวมในแต่ละด้านมากำหนดเป็นแนวคำถามการสัมภาษณ์

3. สร้างแบบสัมภาษณ์ โดยแบ่งออก 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอยุทธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

4. นำแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระพิจารณาความถูกต้องและความเหมาะสม

5. ปรับปรุง และจัดทำแบบสัมภาษณ์ให้มีความสมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ (ภาคผนวก ข)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนหมอกจำแป่ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านถ้ำลอด ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปางคาม หัวหน้าฝ่ายงานวิชาการ โรงเรียนบ้านป่าลาน โรงเรียนชุมชนบ้านผาป้อง และข้าราชการครูโรงเรียนบ้านถ้ำลอด เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิโดยการสัมภาษณ์ รวมทั้งสิ้น 7 คน ประกอบ

ไปด้วย กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน กลุ่มหัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการ จำนวน 3 คน และข้าราชการครู จำนวน 1 คน

2. ผู้วิจัยนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ โดยขออนุญาตให้มีการบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์

3. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดไว้ โดยกำหนดเวลาสัมภาษณ์แต่ละคนประมาณ 1 ชั่วโมง

4. ผู้วิจัยมีการสรุปประเด็นการสัมภาษณ์เป็นระยะ ๆ

5. ผู้วิจัยทำการถอดการบันทึกเสียงตามประเด็นต่าง ๆ

6. ผู้วิจัยสรุปคำสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยอาศัยหลักการจำแนกหรือการจัดกลุ่มข้อมูล และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบการพรรณนาเป็นความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้จะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอยุวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสังเกตห้องค์ประกอบ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอยุวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาข้อมูลแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอยุวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาข้อมูลสภาพของประชากรการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย จำนวนข้อมูลที่ได้อ้างเก็บ จำนวนข้อมูลที่ได้รับคืน ข้อมูลสภาพของประชากรในการตอบแบบสอบถาม ดังนี้

1. จำนวนข้อมูลที่ได้อ้างเก็บและจำนวนข้อมูลที่ได้รับคืน

1.1 จำนวนข้อมูลที่ได้อ้างเก็บจากประชากรเพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอยุวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเองจำนวน 56 ชุด ได้รับคืนและมีสภาพสมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ จำนวน 56 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

1.2 จำนวนข้อมูลที่ได้จัดเก็บจากกลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอนุขหมื่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ ดังนี้

1.2.1 โรงเรียนชุมชนบ้านหมอกจำแป่ และโรงเรียนชุมชนบ้านผาบ่อง อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน เมื่อวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2568 เวลา 09.00 – 16.00 น. มีผู้เข้าร่วมสัมภาษณ์ จำนวน 3 คน

1.2.2 โรงเรียนบ้านป่าลาน อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน เมื่อวันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2568 เวลา 10.00–12.00 น. มีผู้เข้าร่วมสัมภาษณ์ จำนวน 1 คน

1.2.3 โรงเรียนบ้านปางคาม โรงเรียนบ้านถ้ำลอด อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน เมื่อวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2568 เวลา 09.00– 16.00 น. มีผู้เข้าร่วมสัมภาษณ์ จำนวน 3 คน

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งงานปัจจุบัน และประสบการณ์การในการปฏิบัติงาน ตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวน และร้อยละสถานภาพของประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	16	28.57
หญิง	40	71.43
รวม	56	100
อายุ		
อายุ 20–30 ปี	6	10.71
อายุ 31–40 ปี	18	32.14
อายุ 41–50 ปี	24	42.86
อายุ 51–60 ปี	8	14.29
รวม	56	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	34	60.71
ปริญญาโท	22	39.29
รวม	56	100
ตำแหน่งงานปัจจุบัน		
ผู้อำนวยการโรงเรียน	4	7.14
รองผู้อำนวยการโรงเรียน	0	0.00
ครู	52	92.86
รวม	56	56
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
น้อยกว่า 2 ปี	2	3.57
2 - 10 ปี	21	37.50
มากกว่า 10 ปี	33	58.93
รวม	56	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่าสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 71.43 เป็นเพศชาย จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 มีอายุ 41-50 ปี มากที่สุด จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86 รองลงมา มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 32.14 มีอายุ 51-60 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 และมีอายุ 20-30 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 10.71 ระดับการศึกษาสูงสุด คือ ระดับปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 60.71 รองลงมา ระดับปริญญาโท จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 39.29 ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งข้าราชการครูมากที่สุด จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 92.86 รองลงมา คือผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน คิดเป็น ร้อยละ 7.14 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี มากที่สุด จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมา มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 2 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.57 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีการจัดลำดับความต้องการ
จำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอ
ขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีการจัดลำดับความต้องการ
จำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในอำเภอ
ขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มีดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยรวม และรายด้าน

2. ผลการศึกษาดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยรวม และรายด้าน

ผลการศึกษาผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการ
ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยรวม โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
และแปลผลค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของเบสต์ (Best, 1982)

สำหรับเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยจากแบบสอบถามได้กำหนดไว้ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 มีสภาพปัจจุบันที่เป็นจริง/สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทาง
วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 มีสภาพปัจจุบันที่เป็นจริง/สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทาง
วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 มีสภาพปัจจุบันที่เป็นจริง/สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทาง
วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 มีสภาพปัจจุบันที่เป็นจริง/สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทาง
วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 มีสภาพปัจจุบันที่เป็นจริง/สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทาง
วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอยุทธยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยรวม

(N = 56)

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน (ที่เป็นจริง)			สภาพที่พึงประสงค์ (ที่อยากให้เป็น)		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
1. การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน	3.903	0.771	มาก	4.843	0.362	มากที่สุด
2. การพัฒนาหลักสูตรและการสอน	3.881	0.751	มาก	4.832	0.371	มากที่สุด
3. การนิเทศ กำกับ ติดตาม	3.859	0.806	มาก	4.841	0.367	มากที่สุด
4. การวัดและประเมินผล	3.837	0.815	มาก	4.890	0.310	มากที่สุด
5. การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้	3.893	0.797	มาก	4.901	0.297	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	3.874	0.788	มาก	4.861	0.341	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.2 พบว่า สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอยุทธยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
แม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.874$, $\sigma = 0.788$) เมื่อพิจารณารายด้าน
โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน
($\mu = 3.903$, $\sigma = 0.771$) รองลงมา คือ การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 3.893$,
 $\sigma = 0.797$) การพัฒนาหลักสูตรและการสอน ($\mu = 3.881$, $\sigma = 0.751$) การนิเทศ กำกับ ติดตาม
($\mu = 3.859$, $\sigma = 0.806$) และการวัดและประเมินผล ($\mu = 3.837$, $\sigma = 0.815$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษาในอำเภอยุทธยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน
เขต 1 โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.861$, $\sigma = 0.341$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียง
จากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ลำดับแรกที่สุด คือ การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ($\mu = 4.901$,
 $\sigma = 0.297$) รองลงมาคือการวัดและประเมินผล ($\mu = 4.890$, $\sigma = 0.310$) การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์
และพันธกิจของโรงเรียน ($\mu = 4.843$, $\sigma = 0.362$) และ การนิเทศ กำกับ ติดตาม ($\mu = 4.841$, $\sigma = 0.367$)
ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือการพัฒนาหลักสูตรและการสอน ($\mu = 4.832$, $\sigma = 0.371$) ตามลำดับ

ผลวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอนวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

1. การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอนวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน ตามตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอนวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน

(N = 56)

การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน (ที่เป็นจริง)			สภาพที่พึงประสงค์ (ที่อยากให้เป็น)		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
1. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดทิศทางการบริหารงานวิชาการไว้อย่างชัดเจน	3.875	0.689	มาก	4.839	0.371	มากที่สุด
2. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษาโดยให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงาน	3.911	0.721	มาก	4.857	0.353	มากที่สุด
3. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะครูร่วมกันวางแผนโครงการและกิจกรรมในการดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	4.036	0.738	มาก	4.804	0.401	มากที่สุด

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน (ที่เป็นจริง)			สภาพที่พึงประสงค์ (ที่อยากให้เป็น)		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
4. ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในการพัฒนาเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษา	3.875	0.715	มาก	4.821	0.386	มากที่สุด
5. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาและปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านวิชาการของสถานศึกษาในทุกระดับชั้น	3.893	0.731	มาก	4.821	0.386	มากที่สุด
6. ผู้บริหารสถานศึกษาประชุมชี้แจงเป้าหมายด้านวิชาการ โดยให้ครู นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ	3.821	0.789	มาก	4.768	0.426	มากที่สุด
7. ผู้บริหารสถานศึกษาพบปะครูอย่างสม่ำเสมอ และชี้แจงให้ครูทราบแนวปฏิบัติหรือเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษา	3.875	0.854	มาก	4.875	0.334	มากที่สุด
8. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของครู ในการพัฒนาเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	3.964	0.808	มาก	4.893	0.312	มากที่สุด
9. ผู้บริหารสถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์ที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของงานวิชาการของสถานศึกษา	3.875	0.896	มาก	4.911	0.288	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	3.903	0.771	มาก	4.843	0.362	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.3 พบว่า สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบางบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจของโรงเรียน โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.903$, $\sigma = 0.771$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะครูร่วมกันวางแผนโครงการ และกิจกรรมในการดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.036$, $\sigma = 0.738$) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของครูในการพัฒนาเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ($\mu = 3.964$, $\sigma = 0.808$) และผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาและปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านวิชาการของสถานศึกษาในทุกระดับชั้น ($\mu = 3.893$, $\sigma = 0.731$) ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาประชุมชี้แจงเป้าหมายด้านวิชาการ โดยให้ครู นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ ($\mu = 3.821$, $\sigma = 0.789$)

สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบางบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจของโรงเรียน โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.843$, $\sigma = 0.362$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์ที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของงานวิชาการของสถานศึกษา ($\mu = 4.911$, $\sigma = 0.288$) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของครูในการพัฒนาเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ($\mu = 4.893$, $\sigma = 0.312$) และผู้บริหารสถานศึกษาพบปะครูอย่างสม่ำเสมอ และชี้แจงให้ครูทราบแนวปฏิบัติหรือเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษา ($\mu = 4.875$, $\sigma = 0.334$) ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาประชุมชี้แจงเป้าหมายด้านวิชาการ โดยให้ครู นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ ($\mu = 4.768$, $\sigma = 0.426$)

2. การพัฒนาหลักสูตรและการสอน

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบางบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 การพัฒนาหลักสูตรและการสอน ตามตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 การพัฒนาหลักสูตรและการสอน

(N = 56)

การพัฒนาหลักสูตรและการสอน	สภาพปัจจุบัน (ที่เป็นจริง)			สภาพที่พึงประสงค์ (ที่อยากให้เป็น)		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
1. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบาย แนวทางการพัฒนาหลักสูตรตามบริบทของโรงเรียน	3.929	0.735	มาก	4.821	0.386	มากที่สุด
2. ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน	3.857	0.773	มาก	4.804	0.401	มากที่สุด
3. ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการพัฒนาหลักสูตรได้เหมาะสม	3.964	0.762	มาก	4.839	0.371	มากที่สุด
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดให้ท้องถิ่น ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร	3.750	0.792	มาก	4.911	0.288	มากที่สุด
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะครูด้วยกัน เพื่อช่วยให้ครูจัดการเรียนการสอนไปในทิศทางเดียวกัน	3.929	0.828	มาก	4.911	0.288	มากที่สุด
6. ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายบุคคลในการประสานงานด้านการใช้หลักสูตรไว้อย่างชัดเจน	3.964	0.738	มาก	4.768	0.426	มากที่สุด
7. ผู้บริหารสถานศึกษานำหลักสูตรมาปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา	3.804	0.749	มาก	4.839	0.371	มากที่สุด

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

การพัฒนาหลักสูตรและการสอน	สภาพปัจจุบัน (ที่เป็นจริง)			สภาพที่พึงประสงค์ (ที่อยากให้เป็น)		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
8. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครูให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	4.036	0.762	มาก	4.857	0.353	มากที่สุด
9. ผู้บริหารสถานศึกษากำกับ ดูแล ตรวจสอบการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ตรงตามมาตรฐานตัวชี้วัดของแต่ละสาระการเรียนรู้	3.875	0.740	มาก	4.768	0.426	มากที่สุด
10. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นการพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคล	3.964	0.808	มาก	4.768	0.426	มากที่สุด
11. ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการทดสอบมาใช้ในการประเมินความก้าวหน้าตามเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษา	3.714	0.624	มาก	4.804	0.401	มากที่สุด
12. ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ผลการทดสอบในการจัดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าของนักเรียน	3.786	0.706	มาก	4.893	0.312	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	3.881	0.751	มาก	4.832	0.371	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.4 พบว่า สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบางบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 การพัฒนาหลักสูตรและการสอน โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.881$, $\sigma = 0.751$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครูให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ($\mu = 4.036$, $\sigma = 0.762$) รองลงมา มีสามข้อที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการพัฒนา หลักสูตรได้เหมาะสม ($\mu = 3.964$, $\sigma = 0.762$) ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายบุคคลในการ ประสานงานด้านการใช้หลักสูตรไว้อย่างชัดเจน ($\mu = 3.964$, $\sigma = 0.738$) และผู้บริหารโรงเรียน ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นการพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคล ($\mu = 3.964$, $\sigma = 0.808$) และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการทดสอบมาใช้ เพื่อการประเมินความก้าวหน้าตามเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษา ($\mu = 3.714$, $\sigma = 0.624$)

สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษาในอำเภอบางบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ของการพัฒนาหลักสูตรและการสอน โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.832$, $\sigma = 0.371$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก พบว่า มีสองข้อที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดให้ท้องถิ่นชุมชนมีส่วนร่วม ในการพัฒนาหลักสูตร ($\mu = 4.911$, $\sigma = 0.288$) และผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นระหว่างคณะครูด้วยกัน เพื่อช่วยให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปในทิศทาง เดียวกัน ($\mu = 4.911$, $\sigma = 0.288$) รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ผลการทดสอบในการจัด โครงการหรือกิจกรรมเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าของนักเรียน ($\mu = 4.893$, $\sigma = 0.312$) ค่าเฉลี่ย ต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษากำกับ ดูแล ตรวจสอบการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนให้ตรงตามมาตรฐานตัวชี้วัดของแต่ละสาระการเรียนรู้ ($\mu = 4.768$, $\sigma = 0.426$)

3. การนิเทศ กำกับ ติดตาม

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบางบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ตามตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 การนิเทศ กำกับ ติดตาม

(N = 56)

การนิเทศ กำกับ ติดตาม	สภาพปัจจุบัน (ที่เป็นจริง)			สภาพที่พึงประสงค์ (ที่อยากให้เป็น)		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
1. ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนให้คณะครูเห็น ความสำคัญของการนิเทศการศึกษา	3.839	0.757	มาก	4.821	0.386	มากที่สุด
2. ผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษามี พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีเข้ามา ช่วยในการทำงาน	3.875	0.833	มาก	4.768	0.426	มากที่สุด
3. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความ เข้าใจและร่วมกันกับคณะครูกำหนด วัตถุประสงค์ในการนิเทศการศึกษาที่ ชัดเจน	3.929	0.783	มาก	4.821	0.386	มากที่สุด
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการวาง แผนการนิเทศที่ชัดเจนเหมาะสม	3.768	0.809	มาก	4.839	0.371	มากที่สุด
5. ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการ นิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ	3.839	0.804	มาก	4.875	0.334	มากที่สุด
6. ผู้บริหารสถานศึกษาแนะนำคณะ ครูให้มีการจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้อง กับการนิเทศการศึกษาอย่างเป็น ระบบ	3.839	0.757	มาก	4.857	0.353	มากที่สุด
7. ผู้บริหารสถานศึกษากำกับ ติดตาม ช่วยเหลือ แนะนำคณะครูในการ พัฒนาการจัดการเรียนรู้	3.875	0.875	มาก	4.875	0.334	มากที่สุด

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

การนิเทศ กำกับ ติดตาม	สภาพปัจจุบัน (ที่เป็นจริง)			สภาพที่พึงประสงค์ (ที่อยากให้เป็น)		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
8. ผู้บริหารสถานศึกษายกย่องชมเชย ให้กำลังใจหรือให้รางวัลกับคณะครูในการจัดการเรียนรู้	3.786	0.803	มาก	4.857	0.353	มากที่สุด
9. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	3.946	0.840	มาก	4.857	0.353	มากที่สุด
10. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้คณะครูนำผลการนิเทศการศึกษาไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้	3.893	0.802	มาก	4.839	0.371	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	3.859	0.806	มาก	4.841	0.367	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.5 พบว่า สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุณยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 การนิเทศ กำกับ ติดตาม โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.859$, $\sigma = 0.802$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.946$, $\sigma = 0.840$) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเข้าใจและร่วมกันกับคณะครูกำหนดวัตถุประสงค์ในการนิเทศการศึกษาที่ชัดเจน ($\mu = 3.929$, $\sigma = 0.783$) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้คณะครูนำผลการนิเทศการศึกษาไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ($\mu = 3.893$, $\sigma = 0.802$) ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนการนิเทศที่ชัดเจนเหมาะสม ($\mu = 3.768$, $\sigma = 0.809$)

สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุณยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน

เขต 1 ของการนิเทศ กำกับ ติดตาม โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.841, \sigma = 0.367$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก พบว่ามีสองรายการที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ ($\mu = 4.875, \sigma = 0.334$) และผู้บริหารสถานศึกษากำกับ ติดตาม ช่วยเหลือ แนะนำคณะครูในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ($\mu = 4.875, \sigma = 0.334$) รองลงมา มีสามรายการที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาแนะนำคณะครูให้มีการจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ ($\mu = 4.875, \sigma = 0.334$) ผู้บริหารสถานศึกษายกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจหรือให้รางวัลกับคณะครูในการจัดการเรียนรู้ ($\mu = 4.857, \sigma = 0.353$) และผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ($\mu = 4.857, \sigma = 0.353$) การนิเทศ กำกับ ติดตาม ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการทำงาน ($\mu = 4.768, \sigma = 0.426$)

4. การวัดและประเมินผล

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 การวัดและประเมินผลตามตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 การวัดและประเมินผล

(N = 56)

การวัดและประเมินผล	สภาพปัจจุบัน (ที่เป็นจริง)			สภาพที่พึงประสงค์ (ที่อยากให้เป็น)		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
1. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาโดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ	3.804	0.773	มาก	4.857	0.353	มากที่สุด

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

การวัดและประเมินผล	สภาพปัจจุบัน (ที่เป็นจริง)			สภาพที่พึงประสงค์ (ที่อยากให้เป็น)		
	μ	σ	แปรผล	μ	σ	แปรผล
2. ผู้บริหารสถานศึกษาให้ครูจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา	3.804	0.773	มาก	4.911	0.288	มากที่สุด
3. ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการทดสอบให้ฝ่ายวิชาการจัดทำโครงการสอนซ่อมเสริมให้สอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียน	3.732	0.820	มาก	4.857	0.353	มากที่สุด
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล	3.875	0.854	มาก	4.875	0.334	มากที่สุด
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิงตรวจสอบ	3.804	0.818	มาก	4.929	0.260	มากที่สุด
6. ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผลการประเมินการเรียนด้านต่างๆรายภาคและตัดสิน ผลการเรียนการผ่านช่วงชั้นและจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.929	0.806	มาก	4.946	0.227	มากที่สุด
7. ผู้บริหารสถานศึกษาประชุมชี้แจงความก้าวหน้าด้านการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ผู้ปกครองทราบ	3.911	0.859	มาก	4.857	0.353	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	3.837	0.815	มาก	4.890	0.310	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.6 พบว่า สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบางบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 การวัดและประเมินผลโดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.837$, $\sigma=0.815$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผลการประเมินการเรียนด้านต่าง ๆ รายภาคและตัดสินผลการเรียนการผ่านช่วงชั้นและจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.929$, $\sigma=0.806$) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาประชุมชี้แจงความก้าวหน้าด้านการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ผู้ปกครองทราบ ($\mu=3.911$, $\sigma=0.859$) และผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล ($\mu=3.875$, $\sigma=0.854$) รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการทดสอบให้ฝ่ายวิชาการจัดทำโครงการสอนซ่อมเสริมให้สอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียน ($\mu=3.732$, $\sigma=0.820$)

สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบางบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ของการวัดและประเมินผลโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.890$, $\sigma=0.310$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผลการประเมินการเรียนด้านต่าง ๆ รายภาคและตัดสินผลการเรียนการผ่านช่วงชั้นและจบการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.946$, $\sigma=0.227$) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้มีการจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิงตรวจสอบ ($\mu=4.929$, $\sigma=0.260$) และผู้บริหารสถานศึกษาให้ครูจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา ($\mu=4.911$, $\sigma=0.288$) รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด มีสามรายการที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาโดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ ($\mu=4.86$, $\sigma=0.35$) ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการทดสอบนำไปให้ฝ่ายวิชาการจัดทำโครงการสอนซ่อมเสริมให้สอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียน ($\mu=4.857$, $\sigma=0.353$) และผู้บริหารสถานศึกษาประชุมชี้แจงความก้าวหน้าด้านการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ผู้ปกครองทราบ ($\mu=4.857$, $\sigma=0.353$)

5. การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบางบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ตามตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบางบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้

(N = 56)

การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน (ที่เป็นจริง)			สภาพที่พึงประสงค์ (ที่อยากให้เป็น)		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการกระตุ้นและพัฒนาการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่ดีในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้	3.929	0.828	มาก	4.893	0.312	มากที่สุด
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	3.839	0.804	มาก	4.893	0.312	มากที่สุด
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยและน่าสนใจเพื่อเสริมสภาพการเรียนรู้ให้แก่บุคลากร	3.750	0.720	มาก	4.875	0.334	มากที่สุด
4. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างขวัญกำลังใจให้กับคณะครูและนักเรียน ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน	3.821	0.811	มาก	4.875	0.334	มากที่สุด

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน (ที่เป็นจริง)			สภาพที่พึงประสงค์ (ที่อยากให้เป็น)		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
5. ผู้บริหารสถานศึกษานับสนุนจัดให้มีสิ่งแวดล้อม บรรยากาศ และวัฒนธรรมของโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน	3.821	0.789	มาก	4.911	0.288	มากที่สุด
6. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียนให้เป็นระเบียบและปลอดภัย	4.018	0.774	มาก	4.964	0.187	มากที่สุด
7. ผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นของนักเรียนและครู พร้อมทั้งร่วมมือกับครูผู้สอนวิเคราะห์ความก้าวหน้าของนักเรียน	4.071	0.850	มาก	4.893	0.312	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	3.893	0.797	มาก	4.901	0.297	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.7 พบว่า สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอยางชุมน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.893$, $\sigma = 0.797$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นของนักเรียนและครู พร้อมทั้งร่วมมือกับครูผู้สอนวิเคราะห์ความก้าวหน้าของนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.071$, $\sigma = 0.850$) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียนให้เป็นระเบียบและปลอดภัย ($\mu = 4.018$, $\sigma = 0.774$) และผู้บริหารสถานศึกษามีการกระตุ้น และพัฒนาการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่ดีในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ ($\mu = 3.929$, $\sigma = 0.828$) รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยและน่าสนใจเพื่อเสริมสภาพการเรียนรู้ให้แก่บุคลากร ($\mu = 3.750$, $\sigma = 0.720$)

สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ของการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้โดยเฉลี่ยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.901$, $\sigma = 0.297$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียนให้เป็นระเบียบและปลอดภัย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.964$, $\sigma = 0.187$) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้มีการจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิงตรวจสอบ ($\mu = 4.911$, $\sigma = 0.288$) และมีสามรายการที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกระตุ้น และพัฒนาการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่ดีในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ ($\mu = 4.893$, $\sigma = 0.312$) ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ($\mu = 4.893$, $\sigma = 0.312$) และผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นของนักเรียนและครู พร้อมทั้งร่วมมือกับครูผู้สอนวิเคราะห์ความก้าวหน้าของนักเรียน ($\mu = 4.893$, $\sigma = 0.312$) รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด มีจำนวนสองรายการที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยและน่าสนใจเพื่อเสริมสภาพการเรียนรู้ให้แก่บุคลากร ($\mu = 4.875$, $\sigma = 0.334$) และผู้บริหารสถานศึกษาสร้างขวัญกำลังใจให้กับคณะครูและนักเรียน ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ($\mu = 4.875$, $\sigma = 0.334$)

3. ผลการศึกษาดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุณยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยรวม และรายด้าน ดังนี้

ตารางที่ 4.8 ดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุณยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยรวม

(N = 56)

องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพที่พึง ประสงค์	PNI _{modified}	ลำดับ
	D	I		
1. การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน	3.903	4.843	0.241	5
2. การพัฒนาหลักสูตรและการสอน	3.881	4.832	0.245	4
3. การนิเทศ กำกับ ติดตาม	3.859	4.841	0.255	3
4. การวัดและประเมินผล	3.837	4.890	0.275	1
5. การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้	3.893	4.901	0.259	2
เฉลี่ยรวม	3.874	4.861	0.255	

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุณยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ตามองค์ประกอบ 5 ด้าน โดยเฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.255 (PNI_{modified} = 0.255) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านโดยเรียงจากค่าดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยได้แก่ การวัดและประเมินผล (PNI_{modified} = 0.275) รองลงมา คือ การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ (PNI_{modified} = 0.259) การนิเทศ กำกับ ติดตาม (PNI_{modified} = 0.255) การพัฒนาหลักสูตรและการสอน (PNI_{modified} = 0.245) และการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน (PNI_{modified} = 0.241) ตามลำดับ

ผลการศึกษาดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุณยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน
ตามตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และ
พันธกิจของโรงเรียน

(N = 56)

การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพที่พึง ประสงค์	PNI _{modified}	ลำดับ
	D	I		
1. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดทิศทางการ บริหารงานวิชาการไว้อย่างชัดเจน	3.875	4.839	0.249	3
2. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเป้าหมายด้าน วิชาการของสถานศึกษาโดยให้บุคลากรใน สถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการ ปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของ สถานศึกษา	3.911	4.857	0.242	6
3. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะครู ร่วมกันวางแผนโครงการ และกิจกรรมในการ ดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	4.036	4.804	0.190	9
4. ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ข้อมูลด้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในการ พัฒนาเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษา	3.875	4.821	0.244	5
5. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเป้าหมายของ สถานศึกษาและปรับปรุงการปฏิบัติงานด้าน วิชาการของสถานศึกษาในทุกระดับชั้น	3.893	4.821	0.239	7

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพที่พึง ประสงค์	PNI _{modified}	ลำดับ
	D	I		
6. ผู้บริหารสถานศึกษาประชุมชี้แจงเป้าหมาย ด้านวิชาการ โดยให้ครู นักเรียนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทราบ	3.821	4.768	0.248	4
7. ผู้บริหารสถานศึกษาพบปะครูอย่างสม่ำเสมอ และชี้แจงให้ครูทราบแนวปฏิบัติหรือเป้าหมาย ด้านวิชาการของสถานศึกษา	3.875	4.875	0.258	2
8. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้มีการ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของครู ในการพัฒนา เกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	3.964	4.893	0.234	8
9. ผู้บริหารสถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์ที่ แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของงานวิชาการของ สถานศึกษา	3.875	4.911	0.267	1
เฉลี่ยรวม	3.903	4.843	0.241	

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียนโดยรวมเท่ากับ 0.241 (PNI_{modified} = 0.241) เมื่อพิจารณาแต่ละ รายการโดยเรียงจากมากไปหาน้อย ลำดับแรกได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์ ที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของงานวิชาการของสถานศึกษา (PNI_{modified} = 0.267) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาพบปะครูอย่างสม่ำเสมอ และชี้แจงให้ครูทราบแนวปฏิบัติหรือเป้าหมายด้าน วิชาการของสถานศึกษา (PNI_{modified} = 0.258) ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดทิศทางการบริหารงาน วิชาการไว้อย่างชัดเจน (PNI_{modified} = 0.249) ผู้บริหารสถานศึกษาประชุมชี้แจงเป้าหมายด้านวิชาการ โดยให้ครู นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ (PNI_{modified} = 0.248) ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ข้อมูล ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในการพัฒนาเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษา (PNI_{modified} = 0.244) ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษาโดยให้ บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของ

สถานศึกษา($PNI_{\text{modified}} = 0.242$) ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาและปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านวิชาการของสถานศึกษาในทุกระดับชั้น ($PNI_{\text{modified}} = 0.239$) ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของครู ในการพัฒนาเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา($PNI_{\text{modified}} = 0.234$) และผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะครูร่วมกันวางแผนโครงการ และกิจกรรมในการดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.190$) ตามลำดับ

เมื่อเทียบดัชนีการจัดลำดับการจัดลำดับความต้องการจำเป็นแต่ละรายการ PNI_{modified} มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม ด้านการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.241$) แล้วสามารถจัดได้ว่าลำดับที่ 1-6 จัดเป็นจุดอ่อนที่จำเป็นต้องปรับปรุง

ผลการศึกษาดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอนายวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 การพัฒนาหลักสูตรและการสอน ตามตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.10 ดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอนายวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 การพัฒนาหลักสูตรและการสอน

(N = 56)

การพัฒนาหลักสูตรและการสอน	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพที่พึง ประสงค์	PNI_{modified}	ลำดับ
	D	I		
1. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบาย แนวทางการพัฒนาหลักสูตรตามบริบทของโรงเรียน	3.929	4.821	0.227	8
2. ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน	3.857	4.804	0.245	6
3. ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการพัฒนาหลักสูตรได้เหมาะสม	3.964	4.839	0.221	9
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดให้ท้องถิ่นชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร	3.750	4.911	0.310	1

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

การพัฒนาหลักสูตรและการสอน	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพที่พึง ประสงค์	PNI _{modified}	ลำดับ
	D	I		
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะครูด้วยกัน เพื่อช่วยให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนไปในทิศทางเดียวกัน	3.929	4.911	0.250	5
6. ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายบุคคลในการประสานงานด้านการใช้หลักสูตรไว้อย่างชัดเจน	3.964	4.768	0.203	11
7. ผู้บริหารสถานศึกษานำหลักสูตรมาปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา	3.804	4.839	0.272	4
8. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครูให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	4.036	4.857	0.204	10
9. ผู้บริหารสถานศึกษากำกับ ดูแล ตรวจสอบ การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ตรงตามมาตรฐานตัวชี้วัดของแต่ละสาระการเรียนรู้	3.875	4.768	0.230	7
10. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นการพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคล	3.964	4.768	0.203	12
11. ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการทดสอบมาใช้ในการประเมินความก้าวหน้าตามเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษา	3.714	4.804	0.293	2

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

การพัฒนาหลักสูตรและการสอน	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพที่พึง ประสงค์	PNI _{modified}	ลำดับ
	D	I		
12. ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ผลการทดสอบในการจัดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าของนักเรียน	3.786	4.893	0.292	3
เฉลี่ยรวม	3.881	4.832	0.245	

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นการพัฒนาหลักสูตรและการสอนโดยรวมเท่ากับ 0.245 ($PNI_{modified} = 0.245$) เมื่อพิจารณาแต่ละรายการโดยเรียงจากมากไปหาน้อย ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดให้ท้องถิ่น ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ($PNI_{modified} = 0.310$) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการทดสอบมาใช้เพื่อการประเมินความก้าวหน้าตามเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษา ($PNI_{modified} = 0.293$) ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ผลการทดสอบในการจัดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าของนักเรียน ($PNI_{modified} = 0.292$) ผู้บริหารสถานศึกษานำหลักสูตรมาปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ($PNI_{modified} = 0.272$) ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะครูด้วยกัน เพื่อช่วยให้ครูจัดกิจกรรมการเรียน การสอนไปในทิศทางเดียวกัน ($PNI_{modified} = 0.250$) ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการนำหลักสูตร ไปใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ($PNI_{modified} = 0.245$) ผู้บริหารสถานศึกษาคำกับ ดูแล ตรวจสอบการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ตรงตามมาตรฐานตัวชี้วัดของแต่ละสาระการเรียนรู้ ($PNI_{modified} = 0.230$) ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบาย แนวทางการพัฒนาหลักสูตรตามบริบทของโรงเรียน ($PNI_{modified} = 0.227$) ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการพัฒนาหลักสูตรได้เหมาะสม ($PNI_{modified} = 0.221$) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครูให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ($PNI_{modified} = 0.204$) ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายบุคคลในการประสานงานด้านการใช้หลักสูตรไว้อย่างชัดเจน ($PNI_{modified} = 0.203$) และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นการพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคล ($PNI_{modified} = 0.203$) ตามลำดับ

เมื่อเทียบดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นแต่ละรายการ ($PNI_{modified}$) มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอน ($PNI_{modified} = 0.245$) แล้วสามารถจัดลำดับที่ 1-6 จัดเป็นจุดอ่อนที่จำเป็นต้องปรับปรุง

ผลการศึกษาดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ตามตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 การนิเทศ กำกับ ติดตาม

(N = 56)

การนิเทศ กำกับ ติดตาม	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพที่พึง ประสงค์	$PNI_{modified}$	ลำดับ
	D	I		
1. ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนให้คณะครูเห็นความสำคัญของการนิเทศการศึกษา	3.839	4.821	0.256	6
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการทำงาน	3.875	4.768	0.230	9
3. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเข้าใจและร่วมกันกับคณะครูกำหนดวัตถุประสงค์ในการนิเทศการศึกษาที่ชัดเจน	3.929	4.821	0.227	10
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนการนิเทศที่ชัดเจนเหมาะสม	3.768	4.839	0.284	1
5. ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ	3.839	4.875	0.270	3
6. ผู้บริหารสถานศึกษาแนะนำคณะครูให้มีการจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ	3.839	4.857	0.265	4

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

การนิเทศ กำกับ ติดตาม	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพที่พึง ประสงค์	$PNI_{modified}$	ลำดับ
7. ผู้บริหารสถานศึกษากำกับ ติดตาม ช่วยเหลือ แนะนำคณะครูในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้	3.875	4.875	0.258	5
8. ผู้บริหารสถานศึกษายกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจหรือให้รางวัลกับคณะครูในการจัดการเรียนรู้	3.789	4.857	0.283	2
9. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะครู มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ การจัดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	3.946	4.857	0.231	8
10. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้คณะครู นำผลการนิเทศการศึกษาไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้	3.893	4.839	0.243	7
เฉลี่ยรวม	3.859	4.841	0.255	

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นการนิเทศ กำกับ ติดตาม โดยรวมเท่ากับ 0.255 ($PNI_{modified} = 0.255$) เมื่อพิจารณาแต่ละรายการโดยเรียงจากมากไปหาน้อย ลำดับแรกได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนการนิเทศที่ชัดเจนเหมาะสม ($PNI_{modified} = 0.284$) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษายกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจหรือให้รางวัลกับคณะครูในการจัดการเรียนรู้ ($PNI_{modified} = 0.283$) ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ ($PNI_{modified} = 0.270$) ผู้บริหารสถานศึกษาแนะนำคณะครูให้มีการจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ ($PNI_{modified} = 0.265$) ผู้บริหารสถานศึกษากำกับ ติดตาม ช่วยเหลือ แนะนำคณะครูในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ($PNI_{modified} = 0.258$) ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนให้คณะครูเห็นความสำคัญของการนิเทศการศึกษา ($PNI_{modified} = 0.256$) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้คณะครูนำผลการนิเทศการศึกษาไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ($PNI_{modified} = 0.243$) ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ($PNI_{modified} = 0.231$) ผู้บริหาร

สถานศึกษาสถานศึกษาของมีพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการทำงาน ($PNI_{\text{modified}} = 0.230$) และผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเข้าใจและร่วมกันกับคณะครูกำหนด วัตถุประสงค์ในการนิเทศการศึกษาที่ชัดเจน ($PNI_{\text{modified}} = 0.227$ ตามลำดับ

เมื่อเทียบดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นแต่ละรายการ (PNI_{modified}) มีค่ามากกว่า หรือเท่ากับดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยรวม ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ($PNI_{\text{modified}} = 0.255$) แล้วสามารถจัดลำดับที่ 1-6 จัดเป็นจุดอ่อนที่จำเป็นต้องปรับปรุง

ผลการศึกษาดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอยุวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 การวัดและประเมินผล ตามตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.12 ดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอยุวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 การวัดและประเมินผล

(N = 56)

การวัดและประเมินผล	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพที่พึง ประสงค์	PNI_{modified}	ลำดับ
	D	I		
1. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดระเบียบการวัด และประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตร สถานศึกษาโดยให้สอดคล้องกับนโยบาย ระดับประเทศ	3.804	4.857	0.277	4
2. ผู้บริหารสถานศึกษาให้ครูจัดทำเอกสาร หลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการ วัดและประเมินผลของสถานศึกษา	3.804	4.911	0.291	3
3. ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการทดสอบให้ ฝ่ายวิชาการจัดทำโครงการสอนซ่อมเสริมให้ สอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียน	3.732	4.857	0.301	1
4. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการพัฒนา เครื่องมือวัดและประเมินผล	3.875	4.875	0.258	6

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

การวัดและประเมินผล	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพที่พึง ประสงค์	PNI _{modified}	ลำดับ
	D	I		
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิงตรวจสอบ	3.804	4.929	0.296	2
6. ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผลการประเมินการเรียนด้านต่างๆรายภาคและตัดสิน ผลการเรียนการผ่านช่วงชั้นและจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.929	4.946	0.259	5
7. ผู้บริหารสถานศึกษาประชุมชี้แจงความก้าวหน้าด้านการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ผู้ปกครองทราบ	3.911	4.857	0.242	7
เฉลี่ยรวม	3.837	4.890	0.275	

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นการวัดและประเมินผลโดยรวมเท่ากับ 0.277 (PNI_{modified} = 0.275) เมื่อพิจารณาแต่ละรายการโดยเรียงจากมากไปหาน้อยหาลำดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการทดสอบมาให้ฝ่ายวิชาการจัดทำโครงการสอนซ่อมเสริมให้สอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียน (PNI_{modified} = 0.301) รองลงมา คือผู้บริหารสถานศึกษาให้มีการจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน เพื่อใช้ในการอ้างอิงตรวจสอบ (PNI_{modified} = 0.296) ผู้บริหารสถานศึกษาให้ครูจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา (PNI_{modified} = 0.291) ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาโดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ (PNI_{modified} = 0.277) ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผลการประเมินการเรียนด้านต่าง ๆ รายภาคและตัดสิน ผลการเรียนการผ่านช่วงชั้นและจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (PNI_{modified} = 0.259) ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือวัด

และประเมินผล ($PNI_{\text{modified}} = 0.258$) และผู้บริหารสถานศึกษาประชุมชี้แจงความก้าวหน้าด้านการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ผู้ปกครองทราบ ($PNI_{\text{modified}} = 0.242$) ตามลำดับ

เมื่อเทียบดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นแต่ละรายการ (PNI_{modified}) มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยรวม ด้านการวัดและประเมินผล ($PNI_{\text{modified}} = 0.277$) แล้วสามารถจัดลำดับที่ 1-4 จัดเป็นจุดอ่อนที่จำเป็นต้องปรับปรุง

ผลการศึกษาดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอยุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ตามตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.13 ดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอยุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้

(N = 56)

การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพที่พึง ประสงค์	PNI_{modified}	ลำดับ
	D	I		
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการกระตุ้น และพัฒนาการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่ดีในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้	3.929	4.893	0.245	5
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	3.839	4.893	0.274	4
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยและน่าสนใจเพื่อเสริมสภาพการเรียนรู้ให้แก่บุคลากร	3.750	4.875	0.300	1
4. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างขวัญกำลังใจให้กับคณะครูและนักเรียน ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน	3.821	4.875	0.276	3

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพที่พึง ประสงค์	PNI _{modified}	ลำดับ
	D	I		
5. ผู้บริหารสถานศึกษาสับสนุน จัดให้มี สิ่งแวดล้อม บรรยากาศ และวัฒนธรรมของ โรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน	3.821	4.911	0.285	2
6. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสิ่งแวดล้อมและ บรรยากาศในโรงเรียนให้เป็นระเบียบและ ปลอดภัย	4.018	4.964	0.236	6
7. ผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นของ นักเรียนและครู พร้อมทั้งร่วมมือกับครูผู้สอน วิเคราะห์ความก้าวหน้าของนักเรียน	4.071	4.893	0.202	7
เฉลี่ยรวม	3.893	4.901	0.259	

จากตารางที่ 4.13 พบว่า คำนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้โดยรวมเท่ากับ 0.258 (PNI_{modified} = 0.259) เมื่อพิจารณาแต่ละรายการโดยเรียงจากมากไปหาน้อยหาลำดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยและน่าสนใจ เพื่อเสริมสภาพการเรียนรู้ให้แก่บุคลากร (PNI_{modified} = 0.300) รองลงมา คือผู้บริหารสถานศึกษาสสนับสนุน จัดให้มีสิ่งแวดล้อม บรรยากาศ และวัฒนธรรมของโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน (PNI_{modified} = 0.285) ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างขวัญกำลังใจให้กับคณะครูและนักเรียน ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน (PNI_{modified} = 0.276) ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน (PNI_{modified} = 0.274) ผู้บริหารสถานศึกษามีการกระตุ้น และพัฒนาการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่ดีในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ (PNI_{modified} = 0.245) ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียนให้เป็นระเบียบและปลอดภัย (PNI_{modified} = 0.236) และผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นของนักเรียนและครู พร้อมทั้งร่วมมือกับครูผู้สอนวิเคราะห์ความก้าวหน้าของนักเรียน (PNI_{modified} = 0.202) ตามลำดับ

เมื่อเทียบดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นแต่ละรายการ (PNI_{modified}) มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยรวม ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.258$) แล้วสามารถจัดลำดับที่ 1-4 จัดเป็นจุดอ่อนที่จำเป็นต้องปรับปรุง

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ผู้ศึกษาได้นำผลการศึกษาดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นที่จำเป็นต้องปรับปรุงขององค์ประกอบแต่ละด้านมาสร้างข้อคำถามในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อมูล จำนวน 7 คน จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ตามเกณฑ์คุณสมบัติที่กำหนด และดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านหมอกจำแป่ จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนโรงเรียนบ้านถ้ำลอด จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปางคาม จำนวน 1 คน ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป และวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป โรงเรียนชุมชนบ้านหมอกจำแป่ โรงเรียนโรงเรียนบ้านถ้ำลอด และโรงเรียนบ้านปางคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ด้านวิชาการ รวมผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ดำเนินการสัมภาษณ์ ณ โรงเรียนชุมชนบ้านหมอกจำแป่ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน เมื่อวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2568 เวลา 13.00 – 16.00 น. และ ณ โรงเรียนบ้านปางคาม อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน เมื่อวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2568 เวลา 09.00–11.00 น. และ โรงเรียนบ้านถ้ำลอด อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน เมื่อวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2568 เวลา 13.00 – 16.00 น.

2. หัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการ จำนวน 3 คน ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการโรงเรียนบ้านปาลาน หัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการโรงเรียนชุมชนบ้านหมอกจำแป่ และหัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการโรงเรียนชุมชนบ้านผาบ่อง ซึ่งมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป และวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป ดำเนินการสัมภาษณ์ ณ โรงเรียนชุมชนบ้านหมอกจำแป่ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน เมื่อวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2568 เวลา 13.00 – 16.00 น. ณ โรงเรียนบ้านปาลาน อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน เมื่อวันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2568 เวลา 10.00 – 12.00 น. และ ณ โรงเรียนชุมชนบ้านผาบ่อง เมื่อวันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2568 เวลา 14.00 – 16.00 น. และ

3. ข้าราชการครู จำนวน 1 คน ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป และวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป เป็นข้าราชการครูของโรงเรียนบ้านถ้ำลอด ดำเนินการสัมภาษณ์ ณ โรงเรียนบ้านถ้ำลอด อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน เมื่อวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2568 เวลา 13.00 – 16.00 น.

ผู้ศึกษาได้ทำการสังเคราะห์ผลการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอยุวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ตามตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.14 ผลการสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอยุวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

องค์ประกอบ	แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน 1. การประชาสัมพันธ์ที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของงานวิชาการของสถานศึกษา	1. ประชาสัมพันธ์ ข้อมูล ข่าวสาร และเผยแพร่ผลงานวิชาการ ผ่านทางวารสารโรงเรียน เว็บไซต์โรงเรียนทางอินเทอร์เน็ต และสื่อ ICT 2. กำกับ ติดตาม ผลการดำเนินงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง 3. สร้างสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับนักเรียนที่ได้รับรางวัลจากการแข่งขันวิชาการ มีการสัมภาษณ์และเผยแพร่เรื่องราวของครูและนักเรียนที่มีผลงานโดดเด่นสร้างเครือข่ายและความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก
2. การพบปะครูอย่างสม่ำเสมอ และชี้แจงให้ครูทราบแนวปฏิบัติหรือเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษา	1. จัดประชุมหรือแนวทางการตั้งเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษาที่ชัดเจน 2. ชี้แจงแนวนโยบายทางการศึกษา เป้าหมาย และแผนงานของโรงเรียน และอธิบายแนวปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานในการสอน การวัดผล และการพัฒนาหลักสูตร

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

องค์ประกอบ	แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
	3. จัดทำแพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น กลุ่มไลน์หรือเว็บไซต์ของโรงเรียน สำหรับแจ้งข้อมูลวิชาการ บันทึกการประชุมหรือทำสรุปเนื้อหาส่งให้ครูที่ไม่สามารถเข้าร่วมได้
3. กำหนดทิศทางการบริหารงานวิชาการไว้อย่างชัดเจน	1. กำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจที่ชัดเจน สอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษาที่เป็นจริง 2. ประชุมร่วมกับคณะครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์ SWOT สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของสถานศึกษา
4. ประชุมชี้แจงเป้าหมายด้านวิชาการ โดยให้ครู นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ	1. สร้างวัฒนธรรม สังคมแห่งการเรียนรู้ร่วมกันในสถานศึกษา ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา โดยมีผู้บริหารประมุขเป็นแบบอย่างมีภาวะผู้นำและผู้นำวิชาการ 2. ประชุมร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอและมีรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจนและเป็นระบบ
5. ใช้ข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในการพัฒนาเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษา	1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน 2. มีกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพในงานประกันคุณภาพการศึกษา 3. ใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ด้านคุณภาพของผู้เรียนในปีที่ผ่านมา เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาในปีต่อไป
6. กำหนดเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษาโดย ให้อุทิศเวลาในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา	1. พัฒนาระบบงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นระบบที่ชัดเจน 2. ประชุมวางแผนการทำงานอย่างต่อเนื่อง กำหนดปฏิทินการดำเนินงานที่ชัดเจน

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

องค์ประกอบ	แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
	3. มีรูปแบบการทำงานตามหลักการ PDCA อย่างเป็นระบบ 4. นิเทศ กำกับ ติดตาม เพื่อสะท้อนผลการปฏิบัติงานและรายงานประจำปีตามสภาพจริงทุกปี
การพัฒนาหลักสูตรและการสอน 1. มีการจัดให้ท้องถิ่น ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร	1. จัดทำและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเป็นประจำเพื่อให้ปรับเปลี่ยนเป็นปัจจุบันทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพท้องถิ่น 2. แต่งตั้งคณะกรรมการผู้มีส่วนร่วมร่วมกันวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลท้องถิ่นจากแหล่งต่าง ๆ 3. สำรวจท้องถิ่นตามสภาพ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงบริบทสภาพปัญหา ความต้องการของท้องถิ่นจากการรับฟังความคิดเห็นจากครูผู้ปกครอง เป็นต้น
2. นำผลการทดสอบมาใช้เพื่อการประเมินความก้าวหน้าตามเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษา	1. เปรียบผลสัมฤทธิ์ปัจจุบันและผลสัมฤทธิ์ย้อนหลัง 3 ปีทางการเรียนของนักเรียนเพื่อให้ผู้บริหารนำข้อมูลไปพัฒนา 2. รายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) เป็นการสะท้อนผลของคุณภาพงานวิชาการ เพื่อประเมินความก้าวหน้าของการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี รวมทั้งเป็นตัวกำหนดเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาด้วย
3. ใช้ผลการทดสอบในการจัดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าของนักเรียน	1. กำหนดเป้าหมายและมาตรฐานคุณภาพของการศึกษารวมทั้งคุณภาพของผู้เรียนเป็นการกำหนดความสำเร็จของโครงการหรือกิจกรรมที่จัดขึ้น ควรมาจากสภาพความเป็นจริงของนักเรียนและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา 2. นำผลการทดสอบที่ต้องมีการปรับปรุง มาจัดกิจกรรมเพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนมีการพัฒนาความก้าวหน้า

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

องค์ประกอบ	แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
4. นำหลักสูตรมาปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา	1. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างน้อยหนึ่งครั้งต่อปีการศึกษา เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา 2. วิเคราะห์ความต้องการของท้องถิ่นและสถานการณ์ของสังคมปัจจุบันสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้รับความต้องการและมีคุณภาพแท้จริง 3. สำรวจความต้องการความคิดเห็นของนักเรียนรวมทั้ง ศิษย์เก่าที่จบจากสถานศึกษาด้วย
5. จัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะครูด้วยกัน เพื่อช่วยให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปในทิศทางเดียวกัน	1. จัดประชุมวิชาการตามช่วงชั้นและจัดประชุมประจำเดือน จัดกิจกรรม PLC ให้เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะครูด้วยกัน และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อการทำงานในสถานศึกษา
6. วางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน	1. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างน้อยหนึ่งครั้งต่อปีการศึกษา 2. นำหลักสูตรแกนกลางมาใช้ในการกำหนดมาตรฐานคุณภาพหลัก ตามความต้องการ สอบถามความคิดเห็นของสมาคมศิษย์เก่าของสถานศึกษา เพื่อสะท้อนผลการจากการศึกษาในปีที่ผ่านมาสู่การพัฒนาหลักสูตรในอนาคต
6. วางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน	1. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างน้อยหนึ่งครั้งต่อปีการศึกษา 2. นำหลักสูตรแกนกลางมาใช้ในการกำหนดมาตรฐานคุณภาพหลัก ตามความต้องการ สอบถามความคิดเห็นของสมาคมศิษย์เก่าของสถานศึกษา เพื่อสะท้อนผลการจากการศึกษาในปีที่ผ่านมาสู่การพัฒนาหลักสูตรในอนาคต

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

องค์ประกอบ	แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
การนิเทศ กำกับ ติดตาม 1. การวางแผนการนิเทศที่ ชัดเจนเหมาะสม	1. ประชุมวางแผนการนิเทศเพื่อชี้แจงและสร้างความเข้าใจ ร่วมกัน 2. กำหนดทิศทางและเป้าหมายในการนิเทศและค้นหา นวัตกรรมมาใช้ในการนิเทศ เพื่อช่วยให้ กรอบการทำงาน ชัดเจนขึ้น โดยดำเนินการทำงานตามหลักการ PDCA
2. ยกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจ หรือให้รางวัลกับคณะครูใน การจัดการเรียนรู้	1. สร้างแรงบันดาลใจและการทำงานของครูด้วยการสร้าง ความสุขในองค์กรด้วยหลักกัลยาณมิตร เพื่อให้ครูได้เปิดใจใน การทำงานร่วมกัน 2. ผู้บริหารลงเยี่ยมชั้นเรียนและนิเทศการสอน เพื่อเป็นการให้ กำลังใจในการจัดการเรียนรู้
3. ดำเนินการนิเทศการศึกษา อย่างเป็นระบบ	1. สร้างนวัตกรรมเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา เพื่อวางแผน กำหนดทิศทางในการนิเทศการศึกษาอย่าง และเข้าใจขั้นตอน วิธีการอย่างชัดเจนร่วมกัน
4. แนะนำคณะครูให้มีการ จัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ การนิเทศการศึกษาอย่างเป็น ระบบ	1. ส่งเสริมการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมให้ครูมี การสร้างนวัตกรรมเพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและบริหารการเรียนการสอนอย่าง เป็นระบบ 2. จัดเตรียมเอกสารการนิเทศและประชุมชี้แจงการใช้เครื่องมือ ในการนิเทศเพื่อให้ใช้เครื่องมือได้อย่างถูกต้องและเป็นระบบ
5. กำกับ ติดตาม ช่วยเหลือ แนะนำคณะครูในการ พัฒนาการจัดการเรียนรู้	1. ใช้หลักกัลยาณมิตรในการนิเทศควบคู่กับการนิเทศแบบ ชี้แนะ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีร่วมกันและมุ่งเพื่อช่วยเหลือ ชี้แนะในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจริง
6. กระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุน ให้คณะครูเห็นความสำคัญ ของการนิเทศการศึกษา	1. สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาสร้าง เป้าหมายร่วมกัน 2. นำหลักกัลยาณมิตรมาใช้ในการนิเทศการศึกษาและ ใช้นวัตกรรมในการนิเทศการศึกษา

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

องค์ประกอบ	แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
	3. ผู้บริหารลงนิเทศตามปฏิทินการนิเทศและปฏิทินการเยี่ยมชมชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอและชี้แนะแนวทางในการจัดการเรียนการสอนทุกครั้ง
การวัดและประเมินผล 1. นำผลการทดสอบนำไปให้ฝ่ายวิชาการจัดทำโครงการสอนซ่อมเสริมให้สอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียน	1. จัดทำโครงการผลการทดสอบที่ต้องปรับปรุงแต่ละตัวชี้วัดเพื่อให้ฝ่ายวิชาการทำกิจกรรมการสอนซ่อมเสริม 2. นำรูปแบบการจัดการศึกษาหนึ่งโรงเรียนสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบทบาทในโรงเรียน
2. มีการจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิงตรวจสอบ	1. จัดทำระบบสารสนเทศที่ทันสมัย สามารถใช้ระบบได้อย่างสะดวก และทันทั่วถึงที่ง่ายต่อการอ้างอิงและตรวจสอบ 2. ธนาคารหน่วยกิต เป็นระบบการศึกษาที่สามารถเก็บสะสมหน่วยกิตหรือผลการเรียนรู้จากการศึกษาในทุกรูปแบบจะมีประโยชน์ในการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนได้
3. จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา	1. มีคำสั่งแต่งตั้งให้มีผู้รับผิดชอบงานวัดผลประเมินผลเพื่อจัดทำเอกสารหลักฐานไปตามระเบียบการวัดและประเมินผล 2. ครูผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจตามระเบียบวัดและประเมินผลเป็นอย่างดี และปฏิบัติงานด้านการวัดและประเมินผลได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
4. กำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาโดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ	1. จัดเตรียมและศึกษาเอกสารนโยบายระดับประเทศในแต่ละปี เพื่อกำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลได้ตรงตามนโยบาย 2. วางแผนและกำหนดทิศทางคุณภาพของผู้เรียนให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ เพื่อผลิตผู้เรียนให้ตรงตามตารางแรงงานและสังคมประเทศชาติ

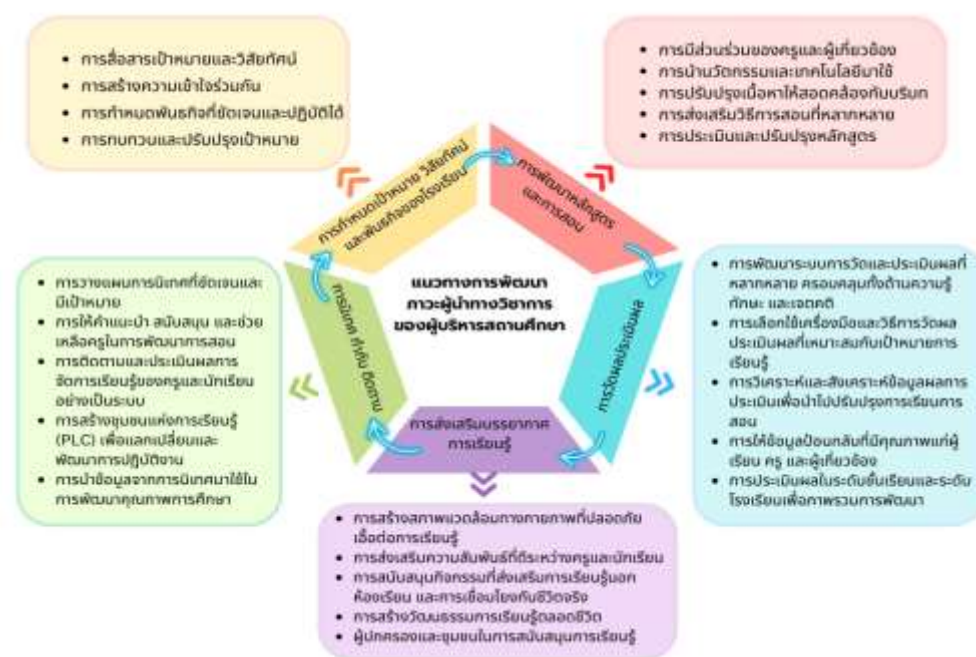
ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

องค์ประกอบ	แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ 1. มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยและน่าสนใจเพื่อเสริมสภาพการเรียนรู้ให้แก่บุคลากร	1. ตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกสม่ำเสมอ เพื่อให้ทันสมัยและน่าสนใจ 2. สร้างเครือข่ายเพื่อรับการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัย 3. สร้างบรรยากาศและส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบห้องเรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นห้องเรียนแห่งความสุข 4. จัดการเรียนรู้แบบ Active Learning
2. สนับสนุน จัด ให้ มี สิ่งแวดล้อม บรรยากาศ และวัฒนธรรมของโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน	1. จัดทำโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ของโรงเรียนและสนับสนุนให้มีบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมของโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน 2. สร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ทุกคนมีส่วนร่วมด้วยกันทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียน และทุกภาคส่วนในการพัฒนาโรงเรียน
3. สร้างขวัญกำลังใจให้กับคณะครูและนักเรียน ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการและส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน	1. นำทฤษฎีแรงจูงใจนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานโรงเรียน 2. สร้างวัฒนธรรมครอบครัวขึ้นในสถานศึกษา เป็นการสร้างสังคมการทำงานที่อบอุ่นและสบายใจ ช่วยเหลือกันในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น
4. การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	1. จัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการที่ส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความเป็นกันเองกัน จัดกิจกรรมกลุ่มที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

องค์ประกอบ	แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
	2. ใช้หลักกลไกสมัครใจในการบริหารทางวิชาการเพื่อเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในรูปแบบการสร้างสังคมการเรียนรู้ด้วยการเปิดใจให้ใจร่วมใจสามัคคี 3. เน้นการนิเทศคนมากกว่าการนิเทศงานเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีในการทำงานร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนการศึกษาสู่ความสำเร็จ

จากตารางที่ 4.16 พบว่า การสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอนูชนิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 สรุปภาพรวมตามภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอนูชนิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุโขยง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 4 แห่งในอำเภอบุโขยง กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูจากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 4 แห่งในอำเภอบุโขยง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 รวม 56 คน สำหรับกลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง จำนวน 7 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 3 คน และครู จำนวน 1 คน จากโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติเป็นเลิศด้านวิชาการ ได้แก่ โรงเรียนชุมชนหมอกจำแป่ โรงเรียนบ้านถ้ำลอด โรงเรียนบ้านปางคาม โรงเรียนบ้านปาลานและโรงเรียนชุมชนบ้านผาป้อง การศึกษาเป็นแบบผสมผสาน (Mixed Method) โดยเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการวิจัย ภายใต้วัตถุประสงค์การวิจัยในแต่ละข้อตามลำดับ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 3 ชนิด ได้แก่ แบบสังเกตห้องปฏิบัติการ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้ค่า ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็น และแปลผลค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของเบสต์ (Best, 1982) นำเสนอในรูปแบบตาราง ประกอบการพรรณนา สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้ฉันทามติ (Consensus) ของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ศึกษาได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะการวิจัย ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุโขยง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 สรุปผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีการจัดลำดับความ ต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากเช่นกัน เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงตามลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์และพันธกิจ ของโรงเรียน รองลงมาการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรและการสอนและ การ นิเทศ กำกับ ติดตาม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดการวัดและประเมินผล

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับ มากที่สุดเช่นกัน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ รองลงมา การวัดผลและประเมินผล การกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน และการนิเทศกำกับติดตาม ด้านค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือการพัฒนาหลักสูตรและการสอน

สำหรับดัชนีการจัดลำดับความ ต้องการจำเป็น โดยภาพรวมตามองค์ประกอบ 5 ด้าน เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าดัชนีการจัดลำดับความ ต้องการจำเป็น มากไปหาน้อย ได้แก่ การวัดผลและประเมินผล รองลงมา การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ การนิเทศกำกับติดตาม การพัฒนาพัฒนาหลักสูตรและการสอน และการกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์ พันธกิจของโรงเรียน ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาแต่ละด้านตามองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษามี ดังนี้

1.1 ด้านการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน

สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ขยายโอกาส ทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายการ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะครู ร่วมกันวางแผนโครงการและกิจกรรมในการดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษา รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของครู ในการพัฒนาเกี่ยวกับ งานวิชาการของสถานศึกษา ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาประชุมชี้แจง เป้าหมายด้านวิชาการ โดยให้ครู นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ เมื่อพิจารณาเป็นรายการเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา มีการประชาสัมพันธ์ที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของงานวิชาการของสถานศึกษา รองลงมา

ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของครูในการพัฒนาเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาประชุมชี้แจงเป้าหมายด้านวิชาการ โดยให้ครู นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

สำหรับดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นแต่ละรายการที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นเฉลี่ย สามารถจัดได้ว่าเป็นความต้องการจำเป็นที่ต้องปรับปรุง จำนวน 6 รายการ ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ที่แสดงให้เห็นความสำคัญงานวิชาการของสถานศึกษา การพบปะครูอย่างสม่ำเสมอและชี้แจงให้ครูทราบแนวปฏิบัติหรือเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษา การกำหนดทิศทางการบริหารงานวิชาการไว้อย่างชัดเจน การประชุมชี้แจงเป้าหมายด้านวิชาการโดยให้ครู นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ การใช้ข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในการพัฒนาเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษาและการกำหนดเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษาโดยให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา

1.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอน

สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบางบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครูให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รองลงมา มีสามการที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการพัฒนาหลักสูตรได้เหมาะสม ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการทดสอบมาใช้ในการประเมินความก้าวหน้าตามเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษา

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบางบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายการเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดให้ท้องถิ่น ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะครูด้วยกัน ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษากำกับดูแล ตรวจสอบการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ตรงตามมาตรฐานตัวชี้วัดของแต่ละสาระการเรียนรู้

สำหรับดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นแต่ละรายการที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นเฉลี่ยรวม สามารถจัดได้ว่าเป็นความต้องการ

จำเป็นที่ต้องปรับปรุง จำนวน 6 รายการ ได้แก่ การจัดให้ท้องถิ่นชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร การนำผลการทดสอบมาใช้ในการประเมินความก้าวหน้าตามเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษา การใช้ผลการทดสอบในการจัดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าของนักเรียน การนำหลักสูตรมาปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา การจัดให้มีการแลกเปลี่ยนพระพินิจระหว่างคณะครูด้วยกัน และการวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน

1.3 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม

สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบางบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเข้าใจร่วมกันกับคณะครูกำหนดวัตถุประสงค์ในการนิเทศการศึกษาที่ชัดเจน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนการนิเทศที่ชัดเจนเหมาะสม

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบางบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายการเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารสถานศึกษากำกับ ติดตาม ช่วยเหลือ แนะนำคณะครูในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการทำงาน

สำหรับดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นแต่ละรายการที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นเฉลี่ยรวม สามารถจัดได้ว่าเป็นความต้องการจำเป็นที่ต้องปรับปรุง จำนวน 6 รายการ ได้แก่ การวางแผนนิเทศที่ชัดเจนเหมาะสม การยกย่องชมเชย ให้กำลังใจหรือให้รางวัลกับคณะครู การดำเนินการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ การแนะนำคณะครูให้มีการจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ การกำกับ ติดตาม ช่วยเหลือแนะนำคณะครูในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และการกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุน ให้คณะครูเห็นความสำคัญของการนิเทศการศึกษา

1.4 ด้านการวัดและประเมินผล

สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบางบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมิน

การเรียนรู้ด้านต่าง ๆ วิทยภาคและตัดสินผลการเรียนการผ่านช่วงชั้นและจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน รองลงมาผู้บริหารสถานศึกษาประชุมชี้แจงความก้าวหน้าด้านการเรียนและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ให้ผู้ปกครองทราบ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษา นำผลการทดสอบนำไปฝ่ายวิชาการจัดทำโครงการสอนซ่อมเสริมให้สอดคล้องกับศักยภาพ ของนักเรียน

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบางบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณา เป็นรายการเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผล การประเมินการเรียนด้านต่าง ๆ วิทยภาคและตัดสินผลการเรียนการผ่านช่วงชั้นและจบการศึกษา ขั้นพื้นฐาน รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาให้มีการจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิงตรวจสอบ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดมีค่าเฉลี่ย เท่ากันจำนวนสามรายการ คือ ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของ สถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาโดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ ผู้บริหาร สถานศึกษานำผลการทดสอบนำไปฝ่ายวิชาการจัดทำโครงการสอนซ่อมเสริมให้สอดคล้องกับ ศักยภาพของนักเรียน และผู้บริหารสถานศึกษาประชุมชี้แจงความก้าวหน้าด้านการเรียนและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ผู้ปกครองทราบ

สำหรับดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นแต่ละรายการที่มีค่ามากกว่า หรือเท่ากับดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นเฉลี่ยรวม สามารถจัดได้ว่าเป็นความต้องการ จำเป็นที่ต้องปรับปรุง จำนวน 4 รายการ ได้แก่ การนำผลการทดสอบให้ฝ่ายวิชาการจัดทำโครงการ สอนเสริมให้สอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียน การให้มีการจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิงตรวจสอบ การให้ครูจัดทำเอกสาร หลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา และการกำหนด ระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาโดยให้สอดคล้องกับ นโยบายระดับประเทศ

1.5 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้

สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบางบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นของ นักเรียนและครู พร้อมทั้งร่วมมือกับครูผู้สอนวิเคราะห์ความก้าวหน้าของนักเรียน รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียนให้เป็นระเบียบและปลอดภัย

ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยและน่าสนใจเพื่อเสริมสภาพการเรียนรู้ให้แก่บุคลากร

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุชนวม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายการเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผลการประเมินการเรียนด้านต่าง ๆ รายภาคและตัดสิน ผลการเรียนการผ่านช่วงชั้นและจบการศึกษาขึ้นพื้นฐาน รองลงมาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีการจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิงตรวจสอบ ส่วนรายการที่มีมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดมีจำนวนสองรายการที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยและน่าสนใจเพื่อเสริมสภาพการเรียนรู้ให้แก่บุคลากร และผู้บริหารสถานศึกษาสร้างขวัญกำลังใจให้กับคณะครูและนักเรียน

สำหรับดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นแต่ละรายการที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นเฉลี่ยรวม สามารถจัดได้ว่าเป็นความต้องการจำเป็นที่ต้องปรับปรุง จำนวน 4 รายการ ได้แก่ การมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยและน่าสนใจเพื่อเสริมสภาพการเรียนรู้ให้แก่บุคคล การสนับสนุนจัดให้มีสิ่งแวดล้อม บรรยากาศและวัฒนธรรมของโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน การสร้างขวัญกำลังใจให้กับคณะครูและนักเรียน การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุชนวม

ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นที่จัดเป็นจุดอ่อนที่จำเป็นต้องปรับปรุงขององค์ประกอบแต่ละด้านมาสร้างข้อคำถามในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์เป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุชนวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ดังนี้

2.1 ด้านการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะผู้นำทางวิชาการในการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน ดังนี้

2.1.1 การประชาสัมพันธ์ที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของงานวิชาการของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร และเผยแพร่ผลงาน

วิชาการ ผ่านทางวารสารโรงเรียน เว็บไซต์โรงเรียน ทางอินเทอร์เน็ต และสื่อ ICT และมีการกำกับติดตาม ผลการดำเนินงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง

2.1.2 การพบปะครูอย่างสม่ำเสมอ และชี้แจงให้ครูทราบแนวปฏิบัติหรือเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดประชุมหรือแนวทางการตั้งเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษาที่ชัดเจน ชี้แจงแนวนโยบายทางการศึกษา เป้าหมายและแผนงานของโรงเรียน รวมถึงอธิบายแนวปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานในการสอน การวัดผลและการพัฒนาหลักสูตร

2.1.3 กำหนดทิศทางการบริหารงานวิชาการไว้อย่างชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจที่ชัดเจน สอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษาที่เป็นจริง และมีการจัดประชุมร่วมกับคณะครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

2.1.4 ประชุมชี้แจงเป้าหมายด้านวิชาการ โดยให้ครู นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างวัฒนธรรมสังคมแห่งการเรียนรู้ร่วมกันในสถานศึกษา ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา โดยมีผู้บริหารประพฤติเป็นแบบอย่าง มีภาวะผู้นำและผู้นำวิชาการ

2.1.5 ใช้ข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในการพัฒนาเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน และมีกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพในงานประกันคุณภาพการศึกษา

2.1.6 กำหนดเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษาโดยให้บุคลากรในสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาระบบงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นระบบที่ชัดเจน

2.2 การพัฒนาหลักสูตรและการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะผู้นำทางวิชาการในการพัฒนาหลักสูตรและการสอน ดังนี้

2.2.1 มีการจัดให้ท้องถิ่น ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเป็นประจำเพื่อให้ปรับเปลี่ยนเป็นปัจจุบันทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพท้องถิ่นและแต่งตั้งคณะกรรมการผู้มีส่วนร่วมร่วมกันวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลท้องถิ่นจากแหล่งต่าง ๆ และสำรวจท้องถิ่นตามสภาพ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง บริบท สภาพปัญหา ความต้องการของท้องถิ่นจากการรับฟังความคิดเห็นจากครู ผู้ปกครอง เป็นต้น

2.2.2 นำผลการทดสอบมาใช้ในการประเมินความก้าวหน้าตามเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาแจ้งผลสัมฤทธิ์ปัจจุบันและผลสัมฤทธิ์ย้อนหลัง 3 ปีทางการเรียนของนักเรียนเพื่อให้ผู้บริหารนำข้อมูลไปพัฒนา และมีการรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) เป็นการสะท้อนผลของคุณภาพงานวิชาการ เพื่อประเมินความก้าวหน้าของการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี

2.2.3 ใช้ผลการทดสอบในการจัดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าของนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเป้าหมายและมาตรฐานคุณภาพของการศึกษา รวมทั้งคุณภาพของผู้เรียนเป็นการกำหนดความสำเร็จของโครงการหรือกิจกรรมที่จัดขึ้น ครอบคลุมจากสภาพความเป็นจริงของนักเรียนและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา และนำผลการทดสอบที่ต้องมีการปรับปรุงมาจัดกิจกรรมเพิ่มเติมเพื่อให้ นักเรียนมีการพัฒนาความก้าวหน้า

2.2.4 นำหลักสูตรมาปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างน้อยหนึ่งครั้งต่อปีการศึกษา เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ความต้องการของท้องถิ่นและสถานการณ์ของสังคมปัจจุบันสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ครบความต้องการและมีคุณภาพแท้จริง

2.2.5 จัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะครูด้วยกัน เพื่อช่วยกันครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปในทิศทางเดียวกัน ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดประชุมวิชาการตามช่วงชั้นและจัดประชุมประจำเดือน จัดกิจกรรม PLC ให้เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะครูด้วยกัน

2.2.6 วางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างน้อยหนึ่งครั้งต่อปีการศึกษา โดยการนำหลักสูตรแกนกลางมาใช้ในการกำหนดมาตรฐานคุณภาพหลัก

2.3 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะผู้นำทางวิชาการในการนิเทศ กำกับ ติดตาม ดังนี้

2.3.1 การวางแผนการนิเทศที่ชัดเจนเหมาะสม ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดประชุมวางแผนการนิเทศเพื่อชี้แจงและสร้างความเข้าใจร่วมกัน และกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการนิเทศ และค้นหานวัตกรรม มาใช้ในการนิเทศ

2.3.2 ยกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจหรือให้รางวัลกับคณะครูในการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างแรงบันดาลใจและการทำงานของครูด้วยการสร้างความสุขในองค์กรด้วยหลักกัลยาณมิตร เพื่อให้ครูได้เปิดใจในการทำงานร่วมกัน และผู้บริหารควรลงเยี่ยมชั้นเรียนและนิเทศการสอน

2.3.3 ดำเนินการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างนวัตกรรมเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา เพื่อวางแผนกำหนดทิศทางในการนิเทศการศึกษา

2.3.4 แนะนำคณะครูให้มีการจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมให้ครูมีการสร้างนวัตกรรมเพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้ของตนเองเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและบริหารการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

2.3.5 กำกับ ติดตาม ช่วยเหลือ แนะนำคณะครูในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้หลักการกลัฏยาณมิตรในการนิเทศควบคู่กับการนิเทศแบบชี้แนะ

2.3.6 กระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนให้คณะครูเห็นความสำคัญของการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา สร้างเป้าหมายร่วมกัน และนำหลักกลัฏยาณมิตรมาใช้ในการนิเทศการศึกษาและใช้นวัตกรรมในการนิเทศการศึกษา

2.4 การวัดผลประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะผู้นำทางวิชาการในการวัดผลประเมินผล ดังนี้

2.4.1 นำผลการทดสอบให้ฝ่ายวิชาการจัดทำโครงการสอนซ่อมเสริมให้สอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำโครงการผลการทดสอบที่ต้องปรับปรุงแต่ละตัวชี้วัด เพื่อให้ฝ่ายวิชาการทำกิจกรรมการสอนซ่อมเสริม และมีการนำรูปแบบการจัดการศึกษาหนึ่งโรงเรียนสามรูปแบบ คือการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบทบาทในโรงเรียน

2.4.2 มีการจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน เพื่อใช้ในการอ้างอิงตรวจสอบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำระบบสารสนเทศที่ทันสมัยสามารถใช้ระบบได้อย่างสะดวก และทันทั่วถึง ที่ง่ายต่อการอ้างอิงและตรวจสอบ

2.4.3 จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีคำสั่งแต่งตั้งให้มีผู้รับผิดชอบงานวัดผลประเมินผล เพื่อจัดทำเอกสารหลักฐานไปตามระเบียบการวัดและประเมินผล และส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจตามระเบียบวัดและประเมินผลเป็นอย่างดี และปฏิบัติงานด้านการวัดและประเมินผลได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

2.4.4 กำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาโดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดเตรียมและ

ศึกษาเอกสารนโยบายระดับประเทศในแต่ละปี เพื่อกำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลได้ตรงตามนโยบาย

2.5 การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะผู้นำทางวิชาการในการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ดังนี้

2.5.1 มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยและน่าสนใจเพื่อเสริมสภาพการเรียนรู้ให้แก่บุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษาควรตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกสม่ำเสมอ เพื่อให้ทันสมัยและน่าสนใจ และมีการสร้างเครือข่ายเพื่อรับการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัย อีกทั้งสร้างบรรยากาศและส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบห้องเรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นห้องเรียนแห่งความสุข และส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

2.5.2 สนับสนุน จัดให้มีสิ่งแวดล้อม บรรยากาศ และวัฒนธรรมของโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ของโรงเรียน และสนับสนุนให้มีบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมของโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน และสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้

2.5.3 สร้างขวัญกำลังใจให้กับคณะครูและนักเรียน ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำทฤษฎีแรงจูงใจนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานโรงเรียน และควรสร้างวัฒนธรรมครอบครัวขึ้นในสถานศึกษา

2.5.4 การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการที่ส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ จัดกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความเป็นกันเอง จัดกิจกรรมกลุ่มที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และใช้หลักกลียานมิตรในการบริหารทางวิชาการ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาโดยรวมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การศึกษา และกรอบแนวคิดในการศึกษา ผู้ศึกษามีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอนูชนิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอนูชนิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน รองลงมา คือ การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตร และการสอน การนิเทศ กำกับ ติดตาม และการวัดและประเมินผล ตามลำดับ จากสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากในทุกด้าน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาและสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการกำหนดทิศทางของโรงเรียนอย่างชัดเจน และสามารถสื่อสารเป้าหมายไปยังบุคลากรในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมาย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งในด้านกายภาพและด้านจิตวิทยา สนับสนุนให้ครูและนักเรียนมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรและการสอน เป็นอีกหนึ่งด้านที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งบ่งชี้ว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการผลักดันการพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน รวมถึงการสนับสนุนให้ครูใช้วิธีการสอนที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ ในส่วนของ การนิเทศ กำกับ ติดตาม และการวัดและประเมินผล แม้ว่าจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน แต่มีค่าน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งอาจสะท้อนให้เห็นถึงความท้าทายของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานด้านการนิเทศและการประเมินผล การเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเกิดจากข้อจำกัดด้านทรัพยากร เวลา หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พุฒินันท์ แสงศิริวัฒน์ (2564) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ด้านการกำหนดเป้าหมาย และพันธกิจของโรงเรียน และด้านการนิเทศติดตามการ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชุดินชชา ไชโย (2567) ที่ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเชียงคำ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเชียงคำ 1

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวางแผน กำหนดพันธกิจ รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน และด้านการประเมินผลและการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการนิเทศการสอน อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของอมรรัตน์ ไทรเมือง (2565) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการกำหนดภารกิจของสถานศึกษา และด้านการจัดการด้านการเรียนการสอน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางการศึกษา

นอกจากนี้ยังพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ รองลงมา คือ การวัดและประเมินผล การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน การนิเทศ กำกับ ติดตาม และการพัฒนาหลักสูตรและการสอน ตามลำดับ จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ามีความคาดหวังสูงต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการพัฒนาทางวิชาการของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการจัดการศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ซึ่งสะท้อนถึงความคาดหวังที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นผู้นำในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ทั้งในแง่ของสภาพแวดล้อมทางกายภาพและบรรยากาศทางวิชาการ เช่น การสนับสนุนให้ครูใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย การส่งเสริมการเรียนรู้แบบ Active Learning และการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนและครู รองลงมาคือ การวัดและประเมินผล ซึ่งแสดงถึงความต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการกำหนดแนวทาง และระบบการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถติดตามและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนได้อย่างต่อเนื่อง โดยให้ความสำคัญกับการใช้ข้อมูลจากการประเมินมาเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรและการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน อยู่ใน

ลำดับที่สาม สะท้อนให้เห็นถึงความคาดหวังว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาโรงเรียนได้อย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม และสื่อสารให้บุคลากรทุกฝ่ายเข้าใจตรงกัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางวิชาการอย่างมีทิศทาง ส่วนการนิเทศ กำกับ ติดตาม อยู่ในลำดับที่สี่ ซึ่งชี้ให้เห็นว่ามีความต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทมากขึ้น ในด้านการนิเทศติดตาม และให้คำแนะนำแก่ครูผู้สอน เพื่อช่วยพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน และลำดับสุดท้าย การพัฒนาหลักสูตรและการสอน แม้จะมีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า ด้านอื่น ๆ แต่ยังคงอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสะท้อนว่ามีความต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรที่มีความทันสมัย สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและความต้องการของผู้เรียน รวมถึงสนับสนุนให้ครูนำแนวทางการสอนที่มีประสิทธิภาพมาใช้เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ซึ่งผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่ามีความคาดหวังสูงต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และยังจำเป็นต้องพัฒนาทุกด้านอย่างสมดุล เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของชวพร จิมขุนทด (2566) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 5 ด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการนิเทศการศึกษาและให้คำปรึกษาด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน และด้านการวางแผนงานวิชาการและกำหนดพันธกิจตามลำดับ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรนันท์ ลอยเมืองกลาง (2564) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัย พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือด้านการวางแผนงานวิชาการ มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการ และค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุดมีสองด้านคือการนิเทศและด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ

2. ผลการศึกษาดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอยางชุมน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยเรียงจากค่าดัชนีการจัดลำดับความต้องการ

จำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุณยวม มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาในแต่ละด้านที่แตกต่างกัน ความต้องการจำเป็นที่ต้องพัฒนามากที่สุด ได้แก่ การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นลำดับแรก สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษายังต้องการพัฒนาความสามารถในการกำหนดระบบการวัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งในด้านการติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การใช้ข้อมูลเพื่อปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผลเชิงคุณภาพเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ รองลงมาการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ซึ่งบ่งชี้ว่าถึงแม้ด้านนี้จะได้รับการพัฒนาในระดับที่ดี แต่ยังมีความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมเพิ่มเติม เช่น การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การจัดให้มีสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย และการพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโรงเรียนให้มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น ส่วนการนิเทศ กำกับ ติดตาม อยู่ในลำดับที่สาม ซึ่งแสดงถึงความจำเป็นที่ต้องเพิ่มประสิทธิภาพในการนิเทศและติดตามการสอนของครู รวมถึงการให้คำแนะนำเชิงวิชาการที่ช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน การนิเทศที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้ครูสามารถพัฒนาการสอนและนำแนวทางที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ได้ดียิ่งขึ้น สำหรับการพัฒนาหลักสูตรและการสอน อยู่ในลำดับที่สี่ แสดงให้เห็นว่ามีความต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน และสอดคล้องกับแนวโน้มทางการศึกษาในปัจจุบัน และลำดับสุดท้ายคือ การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน แม้จะมีความต้องการพัฒนาอยู่บ้าง แต่มีลำดับความสำคัญต่ำกว่าด้านอื่นๆ ซึ่งอาจหมายความว่าในภาพรวม ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียนได้ดีอยู่แล้ว แต่ควรมีการทบทวนและปรับปรุงให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางการศึกษาอยู่เสมอ ซึ่งผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าการวัดและประเมินผลเป็นด้านที่มีความต้องการพัฒนามากที่สุด ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องเร่งปรับปรุงระบบการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนและการติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของโรงเรียน ในขณะที่ด้านอื่น ๆ อย่างการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ และการนิเทศ กำกับ ติดตาม ก็ยังต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวพร จิมขุนทด (2566) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ที่พบว่า ค่าความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ด้านการนิเทศการศึกษาและให้คำปรึกษา มีค่าความต้องการจำเป็นเป็นลำดับแรก รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน

ด้านการบริหารจัดการ และด้านการวางแผนงานวิชาการและกำหนดพันธกิจ มีค่าความต้องการจำเป็นเป็นลำดับสุดท้าย และสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรนันท์ ลอยเมืองกลาง (2564) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย ที่พบว่าความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย โดยมีด้านการวางแผนงานวิชาการ เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ด้านการนิเทศ และด้านการบริหารจัดการ ตามลำดับ

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอนูนวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำนวน 5 ด้าน สามารถนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาได้ โดยผู้ศึกษาจะนำมาเสนอการอภิปรายผลแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอนูนวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ที่มีปัญหาสูงสุดตามดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ดังนี้

3.1 การวัดและประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะผู้นำทางวิชาการในการวัดผลประเมินผล โดยนำผลการทดสอบให้ฝ่ายวิชาการจัดทำโครงการสอนซ่อมเสริมให้สอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำโครงการผลการทดสอบที่ต้องปรับปรุง แต่ละตัวชี้วัด เพื่อให้ฝ่ายวิชาการทำกิจกรรมการสอนซ่อมเสริม และมีการนำรูปแบบการจัดการศึกษาหนึ่งโรงเรียนสามรูปแบบ คือการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบทบาทในโรงเรียน และมีการจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิงตรวจสอบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำระบบสารสนเทศที่ทันสมัย สามารถใช้ระบบได้อย่างสะดวกและทันทั่วทั้งที่ง่ายต่อการอ้างอิงและตรวจสอบ และจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีคำสั่งแต่งตั้งให้มีผู้รับผิดชอบงานวัดผลประเมินผล เพื่อจัดทำเอกสารหลักฐานไปตามระเบียบการวัดและประเมินผล และส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจตามระเบียบวัดและประเมินผลเป็นอย่างดี และปฏิบัติงานด้านการวัดและประเมินผลได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ และกำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาโดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดเตรียมและศึกษาเอกสารนโยบายระดับประเทศในแต่ละปี เพื่อกำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลได้ตรงตามนโยบาย และควรมีการวางแผนและกำหนด

ทิศทางคุณภาพของผู้เรียนให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ เพื่อผลิตผู้เรียนให้ตรงตามตาราง
 แรงงานและสังคมประเทศชาติ สอดคล้องกับงานวิจัยของวรวิทย์ ไชยวงศ์ (2566) ที่ศึกษาแนว
 ทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริม
 ประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 ซึ่งได้เสนอแนวทางไว้ว่า การประเมินผล
 ความก้าวหน้าของนักเรียน ควรมีการทดสอบทักษะของนักเรียน เน้นให้ครูวัดประเมินผลนักเรียน
 ตามระเบียบปฏิบัติที่ฝ่ายวิชาการกำหนด และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิธินิภา เสนาฤทธิ์ (2560)
 ที่ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่าย
 เกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ซึ่งได้สรุปแนวทางการพัฒนาภาวะ
 ผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการวัดและประเมินผลไว้ว่า การวัดและประเมินผล
 ควรจัดให้มีฝ่ายส่งเสริม ดูแล และนิเทศการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู กำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติ
 เกี่ยวกับการวัดประเมินผลของสถานศึกษาอย่างชัดเจน และให้คำแนะนำ คำปรึกษาครูด้าน
 การวัดผล ประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง และส่งเสริมให้ครู ศึกษาวิเคราะห์วิจัย เพื่อพัฒนา
 คุณภาพการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

3.2 การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะผู้นำทาง
 วิชาการ ในการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยและน่าสนใจ
 เพื่อเสริมสภาพการเรียนรู้ให้แก่บุคลากร และสร้างห้องเรียนแห่งความสุข และส่งเสริมการจัดการ
 เรียนรู้แบบ Active Learning สนับสนุน จัดให้มีสิ่งแวดล้อม บรรยากาศ และวัฒนธรรมของ
 โรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน อีกทั้งสร้างขวัญกำลังใจให้กับคณะครูและนักเรียน
 และควรสร้างวัฒนธรรมครอบครัวขึ้นในสถานศึกษา เป็นการสร้างสังคมการทำงานที่อบอุ่น
 และสบายใจ ช่วยเหลือกันในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และส่งเสริมการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความ
 เป็นกันเองกัน จัดกิจกรรมกลุ่มที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และใช้หลักกัลยาณมิตร
 ในการบริหารทางวิชาการ เพื่อเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในรูปแบบการสร้างสังคม
 การเรียนรู้ด้วยการเปิดใจ ให้อใจ ร่วมใจสามัคคี สอดคล้องกับงานวิจัยของเชิรพัฒน์ ชูปวา (2559)
 ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนใน
 กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้เสนอแนวทางไว้ว่า ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อ
 การเรียนรู้ของผู้เรียน มีแนวทาง ดังนี้ 1) เข้ารับการฝึกอบรมในเรื่องความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ
 การสร้างแรงใจ และจิตวิทยาในการบริหารงาน การปฏิบัติงานในหน้าที่เทคนิควิธีการต่าง ๆ
 ที่ผู้บริหารจำเป็นต้องเรียนรู้และพัฒนาตนเอง 2) จัดหรือเข้าร่วมประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับ
 การสร้างแรงบันดาลใจแรงจูงใจในการทำงาน การโน้มน้าวใจ การสร้างขวัญและกำลังใจ
 3) เข้าร่วมปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้บริหารด้วยกันเพื่อเรียนรู้พัฒนาการสร้าง

ความเข้าใจอันดี มีความสามารถวิเคราะห์แนวทาง การบริหารงาน ประยุกต์ใช้ในสภาวะการณ์ต่าง ๆ 4) จัดหรือเข้าร่วมการฝึกอบรมผู้บริหารในเรื่องความรู้ ความเข้าใจ ทักษะความชำนาญและทัศนคติ เทคนิควิธีการเกี่ยวกับการปฏิบัติงานร่วมกับผู้ร่วมงาน 5) ไปศึกษาดูงานในหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จในการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนและเกิดประสิทธิผลเป็นที่ยอมรับ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ใช้ในการพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษา 6) จัดหรือเข้าร่วมระดมความคิดแบบ การเปิดโอกาสให้ทุกคนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีทุกแง่ โดยไม่คำนึงถึงถึงหลักการ เพื่อการพัฒนาตนเองในเรื่องการประเมิน การหาข้อสรุป การเอาประสบการณ์ของผู้บริหาร แต่ละคนที่เข้าร่วมการระดมความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ มาใช้ เพื่อให้เกิดแนวคิดใหม่ ๆ ในการกำหนดมาตรฐานด้านคุณสมบัติของผู้เรียน 7) เข้าร่วมการสัมมนาผู้บริหารเพื่อเสริมสร้างความตระหนักถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชนอย่างสม่ำเสมอและ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รวิภา ศรีวัตร (2564) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ซึ่งได้เสนอแนวทางไว้ว่าการส่งเสริมสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศการเรียนรู้ พบว่า ประกอบด้วย 2 วิธี การพัฒนา 5 กิจกรรม 5 การปฏิบัติ และ 2 เครื่องมือ ได้แก่ 1) พัฒนา สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา มีกิจกรรมคือ การดูแลรักษาอาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ภายใน สถานศึกษา และปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในสถานศึกษา 2) พัฒนาสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียน มีกิจกรรม คือ ชั้นเรียนคุณภาพ และสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน

3.3 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนการนิเทศ ที่ชัดเจนเหมาะสม ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดประชุมวางแผนการนิเทศเพื่อชี้แจงและสร้างความเข้าใจร่วมกัน และกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการนิเทศ และค้นหาวัดกรรม มาใช้ในการนิเทศ เพื่อช่วยให้กรอบการทำงานชัดเจนขึ้น โดยดำเนินการทำงานตามหลักการ PDCA และ มีการยกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจหรือให้รางวัลกับคณะครูในการจัดการเรียนรู้ และดำเนินการนิเทศ การศึกษาอย่างเป็นระบบ กำหนดทิศทางในการนิเทศการศึกษา และกำหนดขั้นตอนวิธีการ อย่างชัดเจนร่วมกัน และกำกับ ติดตาม ช่วยเหลือ แนะนำคณะครูในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ แบบกัลยาณมิตร เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีร่วมกันและมุ่งเพื่อช่วยเหลือชี้แนะในการแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นจริง และกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนให้คณะครูเห็นความสำคัญของการนิเทศการศึกษา นำหลักกัลยาณมิตรมาใช้ในการนิเทศการศึกษาและใช้วินัยวัดกรรมในการนิเทศการศึกษา และผู้บริหารควรลงนิเทศตามปฏิทินการนิเทศและปฏิทินการเยี่ยมชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ และชี้แนะแนวทางในการจัดการเรียนการสอนทุกครั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของรวิภา ศรีวัตร (2564) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ซึ่งได้เสนอแนวทางไว้ว่า การนิเทศและการประเมินผลการสอนของครู พบว่า ประกอบด้วย 4 วิธีการพัฒนา 4 กิจกรรม 4 การปฏิบัติ และ 3 เครื่องมือ ได้แก่ 1) การนิเทศภายใต้กรอบแนวคิดวงจรการบริหารงานคุณภาพ PDCA มีกิจกรรม คือ กิจกรรมนิเทศภายในสถานศึกษาและสะท้อนผลการจัดการเรียนการสอน 2) การนิเทศตามกระบวนการ Open Approach มีกิจกรรมคือ กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สังเกตการสอนภายในชั้นเรียน 3) การนิเทศโดยกระบวนการ Professional Learning Community (PLC) มีกิจกรรม คือ กิจกรรม Open Classroom เปิดห้องเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ 4) การนิเทศโดยกระบวนการ Coaching Process มีกิจกรรมคือ กิจกรรมนิเทศภายในเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวรวิทย์ ไชยวงศ์ (2566) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษเครือข่ายที่ 9 ซึ่งได้เสนอแนวทางไว้ว่า การนิเทศการสอน ควรมีการนิเทศให้คำแนะนำครู เพื่อการพัฒนานักเรียนและนำปัญหาต่าง ๆ ที่พบ มาวิเคราะห์แก้ไข

ข้อเสนอแนะ

จากผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้มีประเด็นข้อค้นพบที่มีความน่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการนำผลการศึกษาไปใช้ และการศึกษารั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไปประยุกต์ใช้ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการบริหารวิชาการภายในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. จากผลการศึกษา พบว่า ด้านที่มีดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ การวัดและประเมินผล โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการวัดและประเมินผล และพิจารณาแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการศึกษารั้งต่อไป

1. ควรศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล โดยเฉพาะ เพื่อทำความเข้าใจสภาพปัจจุบัน ปัญหาอุปสรรค และแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลภายในโรงเรียน

2. ควรศึกษาความแตกต่างระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากับโรงเรียนขนาดใหญ่หรือโรงเรียนที่มีลักษณะเฉพาะอื่น ๆ อาจช่วยให้เข้าใจแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามากขึ้น
3. ควรศึกษาวิธีการใช้เทคโนโลยีในการส่งเสริมภาวะผู้นำทางวิชาการ เช่น การใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ ระบบนิเทศทางไกลหรือเครื่องมือดิจิทัลในการติดตามและประเมินผล

บรรณานุกรม

- กมลทิพย์ บุญโพธิ์. (2561). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ).
- กรรณิการ์ วีระวงศ์. (2564). *การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา).*
- กัญจน์รัตน์ ลินธรัตน์. (2559). *การบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี).
- กิ่งกาญจน์ สุขสำราญ. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกริก).
- ขวัญพิชชา มีแก้ว (2562). *การบริหารสถานศึกษาส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี).*
- ขวัญเรือน พรหมสาขา ณ สกลนคร. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- จณิสตา ประทัง. (2558). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ).
- จริยาภรณ์ พรหมมิ. (2559). *ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).

- จิรารัตน์ กระจำนดี. (2562). การศึกษากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสใน
อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน (การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่).
- ชฎากาญจน์ เจริญชนม์. (2559). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ
ประสิทธิผลของโรงเรียน, วารสารวิชาการ, 3, 45-56.
- ชวพร จิมขุนทด. (2566). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหาร
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น (วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ).
- ชุดินัชชา ไชโย. (2567). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเชิงคำ 1
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาพะเยา เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่).
- ชาฮานูเต็ง เจ๊ะมะ. (2566). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสุไหงโก-ลก
จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษานราธิวาส เขต 2
(สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่).
- ทรงวุฒิ มงคลดี. (2565). การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูวิทยาศาสตร์ตามหลักอริยสัจ 4
โรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดปทุมธานี (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).
- ทัศนาวรรณประภา. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสอยดาว
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 (งานนิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- ธนิต รัตนศักดิ์ดา. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาระถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยเกริก).
- ธวัชชัย ตั้งอุทัยเรือง. (2558). อิทธิพลของภาวะผู้นำของผู้บริหารต่อสมรรถนะ โรงเรียนของ
โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
วารสารคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 26(2), 13-26.
- ธีรวิทย์ เมืองสุบาล. (2564). การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 (การค้นคว้าอิสระปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ).

- ธีรพัฒน์ ชูปวา. (2559). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา เอกชนในกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- ณัฐ ช่างงาน. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี).
- ณัฐพล ชิตา. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา).
- ณัฐพล วรรณศิริ. (2564). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- นพพล ศุภวิทยาเจริญกุลม. (2560). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- นรัช กักดีสุกผล. (2562). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง).
- นิตินา เสนาอุทธี. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- บาลกีส กาชา. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอกองปั้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 (การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา).
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 8). สุวีริยาสาส์น.
- เบญจมกรณ์ กุ่มทรัพย์. (2565). การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานีชัยนาท (การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์).

- ปนัดดา สระคำ. (2565). การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 (การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์).
- ปารุดา สระทองจันทร์. (2557). สมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม).
- ปรียาภรณ์ เรืองเจริญ. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ).
- ผกากรอง ศรีประไพ. (2558). การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 3 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- พัชรนันท์ ลอยเมืองกลาง. (2564). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 8(3), 337 – 350.
- พัชรภรณ์ จันทพล. (2559). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภองครักษ์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- พิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2560). ทักษะการบริหารของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- พิพัฒน์พงษ์ วิเศษ. (2561). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 3 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- พิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2560). ทักษะการบริหารของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- พิสมัย ชุมภู. (2557). การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการและแนวทางการส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 3 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม).

- พุดินันท์ แสงศิริวัฒน์. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).
- เพ็ญภา ศรีแปลก. (2563). *การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี).
- เพ็ญภา พลัฒิม. (2559). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม).
- ภาธรณ์ ธีรบรรพต. (2561). *การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 17* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี).
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2555). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). มนตรี.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2559). *ศึกษาการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 10(1), 1-12.*
- ยามิละห์ สุกิ. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3* (การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา).
- ยศวดี คำทรัพย์. (2560). *การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม* (ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี).
- รชยา เรือนสอน. (2564). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในโรงเรียนเทศบาล 1 (ป่าแดด)* (การศึกษาอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่).
- รวีภา ศรีวัตร. (2564). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย).
- เรวดี มนตรีพิลา. (2563). *การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).

- ลัดดาวรรณ นัสดาเทพ. (2557). ศึกษาภาวะผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- วนิชา ประยูรพันธุ์. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคการศึกษา 13 (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).
- วรวิทย์ ไชยวงศ์. (2566). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด).
- วิเชียร ทองคลี่. (2560). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 13(3), 239-248.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2557). ภาวะผู้นำ: ทฤษฎีและนันทสนะร่วมสมัยปัจจุบัน. ทิพย์วิสุทธิ.
- วัลลภ ปุยสุวรรณ. (2560). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- วุฒิชัย สุขสวัสดิ์. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่).
- ศราวุธ ทองอากาศ. (2560). การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี).
- ศิริ ถิอาสนา. (2557). เทคนิคการจัดการคุณภาพแนวใหม่ : แนวคิด หลักการสู่การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สกล คามบุษย์. (2559). การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. วารสารวิจัยและพัฒนา โดยองค์กร ในพระบรมราชูปถัมภ์, 11(1), 253-268.
- สมพร เทพสิดา. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนดีประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์).

- สมเดช ไสสิน. (2565). การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา).
- สุกฤตา วัฒนเกษมสกุล. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 3 (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่).
- สุขฤทัย จันทร์ทรงกรด. (2558). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- สุชาร์ตน์ ลูกเมือง. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล (สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่).
- สุทธิศักดิ์ โคลกลาน. (2566). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี).
- สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง. (2561). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพ (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- สุนิสา มุ้ยจีน. (2563). การศึกษาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี).
- สุนนา ศรีกงพาน. (2560). การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี).
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (พิมพ์ครั้งที่ 3 ฉบับปรับปรุง). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. พิมพ์ลักษณ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1. (2566). รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2565.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1. (2566). *แผนบริหารการศึกษารับ
พื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566*. สำนักงานฯ.
- ลัดจะพร วิริยะจรรยา. (2559). *รูปแบบการพัฒนาก้าวหน้าทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา (คุณานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา).*
- ลัมมา รณิษฐ์. (2560). *หลักทฤษฎีและปฏิบัติ การบริหารการศึกษา*. ข้าวฟ่าง.
- เสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา (งานนิพนธ์ปริญญาโทบริหาร
มหาวิทยาลัยบูรพา).*
- อนุพงศ์ วงศ์เหิม. (2565). *การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สระแก้ว เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สุรินทร์).*
- อมรรัตน์ ไทรเมือง. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2
(วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา).*
- อรุณี ทองนพคุณ. (2558). *บทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี).*
- อัยยวรุช บุญเกิด. (2565). *แนวทางการพัฒนาก้าวหน้าทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. วารสาร
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยอุบลราชธานี, 7(3), 755-766.*
- Anderson, C. A. D. (2000). *The Importance of Instructional Leadership Behavior as Perceived by
Middle School Teachers, Middle School Principals, and Educational Leadership Professors.*
(Dissertation, of Doctor of Education, University of Georgia).
- Best, J. W. (1982). *Research in Education*. (4th ed.). Prentice- Hall.
- Carter, B. A. (2019). *Electronic Theses and Dissertations*. Georgia. Southern University.
- Cavazos, J. M. (1999). *The Instructional Leadership of High School Principals in Successful
Hispanim Majority High Schools*. (Dissertation. of Doctor of Philosophy, The University
of Texas at Austin).

- Chell, J. (2001). Introducing Principals to the Role of Instructional Leadership. *SSTA Research Centre Report*, 27(3), 1-10.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essential of Psychological Testing* (5th ed.). Harper Collins.
- Donaldson, L. (2001). *The Contingency Theory of Organizations*. Thousand Oaks.
- Hallinger, P., & Murphy, J. (1985). *Assessing the Instructional Management Behavior of Principals*. The University of Chicago.
- Hoy, W., & Miskel, C. (2008). *Educational administration: Theory, research, and practice* (6th ed.). McGraw-Hill.
- Ivancevich, J. M., Konopaske, R., & Matteson, M. T. (2008). *Organization Behavior and 236 Management* (8th ed.). McGraw - Hi.
- Jesse, B. (1999). *Essentials of Psychological Testing*. Hamper and Row.
- Krug, R. E. (1992). *Leadership and Performance Beyond Expectations*. Free Press.
- Leithwood, K., & Duke, D. (1999). A Century's Quest to Understand School Leadership in Murphy and K. S. Louis (Ed), *Handbook of Research on Educational Administration*. (2nd ed.). Jossey - Bass.
- Likert, R. (1976). *The human organization: Its management and value*. McGraw-Hill.
- Northouse, P. G. (2013). *Leadership : theory and practice*. (6th ed.). London: Western Michigan University. Washington DC. United States of America.
- Ulrich, D. (1996). *The Leader of the Future: New Vision, Strategies and Practice for the Next Era*. Jossey Bass.
- Wildy, H., & Dimmock, C. (1993). Instructional Leadership in Primary and Secondary Schools in Western Australia. *Journal of Educational Administration*, 31(2), 43-62.
- Yukl, G. A. (1998). *Leadership in Organizations*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ที่ ฮว ๐๖๑๒.๑๑.๐๑/๗๗๐ **วันที่** ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือการค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรวิทย์ ปิยนนท์ศิลป์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นายกมล ภูมิชัยเสถียร รหัสนักศึกษา ๖๖๘๖๗๒๑๗ นักศึกษาหลักสูตร
 ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
 วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ได้ดำเนินการจัดทำการค้นคว้าอิสระ ระดับปริญญาโท เรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการ
 ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 แม่ฮ่องสอน เขต ๑

เพื่อให้การดำเนินการค้นคว้าอิสระ มีความถูกต้อง น่าเชื่อถือและเป็นไปตามหลักวิชาการ
 วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดี จึงขอความ
 อนุเคราะห์ตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาเครื่องมือการทำค้นคว้าอิสระ (สิ่งที่ส่งมาด้วย) วิทยาลัย
 แม่ฮ่องสอน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นครินทร์ พวิปโท)
 คณบดีวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการศึกษา

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรวิชญ์ ปิยนนทศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน
2. นายวีระพันธ์ วงศ์สุวรรณ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ
โรงเรียนขุนยวมวิทยา
3. นางเสาวลักษณ์ พลศรี หัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการ
โรงเรียนขุนยวมวิทยา
4. ดร.วิโรจน์ คำพลอย ผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลขุนยวม
5. นายสิงคม ปัญญาคำ ผู้อำนวยการ โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 99 (บ้านแม่
สุยะ)

ภาคผนวก ข

สรุปการพิจารณาความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบสอบถาม

ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แสดงผลการประเมินความสอดคล้อง

ข้อ ที่	ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	ความ หมาย
		คน ที่ 1	คน ที่ 2	คน ที่ 3	คน ที่ 4	คน ที่ 5			
ด้านที่ 1 การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และ พันธกิจของโรงเรียน									
01	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดทิศทางการบริหารงานวิชาการไว้อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
02	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษาโดยให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
03	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะครูร่วมกันวางแผนโครงการ และกิจกรรมในการดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
04	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในการพัฒนาเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
05	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาและปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านวิชาการของสถานศึกษาในทุกระดับชั้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
06	ผู้บริหารสถานศึกษาประชุมชี้แจงเป้าหมายด้านวิชาการ โดยให้ครูนักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง

ข้อ ที่	ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	ความ หมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
07	ผู้บริหารสถานศึกษาพบปะครูอย่างสม่ำเสมอ และชี้แจงให้ครูทราบแนวปฏิบัติหรือเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
08	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของครู ในการพัฒนาเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
09	ผู้บริหารสถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์ที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของงานวิชาการของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
10	ผู้บริหารสถานศึกษาสื่อสารให้บุคลากรทุกฝ่าย เช่น ครู นักเรียน ผู้ปกครอง รับทราบแนวปฏิบัติหรือเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษา	0	0	+1	0	+1	2	0.4	ไม่ สอดคล้อง
ด้านที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรและการสอน									
11	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบายแนวทางการพัฒนาหลักสูตรตามบริบทของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
12	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
13	ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการพัฒนาหลักสูตรได้เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
14	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดให้ท้องถิ่น ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
15	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะครูด้วยกัน เพื่อช่วยให้ครูจัดกิจกรรมการเรียน การสอนไปในทิศทางเดียวกัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง

ข้อ ที่	ข้อความ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	ความ หมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
16	ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายบุคคล ในการประสานงานด้านการใช้ หลักสูตรไว้อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
17	ผู้บริหารสถานศึกษานำหลักสูตรมา ปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับ บริบทของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
18	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการ จัดการเรียนการสอนของครูให้ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
19	ผู้บริหารสถานศึกษากำกับ ดูแล ตรวจสอบการสร้างแบบทดสอบวัด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ให้ตรงตามมาตรฐานตัวชี้วัดของแต่ละ สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
20	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้จัดกิจกรรมการ เรียนรู้ โดยเน้นการพัฒนานักเรียนเป็น รายบุคคล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
21	ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการทดสอบ มาใช้ในการประเมินความก้าวหน้า ตามเป้าหมายด้านวิชาการของ สถานศึกษา	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	สอดคล้อง
22	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ผลการทดสอบ ในการจัดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อ พัฒนาความก้าวหน้าของนักเรียน	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	สอดคล้อง
ด้านที่ 3 การนิเทศ กำกับ ติดตาม									
23	ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนให้คณะครูเห็นความ สำคัญของการนิเทศการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง

ข้อ ที่	ข้อความ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	ความ หมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
24	ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการทำงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
25	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเข้าใจและร่วมกันกับคณะครูกำหนดวัตถุประสงค์ในการนิเทศการศึกษาที่ชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
26	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนการนิเทศที่ชัดเจนเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
27	ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
28	ผู้บริหารสถานศึกษาแนะนำคณะครูให้มีการจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
29	ผู้บริหารสถานศึกษากำกับ ติดตามช่วยเหลือ แนะนำคณะครูในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
30	ผู้บริหารสถานศึกษายกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจหรือให้รางวัลกับคณะครูในการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
31	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
32	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้คณะครูนำผลการนิเทศการศึกษาไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
ด้านที่ 4 การวัดและประเมินผล									
33	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาโดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง

ข้อ ที่	ข้อความ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	ความ หมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
34	ผู้บริหารสถานศึกษาให้ครูจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
35	ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการทดสอบนำให้ฝ่ายวิชาการจัดทำโครงการสอนซ่อมเสริมให้สอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียน	0	+1	+1	+1	+1	4	1.00	สอดคล้อง
36	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
37	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิงตรวจสอบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
38	ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผลการประเมินการเรียนด้านต่างๆรายภาคและตัดสินผลการเรียนการผ่านช่วงชั้นและจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
39	ผู้บริหารสถานศึกษาประชุมชี้แจงความก้าวหน้าด้านการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ผู้ปกครองทราบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
ด้านที่ 5 การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้									
40	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกระตุ้น และพัฒนาการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่ดีในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
41	ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง

ข้อ ที่	ข้อความ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	ความ หมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
42	ผู้บริหารสถานศึกษามีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยและน่าสนใจเพื่อเสริมสภาพการเรียนรู้ให้แก่บุคลากร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
43	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างขวัญกำลังใจให้กับคณะครูและนักเรียน ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
44	ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุน จัดให้มีสิ่งแวดล้อม บรรยากาศ และวัฒนธรรมของโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
45	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียนให้เป็นระเบียบและปลอดภัย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
46	ผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นของนักเรียนและครู พร้อมทั้งร่วมมือกับครูผู้สอนวิเคราะห์ความก้าวหน้าของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นถูกต้อง มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้น มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นยังไม่ถูกต้อง และ ไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ค่า IOC แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถาม อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00

ผลจากการตรวจสอบคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญสำหรับการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 แปลผลออกมาเป็นสอดคล้อง จำนวน 45 ข้อ ไม่สอดคล้อง จำนวน 1 ข้อ

ภาคผนวก ก

ตัวอย่างหนังสือขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือเพื่อทำการค้นคว้าอิสระ

ที่ ยว.๐๖๑๒.๑๑/๑๒๖		วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ๒๓๖ หมู่ ๓ ต.ปางหมู อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน ๕๘๐๐๐
๑๙ กันยายน ๒๕๖๗		
เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือเพื่อทำการค้นคว้าอิสระ		
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยผา		
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือแบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๓๐ ชุด		
ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้นายกมล ภูมิชัยเสถียร นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต ๓ โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ อรรณโยชัย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก		
วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน จึงขออนุญาตให้นักศึกษาทดลองใช้เครื่องมือในระหว่างวันที่ ๒๓ - ๒๗ กันยายน ๒๕๖๗ ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป		
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้		
ขอแสดงความนับถือ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นตวันพร พริบไหว) คณบดีวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน		
สำนักงานคณบดี วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน โทร.๐๕๓-๖๑๓๒๖๓ โทรสาร.๐๕๓๖๑๓๒๖๔ www.msc.cmu.ac.th		

รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ทดลองเครื่องมือเพื่อทำการค้นคว้าอิสระ

1. โรงเรียนบ้านห้วยผา อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
2. โรงเรียนเสรีวิทยา อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
3. โรงเรียนบ้านห้วยปูลิง อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

ภาคผนวก ง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษา

หาความเชื่อมั่น (Reliability) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส ในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค ดังนี้

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.914	45

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอนูชนวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
แม่ฮ่องสอน เขต 1

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.981	45

ภาคผนวก จ

แบบสอบถามเพื่อการค้นคว้าอิสระ

แบบสอบถามเพื่อการค้นคว้าอิสระ

การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม ตั้งกีดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน

เขต 1

**STUDY OF ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS
EXPAND EDUCATIONAL OPPORTUNITIES IN KHUN YUAM DISTRICT
UNDER THE MAE HONG SON PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE 1**

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ
รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย

ผู้วิจัย

กมล ภูมิชัยเสถียร

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน

แบบสอบถามเพื่อการค้นคว้าอิสระ

เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

ข้าพเจ้านายกมล ภูมิชัยเสถียร นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ได้จัดทำ
แบบสอบถามฉบับนี้ขึ้นเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ในการวิจัยครั้งนี้ต้องอาศัยความสมบูรณ์ ความถูกต้อง
และประโยชน์ทางวิชาการ จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านช่วยตอบแบบสอบถามฉบับนี้ด้วยความ
เป็นจริงที่สุด ขอรับรองว่าข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามของท่านจะใช้สำหรับการวิจัย
เท่านั้น และนำเสนอในภาพรวม ซึ่งไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถามและหน่วยงานของ
ท่าน ผู้วิจัยจะถือเป็นความลับ

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยฉบับนี้มีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ
อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบ
รายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating
scale)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นเพิ่มเติม
เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอ
ขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นายกมล ภูมิชัยเสถียร

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน มากที่สุด

1. เพศ

☐ ชาย ☐ หญิง ☐ เพศทางเลือก

2. อายุ

☐ 21 – 30 ปี

☐ 31 – 40 ปี

☐ 41 – 50 ปี

☐ 51 – 60 ปี

3.

ระดับการศึกษาที่สูงที่สุด

☐ ปริญญาตรี

☐ ปริญญาโท

☐ ปริญญาเอก

☐ อื่น ๆ (ระบุ)

4.

ตำแหน่ง

☐ ผู้อำนวยการโรงเรียน

☐ รองผู้อำนวยการโรงเรียน

☐ ครู

5.

ประสบการณ์ทำงาน

☐ น้อยกว่า 2 ปี

☐ 2 – 10 ปี

☐ มากกว่า 10 ปี

**ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุณยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**

ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณารายการสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุณยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับความเป็นจริงในสถานศึกษาของท่าน หรือที่ท่านเกี่ยวข้องเพียงช่องเดียว ซึ่งกำหนดค่าระดับความคิดเห็นมี 5 ระดับ ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับ 5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ที่อยากให้เป็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ที่อยากให้เป็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ที่อยากให้เป็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ที่อยากให้เป็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ที่อยากให้เป็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการ	สภาพปัจจุบัน (ที่เป็นจริง)					สภาพที่พึงประสงค์ (ที่ควรจะเป็น)				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
00	ผู้บริหารสถานศึกษาของท่าน กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และแนวทางพัฒนาการเรียนรู้			✓			✓				

จากตัวอย่างในข้อ 00 ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสภาพปัจจุบันที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับ 3 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าสภาพปัจจุบันที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาของท่านมีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และแนวทางพัฒนาการเรียนรู้ในระดับปานกลาง และผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสภาพที่พึงประสงค์ที่ควรจะเป็นของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับ 5 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามพึงประสงค์ให้ผู้บริหารสถานศึกษาของท่านมีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และแนวทางพัฒนาการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ข้อ ที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการ	สภาพปัจจุบัน (ที่เป็นจริง)					สภาพที่พึงประสงค์ (ที่อยากให้เป็น)				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
45	ผู้บริหารสถานศึกษารับฟัง ความคิดเห็นของนักเรียน และครู พร้อมทั้งร่วมมือ กับ ครู ผู้สอน วิเคราะห์ ความก้าวหน้าของนักเรียน										

ตอนที่ 3 ผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาวะผู้นำทาง
วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอยางชุมน้อย

.....

.....

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเป็นอย่างสูงครับ

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำการค้นคว้าอิสระ

ที่ อว.๐๖๑๒.๑๑/๑๐๘๘๗

วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน
๒๓๖ หมู่ ๓ ต.ปางหมู อ.เมือง
จ.แม่ฮ่องสอน ๕๘๐๐๐

๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปางคอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือแบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑๒ ชุด
ด้วย นายกมล ภูมิชัยเสถียร นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน
ดำเนินการค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต ๑ โดยมี
รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา นั้น

วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน จึงขออนุญาตให้
นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อทำการค้นคว้าอิสระ ในระหว่างวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ – ๓๐ พฤศจิกายน
๒๕๖๗ ส่วนรายละเอียดอื่นๆ นักศึกษาจะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นครินทร์ พงษ์ไพบูลย์)
รักษาราชการแทน คณบดีวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน

สำนักงานคณบดี วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน
โทร.๐๕๒-๖๖๖๖๖๖๖
โทรสาร ๐๕๒-๖๖๖๖๖๖๖
www.msc.cmu.ac.th

รายชื่อโรงเรียนที่ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำการค้นคว้าอิสระ

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุขบวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำนวน 4 โรงเรียน ดังนี้

1. โรงเรียนบ้านปางตอง
2. โรงเรียนบ้านหนองแห้ง
3. โรงเรียนชุมชนบ้านเมืองปอน
4. โรงเรียนชุมชนต่อแพวิทยา

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์เพื่อการค้นคว้าอิสระ

การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาใน
อำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

STUDY OF ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS EXPAND
EDUCATIONAL OPPORTUNITIES IN KHUN YUAM DISTRICT UNDER THE MAE
HONG SON PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE 1

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ
รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย

ผู้วิจัย

กมล ภูมิชัยเสถียร

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ในอำเภอบุณยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุณยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุณยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ เป็นการศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น ซึ่งเป็นการวิเคราะห์โดยรวม โดยไม่มีผลกระทบหรือเกิดความเสียหายต่อหน่วยงาน หรือตัวของท่านแต่ประการใด หากแต่จะเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบุณยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นายกมล ภูมิชัยเสถียร

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้เป็นการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอยะนวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จึงขอความกรุณาท่านในด้านการให้ข้อมูลส่วนตัวของท่าน ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ชื่อ - สกุล.....
2. จบการศึกษาระดับ.....วุฒิ.....
สาขาวิชา.....
3. ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง.....
4. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน.....ปี

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอยะนวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

คำชี้แจง การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอยะนวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 แต่ละด้านมีความต้องการจำเป็น ดังนี้

1. การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน

ดัชนีความต้องการจำเป็นที่ต้องปรับปรุง

1.1 ท่านมีแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์ที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของงานวิชาการของสถานศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

1.2 ท่านมีแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาพบปะครูอย่างสม่ำเสมอ และชี้แจงให้ครูทราบแนวปฏิบัติหรือเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

1.3 ท่านมีแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดทิศทางการบริหารงานวิชาการไว้อย่างชัดเจนอย่างไร

.....

.....

.....

1.4 ท่านมีแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาประชุมชี้แจงเป้าหมายด้านวิชาการ โดยให้ครู นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบอย่างไร

.....

.....

.....

1.5 ท่านมีแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนในการพัฒนาเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

1.6 ท่านมีแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษา โดยให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

2. การพัฒนาหลักสูตรและการสอน

ดัชนีความต้องการจำเป็นที่ต้องปรับปรุง

2.1 ท่านมีแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดให้ท้องถิ่น ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรอย่างไร

.....

.....

.....

2.2 ท่านมีแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการทดสอบมาใช้ในการประเมินความก้าวหน้าตามเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

2.3 ท่านมีแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ผลการทดสอบในการจัดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างไร

.....

.....

.....

2.4 ท่านมีแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษานำหลักสูตรมาปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

2.5 ท่านมีแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะครูด้วยกัน เพื่อช่วยให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนไปในทิศทางเดียวกันอย่างไร

.....

.....

.....

2.6 ท่านมีแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนอย่างไร

.....

.....

.....

3. การนิเทศ กำกับ ติดตาม

ดัชนีความต้องการจำเป็นที่ต้องปรับปรุง

3.1 ท่านมีแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนการนิเทศที่ชัดเจนเหมาะสมอย่างไร

.....

.....

.....

3.2 ท่านมีแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษายกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจหรือให้รางวัลกับคณะครูในการจัดการเรียนรู้หรือไม่

.....

.....

.....

3.3 ท่านมีแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบหรือไม่

.....

.....

.....

3.4 ท่านมีแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาแนะนำคณะครูให้มีการจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบหรือไม่

.....

.....

.....

3.5 ท่านมีแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษากำกับ ติดตาม ช่วยเหลือ แนะนำคณะครูในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้หรือไม่

.....

.....

.....

3.6 ท่านมีแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนให้คณะครูเห็น
ความสำคัญของการนิเทศการศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

4. การวัดผลประเมินผล

ดัชนีความต้องการจำเป็นที่ต้องปรับปรุง

4.1 ท่านมีแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการทดสอบให้ฝ่ายวิชาการจัดทำ
โครงการสอนซ่อมเสริมให้สอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียนอย่างไร

.....

.....

.....

4.2 ท่านมีแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาให้มีการจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผล
ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิงตรวจสอบอย่างไร

.....

.....

.....

4.3 ท่านมีแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาให้ครูจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้
เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

4.4 ท่านมีแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของ
สถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาโดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศอย่างไร

.....

.....

.....

5. การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้

ดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นที่ต้องปรับปรุง

5.1 ท่านมีแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษามีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยและน่าสนใจเพื่อเสริมสภาพการเรียนรู้ให้แก่บุคลากรอย่างไร

.....

.....

.....

.....

5.2 ท่านมีแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุน จัดให้มีสิ่งแวดล้อม บรรยากาศ และวัฒนธรรมของโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

5.3 ท่านมีแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างขวัญกำลังใจให้กับคณะครูและนักเรียน ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

5.4 ท่านมีแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์เป็นอย่างสูงครับ

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์

ที่ อว.๐๖๓๒.๑๑/๒๔

วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน
๒๓๖ หมู่ ๓ ต.ปางหมู อ.เมือง
จ.แม่ฮ่องสอน ๕๘๐๐๐

๑๕ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อมูลการสัมภาษณ์เพื่อจัดทำการค้นคว้าอิสระ

เรียน นายสิริพงศ์ แก้วธรากร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปางคาม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์

ด้วยหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ได้อนุมัติให้ นายกมล ภูมิชัยเสถียร นักศึกษาระดับปริญญาโท รหัสนักศึกษา ๖๖๘๖๗๒๑๗ จัดทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การศึกษากาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอขุนยวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต ๑ โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก นั้น

วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ จึงขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาดำเนินการสัมภาษณ์ และนำข้อมูลที่ได้ประกอบการจัดทำการค้นคว้าอิสระต่อไป โดยกำหนดการสัมภาษณ์ ในระหว่างวันที่ ๑๓ - ๓๑ มกราคม ๒๕๖๘ สำหรับรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาจะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นครินทร์ พธิบไหว)
รักษาราชการแทน คณบดีวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน

สำนักงานคณบดี วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน
โทร.๐๕๓-๖๑๒๒๒๓
โทรสาร.๐๕๓๖๑๒๖๔
www.msc.cmu.ac.th

รายชื่อกลุ่มเป้าหมาย ผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์

1. นายอาคเนย์ ทิมินกุล	ผู้อำนวยการ โรงเรียนชุมชนบ้านหมอกจำแป่
2. นายธีรพงศ์ แก้วธารากุล	ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านปางคาม
3. นางรติรัตน์ ภาสุพิพัฒน์กุล	ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านถ้ำลอด
4. นางภริฎา ไสสว่าง	หัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการ โรงเรียนชุมชนบ้านผาบ่อง
5. นางสาวชนากานต์ แก้วทองบุญ	หัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการ โรงเรียนชุมชนบ้านหมอกจำแป่
6. นางสาวจิระนุช โคเบนท์	หัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการ โรงเรียนบ้านป่าลาน
7. นายศิริชัย สักดิ์ชัยปัญญา	ข้าราชการครู โรงเรียนบ้านถ้ำลอด

ภาคผนวก ฅ

ภาพประกอบการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิโรงเรียนบ้านป่าตาน

ผู้ทรงคุณวุฒิโรงเรียนบ้านถ้ำลอด

ภาพประกอบการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิโรงเรียนชุมชนบ้านผาบ่อง

ผู้ทรงคุณวุฒิโรงเรียนชุมชนบ้านหมอกจำแป่

Institutional Review Board, Chiang Mai Rajabhat University

หนังสือรับรองการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย

(Certificate of Approval)

COA No. 341/2024

การวิจัยนี้ได้รับการพิจารณาเข้าข่ายการพิจารณา ผูกพันรัฐ และการวิจัยที่จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับ
หลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมายข้อบังคับและข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอ
การวิจัยได้

This research has been considered as an Expedited Review and conducted in accordance with international ethical principles. As well as national laws, regulations and regulations. It is deemed appropriate to conduct research in accordance with this research proposal.

ชื่อโครงการ : การศึกษาวาระผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาใน
อำเภอชนบท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

Study Title : STUDY OF ACADEMIC LEADERSHIP OF EDUCATIONAL OPPORTUNITY EXTENSION
SCHOOL IN KHUAT YUAM DISTRICT UNDER THE MAE HONG SON PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

รหัสโครงการ (Project Code) : IRBCMRU 2024/341.13.08

หัวหน้าโครงการและผู้ร่วมวิจัย :

นายกมล ภูมิชัยเสถียร

วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Head of the Project and Co-Researcher :

Mr. Kamon Phoumchaisateian

Mae Hong Son College Chiang Mai Rajabhat University

Question

(อาจารย์ ดร.ณาร ล่อภา)

(Dr. Thaworn Longa)

ประธานคณะกรรมการประจำจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Chairman the Institutional Review Board, Chiang Mai Rajabhat University

วันที่ 20 สิงหาคม 2567

August 20, 2024

หมายเลขรับรอง (Certificate Number) : IRBCMRU 2024/341.13.08

วันที่ให้การรับรอง : 20 สิงหาคม 2567

วันหมดอายุใบรับรอง : 19 สิงหาคม 2568

Date of Approval : August 20, 2024

Expiration Date : August 19, 2025

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล

นายกมล ภูมิชัยเสถียร

วัน เดือน ปีเกิด

6 มิถุนายน 2537

ที่อยู่ปัจจุบัน

80 หมู่ 3 ตำบลแม่อุคอ อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน 58140

อีเมลแอดเดรส

kamon717@gmail.com

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2556 - พ.ศ. 2560 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาคณิตศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ประสบการณ์การทำงาน

พ.ศ. 2567 – ปัจจุบัน ครู วิทยฐานะ ชำนาญการ

โรงเรียนขุนยวมวิทยา ตำบลขุนยวม อำเภอขุนยวม
จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน

พ.ศ. 2564 - พ.ศ. 2567 ครู ยังไม่มีวิทยฐานะ

โรงเรียนขุนยวมวิทยา ตำบลขุนยวม อำเภอขุนยวม
จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน

พ.ศ. 2562 - พ.ศ. 2564 ครูผู้ช่วย

โรงเรียนขุนยวมวิทยา ตำบลขุนยวม อำเภอขุนยวม
จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน